

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A Szerkesztőség.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Settlement.

Budapest, április 17.

(v.) Ehhez a rejtelmes jelentőségű angol szóhoz szoktassuk idejekorán hozzá a fülünket is, a zsebünket is. Az idej de legációktól fogva sokat fogjuk emlegetni, annak pedig, hogy mennyi pénzünkbe fog ez a szó kerülni, ma még egyedül a jó isten a tudója. Mi hát az a settlement? Kínában egy talpalatnyi föld, amelyből majdan gyarmat lesz, ha lesz. Azon a talpalatnyi földön a magyar-osztrák monarchia mostanában megvetette a lábát. Építünk majd rája egy őrházat, amelyben elakhatik vagy két tucat tengerészkatonánk, meg egy szénraktárt a keletázsiai vizeket járó hadihajóink számára. Ennyiből fog az egész settlement állani — egyelőre.

Később aztán fejlődhetik valami nagyobb dolog is a settlementből. A settlementnek van környéke, ez a környék része egy kínai tartomány, ebből a tartományból pedig — úgy lehet — gyarmat válik valamikor: gyarmata a magyar-osztrák monarchiának. Ime, oda tartjuk hát mi is a kötenyünket a fa alá; hadd legyen mibe hullnia az érett gyümölcsnek. Amde olyik éretnek látszó gyümölcs nagyon is fanyar ízűnek bizonyul utólag, amint ezt már volt alkalmunk tapasztalni Boszniában. S vajjon szavatul-e gróf Goluchowski érte, hogy annak a gyarmattal kiszemelt kínai tartományban nem akad-e majd szintén egy Hadzsi Lojája? Amig husz-harminc matróz egy szénraktárt strázsál csak a settlementen, addig az egész vállalkozás egy ártatlan kaland marad. De ha kifelik a rügy s bimbózni kezd a settlement, vagyis ha gyarmattá szélesedik a telep, érdemes lesz-e akkor kiszámíthatatlan terjedelmű pénz- és véráldozatok kockázatát viselni ezért a vállalkozásért?

Májusban összeülnek a delegációk; hadd vitassák meg ezt a fogas kérdést lelkiismeretesen. A közvélemény várhat a bírálat, amíg a közös kormány, vállaltára fogva, ki nem fejt, mi van a begyében. Addig hát csak jelezni kívánjuk közjogi aggodalmunkat. Ha gyarmat lesz a settlementből, kié lesz a kolónia: Ausztriáé vagy Magyarországé? S ha akármelyiké lesz, hogyan fog a másik a megszerzés és a megtartás kockázataiban és költségeiben részesedni? Ha pedig közös gyarmatot akarnak csinálni, milyen lesz rajta az imperium? Az osztrák császár vagy a magyar király uralkodása alá jut-e a kolónia? Az osztrák vagy a magyar törvények szerint fog-e kormányoztatni? Mert közös imperium nincs, közös törvények sincsenek, ennél fogva közös adminisztráció sem képzelhető azon a területen. Kivezető ut ebből a zsákutcából csak egy képzelhető: az, hogy a magyar országgyűlés és az osztrák Reichsrath külön-külön törvényben ugyan, de egybehangzó módon szabályozza a gyarmat közjogi viszonyait. Csakhogy ennek az expediensnek is van egy nagyon komoly bibéje. Ebben az esetben ugyanis továbbfejlesztetnek a 67-iki kiegyezés, mert kapnánk egy új közösséget, vagy legalább is megszaporodna azoknak az ügyeknek a száma, amelyek közös egyetértéssel, egyenlő elvek szerint intézendők. S itt felmerül a kérdés, megérhet-e a szerzemény nekünk a legjobb esetben is annyit, hogy érdemes legyen miatta az amugy is kényes állapotba jutott közjogi kiegyezést megbolygatni?

De egyelőre nincs miért fészegtetnünk tovább az ügynek ezt a kényes oldalát. Van nekünk elég olyan bajunk, amely már most is nyom; minek hát tépelődnünk olyan közjogi nyavalyákon, amelyek tán be sem következnek? Nyugodtabban szólhatunk hozzá a

settlement által felvetett kérdés közgazdasági oldalához. Az bizonyos, hogy tisztán a gazdasági érdek szempontjából nézve Magyarországnak sem közvetve, sem közvetlenül nem volna valami nagy haszna a gyarmat-szerzésből. Kivitelképes iparunk nekünk, fájdalom, nem igen van; tehát alig volna mit exportálnunk a gyarmatra. Ellenben a kolóniának vannak nyersterménei, s azokat importálhatná Ausztriába, ami természetesen csökkentené a magyar nyerstermelésnek az osztrák piacon való kelendőségét. Magyar érdekből a gyarmatpolitika csakis egy szempontból mutatkozhatik kívánatosnak. Az osztrák ipar ugyanis itt Európában nem kivitelképes. A nyugati államok ellátják magukat bőségesen a saját iparukkal, a Balkán-félszigeten pedig az osztrák termelést lassanként kiszorítja az élelmesebb angolok, franciák és németek fürge és lendületes versenye. Következésképpen az osztrák ipar ujjában egész erejével Magyarországra veti magát. A közös vámterület védvámjainak oltalma alatt nekünk zudul minden erejével, minket árszét el, nálunk emezedik egész ólomsúlyával a gazdasági emancipáció felé hasztalanul törekvő nemzetgazdasági szervezetre. Ha már most gyarmatot szerezne Kínában a monarchia, annyi hasznunk talán lehetne belőle, hogy az új piac elszívna Ausztria ipartermelésének egy részét a magyar piacról s e révén talán csökkenne némileg az a fojtó nyomás, amelyet Ausztria ipari termelése a magyar gazdasági életre gyakorol. Az osztrák ipar élhetetlen és telhetetlen. Élhetetlenségénél fogva csakis ott tud boldogulni, ahol a védvám sorompó az idegen versenyt kizárja. Telhetetlenségénél fogva aztán ezt a védett területet irgalmatlanul kiszippolyozza. Eddig csak minket szippolyozhatott ki. Ha most neki mehet Kína egy

TÁRCA.

Igyunk? — ne igyunk?

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Feszl Géza.

Igyunk-e, avagy ne igyunk? Ez most az aktuális kérdés, — de csak teóriában. Mert a kérdés gyakorlati oldala az éppenséggel nem kérdés. Tényleg: iszunk! No de ha a dolog elméleti része mégis beszegődött problémának, akkor hát tekintsük úgy, mintha a kérdés komoly volna.

Erre a kérdésre ösödik óta minden egészséges bordal a leghatározottabb igennel válaszol; do az alkoholelenez kongresszus nemet mond.

Könnyű a bordalnak! A nóta halhatatlan, csak az ember halandó. De még a bordalok szerzőinek is könnyű az álláspontjuk, hiszen Omér Chejamtól kezdve egészen Petőfi Sándorig egyik sem tett doktorátust és nem is tanulmányozta a — pszikopathológiát.

Ez az. Ez az oka a nagy nézeteltérésnek. Ezért vetik oda olyan felületesen a poéták, hogy „borba van a kedvrag vetve.” Kedvrag? Hát aztán mi ennek a vegytani képlete? Elem légyen-e az, avagy talán vegyület? Ime az alaposság hiánya.

Ezért gloriifikálják poéta uraimék olyan megfontolatlanul a költőt meg a szőlővesszőt egy füst alatt, azt állítván róluk, hogy ez is, az is „a világnak adja lelkét és midőn már általadták lelkeiket borban, dalban a világnak, elhervadnak, elenyésznek és midőn már elenyésztek: lelkeik — a bor s dal — mellett vigad a világ!”

Ha azok a felületes gondolkozású bordalköltők résztvettek volna az alkoholizmus terjedésének megállítására céljából diskuráló nemzetközi

kongresszuson, akkor nem a kedvragról, meg a költőről és a szőlővesszőről, hanem a delirium tremensről, az iszákosság kórképletéről, az átöröklés törvényéről és a nemzetgazdasági elszegényedésről farnagnának kérdéseket és jambusokat.

Különbözn pedig valljunk szint. E sorok írójának az a meggyőződése, hogy a poéták szubjektív érzéseiben százszor és ezerszer több bölcsesség és igazság rejlik, mint a tisztelt tudósok állítólagos objektivitásában. A nagy poéták szavaiban, melyekkel a mámoros hangulatot nem egyszer magasztalják, csupán egyéni értékű és ideiglenes hatású igazság, — de igazság rejlik. Ez az igazság megvalósul és megújodik mindig, valahányszor egy-egy emberi lélek nézve kellemessé, tehát értékessé válik a másoktól való elszakadástól. Értékessé válik, de nem az életkörülmények révén, amelyek sívárok, hanem a bor által, amely hangulatot teremt. Mert — sajnos — nem igaz, hogy az élet csupán hangulat. Van benne minden hangulattól megfosztott keserves és reális valóság bőven. De annál inkább igaz az, hogy az életnek csak a hangulat adja meg az értékét; e nélkül tudatos vegetáció az emberi lét.

És azt, ami zord körülmények között is ideig-óráig az érteket megadja, a hangulateremtő bort, minden másod- és harmadrendű rokonával, sörrel és pálinkával egyetemben a vádoltak padjára helyezi — a nagyképűsködő tudomány.

Azt mondja a higiénia, hogy a szesz ital árt az egészségnek. Igaz! Hanem azért ez a kijelentés mégis csak egyik töredéke az igazságnak. — Hát a tíz-tizenegyet órai munka nem árt az egészségnek? — Hát a nyomorok nines egészséggőrlő hatása? — Hát a nélkülözés, a gond, a koplalás, a búbanat, a gyermekekévek siralomra kárthatott periódusa és a szülői szeretetnek tehetetlen kétségbeesése nem egészségellenes? Megszűnik mindezz, ha az alkohol hatása meg-

szűnt? Viszont — az érem másik oldalán — a folytonos gyönyör, a kéjinger sokadalma, a lépten-nyomon megújuló szerelmi láz — talán higiénikus? Tulságosan parciális okoskodás az, mely az alkohollnak hatásában csupán a pusztítást látja és semmi mást. Az iszákosság problémájának megoldását szerintünk egy másik kérdés előzi meg. Az, hogy vajjon olyannyira tökéletes-e maga az Alkotás és olyannyira hiánytalanul van-e megszerkesztve a társadalmi rend, hogy minden bajnak forrása, minden szerencsétlenségnek gyökere, minden balsorsnak esirája egyedül és kizárólag a szeszben rejlik? Csak a bor nyomában kivirágzó avagy felburjánzó hangulat, mámor és elfajulás, csak ez zavarja meg a közös Ejet harmóniáját? Csak az alkoholttermelésben rejlik az Anyaföld egyetlen hibája és a csapszékben a társadalmi szervezetek egyetlen fogyatkozása?

Csődatatos, hogy a modern kongresszusok mindig egyetlenegy álláspontból akarják lefotografálni a világot. Ami tul esik azon a szemhatáron, mely a kiszemelt alacsony magaslattól belátható, az azután ő szerintük: nem létezik. Az egyik csak az adminisztráció, a másik a közjog, a harmadik a kriminalitás, a negyedik a higiénia, az ötödik a humanitás, a hatodik csak a financiák szempontjából nézi az események konglomerátumát, de minden nevezetes valóságot egybefoglaló szempontból nem nézi egyik sem.

De hát minek is nézné? Hiszen az univerzális teória úgy is meddő! Igaz ugyan, hogy a speciális teóriák szintén meddők, de ezek legalább jegyzőkönyvekben és enunciaciókban érik el a fontos és lélekemelő eredményeket. Az egyik specialista törekvés kimondja, hogy jó volna, ha a háborúk véglegesen megszűnének. A másik megállapítja, hogy az is jó volna, ha az emberek nem rugnának be annyira, mint eddigelé. A békekongresszus óta folyvást dul a háború, az alkoholelenez kongresszus pedig ugyanannyit fog hasz-

részenek is, akkor talán mi itthon szabadabban fogunk tőle mozogni.

A magyar közvéleménynek nincs semmi oka a gyarmatszerzésért lelkesülni. Semmi esetre sincs meg e tekintetben az érdekpártiság köztünk és Ausztria között. A gyarmatpolitikán Ausztria alig veszíthet, mi ellenben alig nyerhetünk valamit. Ugy vagyunk mi a gyarmatügygyel is, mint az ugynevezett imperialis politikával. Ha hódítani akarunk mindenáron gazdasági tekintetben, hódítsunk előbb idehaza. Itt van egész Magyarország, amely még ma is zsákmánya az osztrák iparnak. A budapesti gavallér épp úgy, mint a hortobágyi csikós, tetőtől-talpig osztrák gunyában jár. Osztrák a kalapunk, osztrák az ingünk, osztrák a ruhánk szövete, osztrák a lábbelünk. A magyar kanász subája, a magyar bojtár lobogós uju inge, még a magyar paraszt csizmáján levő patkó is, egytől-egyig osztrák gyártmány. Van itt mit meghódítani a Kárpátoktól az Adriáig, nincs miért kicsatangelnünk Kelet-Azsiába, ha már nem tudjuk magunkban lebírni a gazdasági hódítás ingerlő becsvágyát. Jobb nekünk hát itthon maradnunk; valameddig gyarmat vagyunk magunk is, ne akarjunk egyebütt gyarmatosítani. A settlement ellen már hiába kapálódznánk; az már megvan, s a bevezetett tényt vegyük hát tudomásul. Két tucat matróz és egy szénraktár bajnak kicsiny baj, szerencsének sovány szerencse. De azt már igen is kell kívánnunk, hogy kolonialis kaland ne váljon belőle. Mert abból Magyarországra csakis nagy baj háromolhatna, Ausztriára ellenben esetleg nagy szerencse. Hogy a magunk baja árán is jutassunk Ausztriának nagy szerencsét, odáig nincs miért elmennünk az altruizmusban.

Doctor rerum technicarum.

Irta: dr. Husvay Lajos, a műegyetem rektora.

Budapest, április 17.

A m. kir. József-műegyetem tanácsa már csaknem 15 évvel ezelőtt arra a következtetésre jutott, hogy mivel a műszaki foglalkozás előtt az „okleveles” jelző sem nyújt elégséges védelmet, főleg a *mérnöki* címmel üztött visszaélés ellen, célszerűbb s a műegyetemi tanulmányok befejezéséhez is méltóbb lenne a *műszaki doktori* cím révén keresni orvoslást. Az a tapasztalat, hogy a doktori cím kezd fényéből, sőt hiteléből is veszíteni, a tanácsot nem zavarta véleményének meg-

alkotásában. Mert bármily kicsinylően vélekednek is némelyek a doktori címről, az bizonyos, hogy ha a doktori avatás jogával nem történik visszaélés, mégis csak ez a leg-szebb jutalom mindazok között, amelyeket főiskola hallgatójának adhat. És ha ítéletünk igazságos, az a műegyetemi hallgató, ahinek elő-ísmereje ugyanaz, mint a tudományegyetem hallgatójé, ha valamely műszaki tudomány-szakkal négy éven át erpnyedelelen szorgalommal foglalkozik s készültetését szigorlatokkal bebizonyítja, csakugy megérdemli a tudományos képzettségnek ezt az általánosan ismert s a társadalmi érintkezésben még mindig kedvező helyzetet biztosító fokot, mint a tudományegyetem akadémiai karának hallgatója.

Tehát nem üres címkorság, sem a tudományegyetemek ősi jogára való áhítozás, hanem a becsületes munkával szerzett jogoknak védelmére való törekvés terelte először a tanács gondolatát arra, hogy a műegyetemi tanulmányok befejezését s a műszaki gyakorlatra való képesítést a műszaki doktori avatással kellene bizonyítani.

Ennek a felfogásnak volt hirdetője K. Liphay Sándor is, aki első rektorsága idejében, az 1888-89-ik tanév elején elmondott beszámolójában, ezzel az ügyvel tüzetesebben foglalkozva azt az óhaját is kifejezte: „vajha a műszaki doktori avatás jogáért megkezdett mozgalmat sikerül majdán ne a külföldiek győzelmének nyomában érjük el, hanem hazánkat illesse meg az a dicsőség, hogy elenyészették az utolsó sorompót, mely a műszaki tudományok tekintélyének rovására eddig még fennállott.”

Idők folytán a műegyetem tanácsa első megállapodásától eltért, mert nem talált elég biztosítékot az iránt, hogy a *kötelező műszaki doktorság* a műszaki kar tudományos tekintélyének gyarapodását fogja jelenteni s a mérnöki címmel történő visszaélések ellen elegendő védelmet fog nyújtani. E helyett lassanként a mellett foglalt állást, hogy a műszaki gyakorlatra való képesítés eddigi módját változtatlanul megtartva, a műszaki karnak a címbitorlás következtében támadt sérelmeiért más uton igyekezzék elégtételt szerezni, míg a műszaki doktori avatás jogáért a mozgalmat fenntartja egyrésztől azért, hogy az államhatóság e jogot megadván, maga fejezze ki a műszaki tudományok a tudományegyetemen kivelt tudományokkal való teljes egyenlő-ranguságát, miáltal a magyar társadalomban a műszaki tudományokkal szemben még mindig érezhető elfogultság megszűnik; másrésztől azért, mert a tanácsnak az a meggyőződése, hogy e jog szigorú alkalmazásával a műszaki tudományok művelése és fejlesztése iránt élénk érdeklődést lehet kelteni s ez műegyetemünk továbbfejlesztésének számottevő feltétele.

Figyelemre méltó volt az a tapasztalat is, hogy műszaki chemikusaink a gyakorlatban kifejlődött szokás erejének nyomása folytán, a vegyész szigorlat kiállása után, kénytelenek voltak a tudományegyetemre átmenni és ott még a

doktori címet is megszerezni, hogy pályájukon boldogulhassanak.

Ezek a megfontolások irányították a tanácsot, midőn 1900. március 2-án a valóság és közoktatásügyi miniszter urhoz intézett fölterjesztésében kifejtve mindazokat az okokat, melyek a műegyetemet, mint a műszaki tudományok legfelsőbb iskoláját méltóvá teszik arra, hogy érdemes hallgatóinak éppen olyan tudományos fokot adhasson, amilyent a tudományegyetem ad, a miniszter urat kérte, hogy a műegyetemnek a műszaki doktori avatás jogát legfelsőbb helyen kieszakózzolja.

A társadalmi egyenlőségre való törekvésnek különben is szembeszökő ellentéte, hogy éppen a tudományos pályákra előkészítő legfelsőbb iskolákban az adományozható tudományos fok miatt legyen elkülönítő kizárólagosság.

Mint hogy pedig semmiféle „tárgyilagok ok sem igazolhatná azt a nem egyszer hangoztatott nézetet, hogy a tudományegyetemen a történelmi multtal bíró doktori cím adásának joga is már elavult szokás: megnyugtató megoldás csak az lehet, s a legfelsőbb fokú tanítás fejlődésével is csak az egyeztethető össze, hogy a doktori avathatóság jogát kapja meg a műegyetem is.

A műegyetem tanácsának kérését nyomattal támogatta az a váratlanul érkezett kitüntetés, melyben II. Vilmos német császár és porosz király a berlini műegyetemet 100 éves fennállásának jubileuma alkalmával az állal részesítette, hogy 1899. október 11-ikén kelt rendeletében a doktori avatás jogával ruházta fel. Ezen inkább szükkeblőségből, mint elfogadható okokból folytatott tollharcot véglegesen megszüntetett azzal a kijelentéssel, hogy „a műegyetemnek és más legfelsőbb fokú tanintézetek egymáshoz való viszonyában érdekellentétnek nincsenek; törekvésök csak az lehet, hogy mindegyikük, ugy a maguk egészében, mint tagoldásukban, azokat a követeléseket kiélgezték, melyeket velök szemben élet és tudomány támasztanak.”

II. Vilmos császárnak rokonszenves nyilatkozata a műegyetemeknek a tudomány és a közgazdaság javára teljesített szolgálatairól azt eredményezte, hogy nemcsak a Németország többi műegyetemei is részesültek a doktori avatás jogában.

Az a tagadhatatlan hatás, amelyet a német műegyetemek a műszaki tudományokban való fejlődésükre, sőt egész műszaki életükben a multban gyakoroltak, de amelyet az utóbbi harminc év alatt erős munka árán ellensúlyozni sikerült, jövőben ismét növekedett volna, ha kérdésnek illetékes helyen, meghallgatásban nem részesül. Hallgatóságunk java, melyet tehetsége és nemesebb becsvágya az akadémiai legmagasabb fok megszerzésére ösztönöz, megint Németország felé vette volna útját s ez a kivándorlás nemcsak műegyetemünk tudományos szintjára súlyosodásának, hanem a fő- és székvárosban tetemes anyagi veszteségnek lett volna okozója.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi mi-

nálni a kitűzött célnak, mint a békebarátok szövetekezte.

... Ha érdeme szerint méltányoljuk azt a nagyfotosságú szerepet, melyet a szenvedő emberiség életében a mámorba ringató fluidum betölt, akkor nem csupán árnyékvonásokról eshetik szó, hanem vigaszról is, balszámról is, áldásról is. Akármennyire ellenkezők is a divatos farizeus felfogással és ha mindjárt a részegeskedés gyanúja lesz is érte a honorarium, ideírjuk azt a véleményét, hogy az alkohol nem egyszer, hanem ezerszer és milliószor majdnem ugyanolyan balszám a szenvedő léleknek, mint az elcsigázott testnek az álom. Avagy hányan vannak azok a boldogok, akiknek soha sem volt oly keserves lelkiállapotuk, hogy azt valamiképpen elcsavarni, e lelkiállapotnak természetes gondolat- és érzelmkörét megmásmítani, e gondolat- és érzelmkörnek fojtó légkörét valamiképpen szellőztetni ne lett volna több mint kívánatos?

Az a millió és millió siralmas helyzet, mely itt a vadtermészet kegyetlensége, ott a társadalmi helyzetek mostohasága, amott az emberek ostobasága révén kialakul: ha nem is mindig, de igenly sokszor egy gyógyszerrel, egy fajta narkózzal enyhíthető csak. Azzal, amelyik a meglevő hangulatot átídomítja, megváltoztatja és minden iránt fogékonyabbá, vagy minden iránt közömbösebbé teszi az embert.

A türehtetlen hangulatnak hiába prédikál akár a vallásnak, akár az életbölcsöségnek, akár a férfijellem büszke aszkotizmusának szónoka. Azt a gyilkos hangulatot, melyben a véget által megtépett és vérig sanjargatott lélek nyög, végre is csak egy *fordulat* teheti elviselhetőbbé. A vérző lélek előtt folytonosan imbolgó és állandóan inceselkedő egy gondolatot, egy bűnjelét, egy élméletet, egy siralmot, egy érzelmét elviselhetőbbé és türehtőbbé teszi a *több* gondolat, a *több* bűnjel, a *több* emlék, a *több* siralom és a *több* érzelm. A mámoros állapot pszichológiai jellemvonása pedig éppen az, hogy kitárja a lélek titkos csar-

nokának minden kapuját és minden ablakát és ha nem is röplitheti ki onnan az oda befeszkelődött egy vendéget, a szünet nélkül marcangoló egy gondolatot, de legalább becsodált hozzá társakat. A sokszadalmában azután, még ha dominál is, de legalább nem uralkodik egyes-egyedül az az egy megkínzó gondolat vagy érzelem. Ez a gyógyítási mód is homeopáthia, csak hogy nem teóriák után indul. De eltér a homeopáthiától annyiban, hogy nem a gyógyulással hiteget, hanem csupán ideiglenes hatású narkózzist ígér. És ezt beváltja!

— Nos — vág vissza erre az a divatos nagyképtűdés, amelyik minden szenvedélyt olyan paripának tekint, melyet az *akarat* megfűz — és jogában áll-e a férfinak, hogy az önuralom és önmegfűzés férfinak kötelességét ilyen silány segédességgel támogassa?

— Jog? Kötelesség? Hát szerepel a vegykonyhában ilyen fogalom? És ha kívül marad e két, emberalkotta eszmevegyület a chemikusnak laboratóriumán, miért nem hagyjuk azokat annak a másik műhelynek is falsán kívül, amelyen belül a pszihikum természetes vonásait tanulmányozzuk? A dinamitnak sem áll jogában a robbantás, de hatalmában áll. A tüzzsikrára pedig hiába szabjuk rá a kötelességet, hogy hadvadon el, mielőtt a lőporos hordóhoz ér! Természeti törvényeken nem uralkodik emberi parancs.

Különben ha csakugyan oly veszedelmes ellensége az emberiség boldogságának az alkohol, van arra egy nagyon biztos mód, hogy ez a rémlelencoltassék. Ne az embernek rabszolgaságra született és szabadnak esufoit akaratát tessék eredménytelenül megkörnyékeznii, hanem elzárni az ember elől — az alkoholt. Mindenki elől. A szent egyenlőség nevében ur és paraszt, gróf és napszamos elől. Egy törvényeikk és két-három rendelet alaposan megoldja a problémát. A szőlőtermelés éppen úgy, mint a dohányé: állami jog, monopólium. Nem is szabad többet termelni, mint amennyi a gyógyítási szükségletnek megfelel. Patikában árulják a bort és orvosi rendelvényre

szolgáltatják ki. Ha fogytán van az evi készlet, szigorubbá kell tenni az ellenőrzést. Ez volna az alkohol pusztításainak radikális megszüntetése.

Nagyon bolond a javaslat. Majdnem annyira bolond, mint javjeszékélin azon, amit megváltoztatni nem akarunk. Azaz valamit mégis akarunk az alkohol névleges ellenségei. Nem monopóliumot ugyan, de: privilégiumot. Hadd legyen a részegeskedés az intelligencia előjoga és akadályoztassék meg ebben az alsóbb néposztály.

Igaz, elismerjük, hogy az alkohol megvadító hatása abban a társadalmi rétegben, ahol a vad-ság különben is otthonos, gyakran még sokkal nagyobb bajokat szül, mint az intelligenciánál divó részegeskedés közben.

De igenis vitatjuk, hogy a legalsóbb néposztály sivár és nyomoruságos életében sokkal inkább szükséges a mesterségesen földézett kollektív hangulat, mint a műveltebb elemeknél. A szesz hatása által megteremtett hazug, *de átírt* illuziókra éppen azoknak van leginkább szükségük, akik a valóságnak mostohagyermekéi. Azok vannak leginkább rákényszerítve, hogy fluidumból merítsenek ábrándokat, akiknél a reális valóság kizárja a kellemes hangulatok keletkezésének lehetőségét. Aki pedig kicsinyli a hangulatot, az nem tartja becsesnek az emberéletet. Mert a hangulat az életidőperiodikus virágzása, asivártengődésnek megváltó perce és végső célja az egyéni életre nézve.

A hangulat tömeges találkozásra hívja a gondolatokat és rezgő állapotba hozza az érzéseket. A hangulat által zenére változik át a szó, a zene pedig útemek szerint változó érzelmé. Tümeményre lesz a látvány és fölségessé a köznapiság. Sőt mikor a hangulat sötét színekkel dekorál, akkor is érdekessé teszi alkotásának délibábjait. Mert hiszen a hangulat által az *én*: az *én* számára fest, dekorál, illusztrál, költ és dalol. Mindig az egyéni izlés keretén belül marad, innen a biztos hatás. A hangulat az indulatok repülő képessége és a szubjektivitás költészete.

niszter ur csak az idők jelét látta meg s annak messze kiható jelentőségét ismerte fel, midőn a műszaki doktorátus ügyét melegen felkarolva nem várta be, hogy a kedvezőtlenül alakult viszonyok sürressék a mentő intézkedést, hanem elfogadva azt az elvet, hogy a műszaki doktori cím, mint a műszaki gyakorlatra jogosító oklevél megszerzése után kapható tudományos fok általában kötelező ne legyen, ismeretes gyors elhatározásával aránylag hamar kieszközölte, hogy ő felsége a. m. kir. József-műegyetemet is felruhazza a műszaki doktorrá avatás jogával.

Műegyetemünk szervezéséért és minden jogáért a hódolattal teljes hála felséges Urunkat, apostoli királyunkat illeti; de a legutóbbi intézkedésért a műegyetem tanácsa őszinte köszönettel adózik a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak is.

Ha azt az örömet nem érthettük is meg, amelyre egykor vágytunk, hogy a műszaki doktorrá avatás joga a mi műegyetemünkön tartsa meg első bevonulását, legalább erre lehetünk büszkéek, hogy ez a kitüntetés az osztrák-magyar monarchiában a mi műegyetemünket érte először. De lelkesedéssel fogadta ezt a hírt a magyar műszaki kar is, mely ez új korszakot jelző intézkedés folytán hatalmas erkölcsi támaszt fog találni nagy feladatainak megoldásában.

Természetes, hogy az új jog új kötelességeket is ró a műegyetem tanáaira, melyeknek teljesítése a mai állapotokban csak nagy erőfeszítéssel lehetséges. Ezért várva-várjuk azt a boldog időt, midőn munkásságukat a tudomány mivelése és tanítása között, a mainál kedvezőbb arányban oszthatják meg.

BELFÖLD.

A miniszterelnök Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök, mint Bécsből jelentik, a mai napon jelen volt *Eulenburg* herceg bécsi német nagyköveteinek *Frigyes Vilmos* német trónörökös tiszteletére adott reggelijén. Később a miniszterelnöknek újabb értekezése volt gróf *Goluchowski* külügy-miniszterrel és dr. *Koerber* osztrák miniszterelnökkel. Ma este Széll Kálmán már visszatért Budapestre.

Főherceg és Schulverein. Bécsi politikai körökben nagy feltűnést kelt, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg a saját iniciatívájából elfogadta a *katholikus Schulverein* védnökségét. Az egyesület elnöksége tegnap tisztelegott a főhercegnél és megköszönte neki, hogy elfogadta a protektorátust. A főherceg azt felelte a küldötségnak, hogy mostanában, amikor a *Los von Rom* jelszava rohamosan terjed s vele együtt tért hódít az a törekvés is, amelynek a *Los von Österreich* a jelszava, minden kitelhető módon támogatni kell ennek az egyesületnek hazafias és vallásos működését. Ezért fogadta el a védnökséget és igazi protektora lesz az egyesületnek.

Politikai körökben beszélnek, hogy a nagynémetek pártja részéről a Reichsrath holnapi ülésén szóvá fogják tenni a főhercegnék e nyilatkozatát.

A képviselőház ülése. Husvétii szünete után a képviselőház holnap tartja első ülését, melynek napirendjére az Adria-javaslat részletes tárgyalása van kitűzve. A holnapi ülésben terjeszti elő az elnök a honti főispánná kinevezett *Lás* Gyula lemondó levelét is a vaáli mandátumról.

Dr. Hortoványi József elaborátuma. A fővárosi katolikus önkormányzati szervezetet dr. Hortoványi József elkészítette és gróf Széppály Gyulának már be is terjesztette. Ennek tárgyalása után a 27-es bizottság befejezte munkálatát és ekkor a katolikus kongresszus összehívásának mi sem áll útjában.

Bedőházy man'átuma. A képviselőház IX. bíráló bizottsága ma délután 4 órakor Szivák Imre elnöke alatt ülést tartott melyen érdemlegesen tárgyalta *Bedőházy* János, Marosvásárhely II-ik kerületében megválasztott országgyűlési képviselő kifogásolt mandátumát. A bizottság rövid tárgyalás után egyhangúlag hozzájárult a *Meskö* László előadó által előterjesztett határozati javaslatához s a marosvásárhelyi II-ik választókerületben lefolyt képviselőválasztás érvényben tartása mellett *Bedőházy* Jánost végleg igazolt országgyűlési képviselőnek mondotta ki.

Szöts Pál beszámolója. Szöts Pál, az alvinci kerület országgyűlési képviselője, a szabadalvúpártnak ez az igen rokonszenves, képzett és munkás tagja ma beszámoló beszédet mondott kerületének központjában, Alvincen. A nagy számban egybesereglett választók imponáns lekesedéssel fogadták népszerű képviselőjüket, akit *Benedek* Károly pártelnök üdvözölt a vasuti állomásnál. A város sétaterén, a választóközönség roppant tömege előtt mondotta el Szöts Pál beszámolóját.

Bevezetésében utalt azokra a körülményekre, amelyek között Széll Kálmán báró *Bánffy* Dezső örökségét átvette. Ausztriában az alkotmányos gépezet felmondta a szolgálatot és egy válságos pillanatban az ausztriai veszedelem már majdnem átcsapott mihozánk. És ebben a nehéz pillanatban, a válság tetőpontján lépett ki a tételődők sorából és állott a veszedelem keleti közepébe Széll Kálmán. Habozás nélkül komoly elszántsággal, izmaiban erővel, egyábra előrelátással és nagy tudással, kezébe veszi a kuszált állapotok szálait és ime, a pusztító elem megjuhászodik és mielőtt kiöntötte volna zúléstó mérget, a rombolás helyébe visszatér az erők egyensúlya és ennek a révén a béke és a békével jár munka. Ebben az imponáló fellépésben és az ennek nyomán fakadt sikereken van a magyarázata annak, hogy a magyar közvélemény óriási nagy része lelkesedéssel csoportosult Széll Kálmán körül és áll rendelkezésére ma napig is nagyvitalú, önmegtartózkodó munkájában. Rokonszenvesen méltányolta Szöts a nemzeti pártnak a szabadalvúpártra való belépését, melyet a hazafias erők tömörülésének mondott, kiemelve, hogy a volt nemzeti párt belépése a miniszterelnöknek a liberalizmus duzzadó programja alapján történt, ami a liberalizmus barátait csak örömmel töltötte el. Szöts aztán a kormány reformterveiről, a megoldásra váró gazdasági és belkormányzati kérdésekről, s végül, levonva a konzekvenciákat konstataálta, hogy a választási küzdelem csak a szabadalvúpárt lényes diadalával végződik.

A beszámolónál jelen voltak *Zeyk* Gábor, *Török* Bertalan és *Ebergyényi* Sándor képviselők, továbbá számos választó a *gyulafehérvári* és a *nagyenyedi* kerületből. A beszédet németül *Ebergyényi* képviselő, románul pedig *Szász* József tolmácsolta.

A lelkesen fogadott beszámoló után a pártgyűlés egyhangú lelkesedéssel ismét felajánlotta Szöts Pálnak a jelöltséget. *Mán* Miklós esperes a románok nevében fejezte ki a teljes bizalmat és ragaszkodást Széll Kálmán miniszterelnök személye és politikája, továbbá Szöts képviselő iránt, aki a felajánlott jelöltséget elfogadta. A pártgyűlés Széll Kálmánnak lelkes hangú táviratban fejezte ki bizalmát és ragaszkodását. A távirat így hangzik:

Az alvinci választókerület szabadalvú pártja a mai napon összegyűlve Szöts Pál szeretett képviselőnek beszámolójának meghallgatására, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy Nagy méltóságodat a legmelegebben üdvözölje. Tiszteiben voltunk azzal magunk is, de képviselőnk meggyőző fejtegetései még inkább megerősítettek a hitben, hogy nehéz politikai küzdelmeink, súlyos gazdasági viszonyaink közepette Nagy méltóságod működése gondvisszósszerű és nagy méltóságod minden ízében szabadalvú, minden motívumában hazafias kormányzati elveinek érvényesülése az egész vonalon ennek az országnak legfontosabb érdeke. Ebben a meggyőződésben az alvinci választókerület szabadalvú pártja egyhangú és lelkesedéssel hozott határozata alapján biztosított Nagy méltóságodat és a vezetése alatt álló kormányt teljes bizalmunkról és odaadó ragaszkodásunkról. *Benedek* Károly, pártelnök.

A pártgyűlés táviratilag üdvözölte *Zeyk* főispánt, a kerület volt képviselőjét is.

A választások előtt. Munkácsról táviratozzák, hogy a beregmegei szabadalvú kör *Hunyady* Béla elnöke alatt ma újból megalakult. *Jobszty* Gyula alispánnal élén a volt nemzeti párt is belépett a szabadalvúpártra. A pártnak a munkácsi járásban *Nedecsey* János a kászonyi járásban pedig *Várady* Gyula a jelöltje, akik mellett a közhangulat egyértelműleg megnyilvánult. A gyűlésből Széll Kálmán miniszterelnököt és a kormány tagjait táviratilag üdvözölték.

A székesfehérvári szabadalvúpárt huszonötös bizottsága, mint nekünk táviratozzák, ma délután 4 órakor gyűlést tartott, melyen pártelnökké egyhangúlag dr. *Radai* Lajos ügyvéd választották meg. Azután *Tóth* Aladár a helybeli szabadalvúpárt óhajtsásként indítványozta, hogy kérék föl gróf *Zichy* Jenőt a képviselőjelöltség elfogadására. A pártbizottság lelkesen fogadta az indítványt s legközelebb érintkezésbe lép gróf *Zichy* Jenővel, hogy őt jelöltül megnyerje.

A néppárt értekezlete. A *Politikai Értesítő* jelenti: Az országgyűlési néppárt ma este 6 órakor értekezletet tartott *Rakovszky* István elnöke alatt, melyen a párt tagjai majdnem teljes számban megjelentek. Az *Adria-törvényjavaslatot* vették tolytatólagos

tárgyalás alá s a párt elhatározta, hogy továbbra is a legerősebb akcióit fogja kifejteni a javaslat ellen s a tárgyalás során valamennyien felszólalnak.

Az összeférhetetlenség.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 17.

A revíziós bizottság albizottsága ma is folytatta tárgyalásait. Ma ismét *Fest* Lajos elnököt, a kormány *Plósz* Sándor igazságügyminiszter képviselte; előadó ma már ismét *Rohonyi* Gyula volt, aki Bécsből hazaérkezett. Az albizottság délelőtt tíz órától délután kettőtől tanácskozott és hosszas vita után megállapodott arra nézve, hogy az érdek-inkompatibilitás eseteiben, amikor a zsüri ítélkezik, milyen fórum készítsen elő az ítélelhozzatal anyagát. Ezen a megállapodáson túl azonban már nem jutott a bizottság, mert hosszú vita kerekedett egy újabb elvi kérdés körül, nevezetesen a körül, hogy az eljárás szabályzatot törvénybe iktassák-e, vagy pedig csak a házszabályokba illeszkessék-e bele? Ez a kérdés már a tegnapi ülésen felvetődött, de akkor ugy határozott az albizottság, hogy függőben hagyja a szabályzat részleteinek letárgyalásait.

Ez az eldöntetlen kérdés azonban ma újból aktualitást nyert a tanácskozási folyamán s igen élénk, hosszas és érdekes eszmecserére adott okot. A bizottság ugyanis kimondta, hogy az állandó igazoló bizottság, amikor az összeférhetetlenségi bejelentést ítélelhozzatalra előkészíti, élhet azzal a joggal, hogy a feleket s a tanukat kihallgassa és bizonyítékokat is beszerezzen.

Ellenzéki oldalról felvetették most már azt az érdekes jogi kérdést, vajjon abban az esetben, ha az eljárás szabályzatot csak a házszabályokba foglalják, a képviselőház házszabálya elégséges alap volna-e ahhoz, hogy jogot adjon a bizottságnak egy, a Házon kívül álló polgárnak tanu gyanánt való kihallgatására és arra, hogy bizonyítékait bekövetel-hessék?

A képviselőház házszabályairól intézkedő 48-as törvény ilyen erővel a házszabályokat nem ruhazza fel, mert azok körébe csak a tanácskozás rendjének statuálását utalja. Voltak, akik a házszabályok ilyenmő intézkedéseiben veszedelmes precedenst láttak arra nézve, hogy e szabályokba valamikor egy más kormány olyan intézkedéseket is felvehet, amelyek a közszabadság ellen irányulnak. Ennek a felfogásnak szószólói azt az álláspontot foglalták el, hogy az eljárás szabályzat mindenesetre törvénybe lenne iktatandó, ami ellen azonban komoly ellenvetés hangzott fel. A kuriai bíraskodásról szóló törvény panaszjoga ugyanis szintén a képviselőház házszabályainak körében van szabályozva; ha pedig most a törvényhozás a panaszjogot törvény útján szabályozná, az a helyzet állana elő, hogy kétely támadhatna a kuriai bíraskodás panaszjogának szabályozása dolgában.

Az albizottság ebben a fontos kérdésben nem tudott megállapodásra jutni, csak az ítélet előkészítésének fórumára nézve állapodott meg, és pedig a következőképpen:

Ha az összeférhetlenségi bejelentés érdekeltség alapján történik, a bejelentés szintén az állandó összeférhetlenségi bizottságnak adatik ki, mely az esetet megvizsgálja s az ügyet az ítélelhozzatalra előkészíti.

Az ítélelhozzatal objektív előkészítése céljából azonban a következő garanciákat vélik szükségesnek:

1. Az állandó összeférhetlenségi bizottság ülészakonként választatik meg.

2. Az állandó bizottságnak nemcsak tagjait, hanem elnökét és helyettes elnökét is a Ház választja meg.

3. Az ad hoc alakítandó zsüriének elnöke ugyanaz, aki az állandó összeférhetlenségi bizottság elnöki tisztjét is viseli.

A bizottság holnap folytatja tanácskozását, amelyen már a Bécsből hazaérkezett Széll Kálmán miniszterelnök is részt vesz.

A református konvent.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 17.

Az evangélikus református egyház egyetemes konventje ma délelőtt tíz órakor kezdte meg tanácskozásait a Lónyay-utcai református főgimnázium dísztermében. A konventen Kún Bertalan püspök és Tisza Kálmán elnököl.

A konvent tagjai közül ott voltak:

A *dunamelléki* kerületből: Szász Károly püspök, Szilágyi Dezső főgondnok, Paksay Sándor, Cseh Ervin, Szilágyi Aron, Kőröcs Albert, dr. Vecsey Tamás, azután Adam Károly, Kálóssy József, Boosor Lajos, Veszprémy János póttagok. A *dunántúli* kerületből: Antal Gábor püspök, Tisza Kálmán főgondnok, Czike Lajos, dr. Darányi Ignác, Kőrmendy Sándor és Molnár Béla tagok, Szabó Zsigmond, Csorba Ede, Veress Ede, Konkoly-Thege Béla póttagok.

Az *erdélyi* egyházkerületből: dr. Bartók György püspök, báró Bánffy Dezső főgondnok, Sándor János, Simó Lajos, Pokoly József, Mezey Albert, Váro Ferenc tagok. Somkerek Miklós, Apáthy Péter, Zeyk Gábor, Sárkány Lajos póttagok.

A *tiszáninneni* kerületből: Kún Bertalan püspök, br. Vay Béla főgondnok, Fejes István, Bernáth Elemér, Radácsi György és Dókus Ernő póttag.

A *tiszántúli* kerületből: Kiss Áron püspök, gróf Degenfeld József főgondnok, Szabó János, Széll Kálmán, Zsigmond Sándor, gróf Tisza István, Sass Béla, Dóczy Imre tagok és Lengyel Imre és Borsos Jenő póttagok.

A konventet Kún Bertalan püspök megható imája nyitotta meg.

Tisza Kálmán világi elnök üdvözölte ezután a megjelenteket. Midőn a magyarországi ev. ref. egyház öt kerületének tagjai összegyűltek e helyen tanácskozni, igen fontos missziót teljesítenek. Kéri a jelenlevőket, hogy a munkálkodást kellő tapintattal, megfontolással s lehető egyetértséssel végezzék. Egyet azonban kötelességszerűleg megjegyez. Részint: szelid szemrehányás, részint kiakadás által sugalt közleményeket olvasott, melyek a konventet mulasztással vádolják, mivel a zsinatot még nem készítette elő az előirt 10 év alatt. Az 1843 előtti országgyűlésnek példáival bizonyítja, hogy a 10 év nem a kezdettől, de a lejárattól számítandó. Ennélfogva a zsinatot is csak 1903-ban hívandó össze.

Jegyzőközlő a választás megejtéseiről egyházi részről Sass Bélát, — a világi részről Molnár Bélát kéri fel.

Kún Bertalan bejelenti, hogy az elnökség pontosan végrehajtotta a múlt konvent-ülés határozatait. Négy hónappal ezelőtt a konvent elnökének oly családi ünnepe volt, melyben az egész közönség osztozott. Ajánlja, hogy a konvent is tejezze ki jó kívánatait, hogy Tisza Kálmán a Mindenható még sokáig éltesse s e kívánattal jegyzőkönyvben is megörökítse. (Élénk éljenzés).

Sass Béla jegyző bejelenti a megválasztott konventi tagokat s kéri azok igazolását. Ezután megható szavakkal parentálja el Molnár Albertet, s helyesnek tartaná, ha a konvent emlékké jegyzőkönyvben megörökítené.

Következett a jegyzőválasztás. Egyházi részről megválasztott Sass Béla és Radácsi György, — világi részről Molnár Béla és dr. Nagy Dezső.

A közgyűlés, közigazgatási, iskolaiügyi tőkesegélyosztó szakbizottságokat és az egyetemes tanügyi bizottságokat alakították meg. A konventi rendes bíróság tagjai lettek:

Rendes tagok: Antal Gábor, Fejes István, Szabó János, gróf Degenfeld József, báró Bánffy Dezső, Szilágyi Dezső, Mezey Albert. Póttagok: Szász Károly, Sándor János, Molnár Béla, Bernáth Elemér, Horthy István.

A rendkívüli bíróság tagjai lettek: Szász Károly, Szilágyi Aron, Szilágyi Dezső, dr. Vecsey Tamás, Paksay Sándor, Antal Gábor, Molnár Béla, dr. Darányi Ignác, dr. Bartók György, Sándor János, báró Bánffy Dezső, Simon Lajos, Mezey Albert, Fejes István, báró Vay Béla, Bernáth Elemér, Kiss Áron, Szabó János, Széll Kálmán, Sass Béla, gróf Degenfeld József, György Endre, Horthy István.

A bíróság új tagjai lettek az esküt a választás után.

Hálás köszönettel vette tudomásul ezután a konvent a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát a közalapot 1900-ra illető 200 000 korona kiutalásáról.

Kenessey Béla terjesztette ezután elő a közalap végrehajtó-bizottság évi jelentését a közalap múlt pénzürti évről:

Az összes *hátralék* 1901. január elején volt 16365 korona. 191-re évi jutalékokban megajánlatott 153855 korona. A Fődhitelintézet számlái szerint az 1900. évi *tőke-egyenleg* 193.604 korona 34 fillér. E számla terhére 178731 koronát utaltványoztak ki. *Építkezési tőke kamatsegélyben* az öt egyházkerület összesen 3404 koronát utaltványoztak. Az 1900. évi általános folyó-számla összes bevételét 506801 koronát tettek ki, melyivel szemben az összes kiadás 30.284 korona volt. A közalap vagyona 218400 korona, a Jordán-alappal együtt 2463910 korona. Ezek alapján a bizottság azt javasolja, hogy a konvent a Magyar

Fődhitelintézetet az 1900-iki számadások terhe alá jelmentes és elismerését tejezze ki az intézetnek.

Az 1901-iki költségvetéset 10bb tételét a következők: *Kiadások*: Tőkésítésre 64.890 K., missziói segélyekre 40.564 K., országos özevgy- és árragyámintézetre 25.995 K., egyszersmindenkori segélyekre 17.934 K. tőkésítésre 87.722 K., egyházi adóterhek csökkentésére 14.000 K., kiegyenlítésekre 19.961 K. összesen 270.501 korona. A *bevételi* előirányzat 270.501 korona összeget tüntet fel.

A konvent elfogadta a költségvetést. Ezután a segélykérvények ügyét referálta ugyan-csak Kenessey Béla. Az öt egyházkerületben 254 egyház számára 22.820 korona segélyt szavazott meg a konvent.

A segélykérvényekhez hozzászólt Fejes István. Kifogásolta, hogy a jelentésben nincsen kinyomtatva a segélykérő lelkésznek neve és kérvénye, mert lehetnek esetek, amikor rendkívüli segélyezésre van szükség.

Kenessey Béla erre megjegyzi, hogy a konvent határozata következtében a segélyezést be kellett szüntetni, mert ez által a kolduló egyházakat és lelkészeket akarja megszüntetni.

Antal Gábor püspök kijelenti, hogy elvben helyesli a végrehajtó-bizottság álláspontját, de indítványozza, hogy a szlavóniai segélyt kérő lelkészek egyszer s mindenkorra segélyben részesüljenek, még pedig e segélyösszegekből lenmaradó 2000 koronából.

Gróf Degenfeld József: Ezelőtt nemcsak az egyházak részére, de a lelkészek számára is adtak segélyt. Most ez nem történik, mert az állam eszközölte a kiegyesíttést. De ahol kiegyesítés nincs, ott most is lehet segélyezni.

Báró Bánffy Dezső elvben helyesnek tartja ezen lelkészek segélyezését. Antal szavaira tesz még megjegyzést. Nem tévedés az, vagy hiba, hogy Horvátországra nem terjed ki a kongrua-törvény hatása. Annak olyan autonómiaja van, amely kizárja ezt a feltevést.

Szilágyi Dezső: Ha annak idején észrevettük volna ezt a dolgot, lehetett volna úgy hozni a törvényt, hogy az Horvátországra is vonatkozzék, annak autonómiaja sérelme nélkül.

Tisza Kálmán határozatként kimondja, hogy a szlavóniai lelkészek segélyben részesíttetnek, az összegre nézve a bizottság bizatik meg javaslatával. Fejes indítványára nézve a konvent megkérdése után kimondja, hogy nem nyomtatják ki a névsort.

Kenessey Béla: Ajánlja a konventek, hogy ismeretes a közalap intézményét népies füzetekben s így tegye rokonszenvesse az egyes egyházak előtt. E célra leghelyesebbnek tartaná a Prot. Irod. Társasággal együtt járni el. A konvent az indítványt magáévá tette.

Az adóügyi bizottság jelentését a délután megtartandó bizottsági ülés után, tehát csak holnap veszik tárgyalás alá.

Petri Elek a lelkési özevgy-, árva- és gyámintézet végrehajtó-bizottságának jelentését ismertette. Az 1898. és 1899. évi hátralékokból, melyek 36977 korona 65 fillért tettek ki, az elmúlt évben be lett fizetve összesen 26412 korona 51 fillér. A még fennmaradt hátralék behajtása iránt az intézkedések megtették. A megerősített egyházmezei kimutatások szerint előirányzatot összesen 101.768 korona 54 fillér. Ezen összegből befolyt 1900. december 31-ig összesen 66.443 korona 14 fillér.

A magyar fődhitelintézet 1900. évi számadásai szerint az 1900. évi általános folyószámlára iratott összes bevétel 161.466 K. 10 fillér. A tőke-alap készpénz-számlára 220.272 K. 01 fillér. Kiadatot ezzel szemben értékpapírra s segélyezésre 221.72 K. 01 fillér. A letét-számla javára iratott összesen 1.172 001 K. 97 fillér.

Az 1900. évben. 113 özevgy és 146 árva segélyezésére kifizettek 63.118 K. 96 fillér. Folyó 1901-ik évben 152 özevgy és 208 árva segélyezésére 88.564 K és 03 fillér lett előirányozva.

A kongrua-segélyek megadóztatása tárgyában a konvent is azon alapspontra helyezkedett, hogy a gyámintézet járulékok alapjául továbbra is az 1894. évi jelentőreken felvett lelkési fizetések tekintésének, azonkívül a kongrua lelkészek a nyert kiegészítési segély után is kötelesek legyenek megfizetni a gyámintézeti járulékokat.

A gyámintézet folyó évi bevétel előirányzata . . . 357.943 K. 71 f.

Kiadás előirányzata . . . 257.943 K. 71 f.

Az előirányzat szerint a hátralékok behajtása után az intézet vagyona 166.000 koronával fog gyarapodni.

Az 5 egyházkerület lelkész-nyugdíjintézetéről adott beszámolás után a kisebb ügyeket ismertette még az előadó.

Bernáth Elemér a jelentésnek azon pontjához szól hozzá, amely azt célozza, hogy mindazok a lelkészek, kik evangélikus nővel lépnek házasságra, kizárassanak a nyugdíj-intézményből. Múltátnalannak tartja ezt legalább is azokra nézve akik e törvény életbe lépte előtt kötöttek ilyen házasságot. A törvénynek visszaható ereje nincs s különben is mindezen lelkészek azon hittel lépnek evangélikus nővel házasságra, hogy kár ebből reájuk nem hárulhat.

Antal Gábor: Csatlakozik Bernáth Elemér indítványához már csak azért is, mert így számos lelkész, ev. lelkész neje — akik a nyugdíj-igényt elveszítenei

nem akarják — talán meggyőződése ellenére is — áttérésre lenne kényszerítve.

Tisza Kálmán rövid hozzászólása után

Szilágyi Dezső fejezte be a vitát. Nem szeretné — ugyanond — ha ily apróságokkal is kiélesítenék a két felekezet közötti különbséget. Ajánlja, hogy e kérdés tisztázása s a viszonyosság megállapítása végett utalják az ügyet a két egyház közös ügyeit intéző bizottsághoz.

A konvent ez indítvány elfogadása után, a jelentést is tudomásul vette.

KÜLFÖLD.

A német trónörökös Bécsben. Bécsből jelentik, hogy a német trónörökös ma délelőtt háromnegyed tizenegy órakor meglátogatta a katonai lovaglóiskolát. A herceget, aki ma is ezredesi egyenruhát viselt, az intézetben Ferenc Ferdinánd főherceg üdvözölte. A társaság bement a téli lovaglóiskolába, ahol az első és második évfolyam növendékei azonnal megkezdtek a produkciót. A lovagló és vívi gyakorlat lényesen sikerült s a német trónörökös megelégedést fejezte ki *Sachse* ezredes parancsnoknak. A trónörökös innen a német nagykövetséghez hajtatott, ahol tisztelőtérbe ebéd volt.

A schönbrunni udvari színházban ma délután tartották meg meghívott vendégek előtt annak az előadásnak a főpróbáját, amelyet az arisztokrácia *Mária Valeria* főhercegnő pártfogása alatt jótékony célra rendez. Kézzel a főpróba megkezdése előtt a német trónörökös is megjelent az udvari páholyban, ahol akkor már *Isabella* főhercegnő ült leányával, *Mária Krisztina*, *Mária Anna* és *Mária Henriette* főhercegnőkkel. A trónörökös a második felvonás közepéig maradt a színházban, azután elbucsovott a főhercegnőtől és elment. Az előkelő műkedvelő társaság *Auber Felcete dominó* című operáját adja elő Massenetnek egy táncbetéttel.

Öt óra után a trónörökös az Augarten-palotába hajtatott *Ottó* főherceghez ebédre. A főherceg, ki porosz huszár-egyenruhát viselt, a trónörököst szívélyesen üdvözölte és az első emeletre kísérte, hol *Mária Jozefa* főhercegnő fogadta őt. Az asztalnál a német trónörökös a főhercegnő jobbán foglalt helyet. Az ebéden *Eulenburg* német nagykövetség és nejei kivül résztvettek még gróf *Goluchowski* külügyminiszter, báró *Krieghammer*, a német trónörökös kísérete és a diszszolgálatra kirendelt urak. Ebéd után a trónörökös cercelet tartott, mire bemutaták neki a főhercegi pár két legidősebb fiát. Szíves bucsuzás után a Hofburgba hajtatott a trónörökös, akit utközben a közönség mindenütt a legmelegebben üdvözölt. Este a trónörökös a Burg színházban a *Zwei Eisen im Feuer* vígjáték előadását nézte végig. A trónörökös az inkognitó-páholyban ült, ahol *Mária Jozefa* főhercegnő és *Ferenc Ferdinánd* és *Ottó* főhercegek is megjelentek. A szemközti lévő inkognitó-páholyban *Frigyes* főherceg foglalt helyet nejeivel és három leányával. A trónörökös élénken társalgott környezetével és az előadás végéig a színházban maradt.

Bécs, április 17.

A német trónörökös a német nagykövetségben adott reggeli után *Eulenburg* nagykövettel, *Fabini* tábornagygyal és a kíséret tagjaival a Harrach-palotába hajtatott, ahol a grófi pár fogadta és kalauzolta a palota művészi kiállításu termeiben, a könyvtárban és a gyűjteményekben. A trónörökös nagy érdeklődéssel nézte az ugynevezett Hohenzollern-albumot, amely a Hohenzollernek őseinek neveit foglalja magában 801-től 1863-ig, amely évben Hohenzollern *Mária Jakobia* hercegnő felesége lett gróf Harrach Károlynak, akitől a ház mostani feje egyenes ágon származik. A trónörökös fél órát töltött a palotában, azután megköszönte a grófi pár vendégszeretetét és kihajtatott Schönbrunnba.

London, április 17.

A *Morning Post* írja: A német trónörökös Bécsben tapintatosan és szeretettelően lépett föl. Reméljük, hogy látni fogjuk náunk is és meg lehet róla győződve, hogy atyjáért, nagyanyjáért *Frigyes* császárért és önmagáért négyeszer szívesseggel fogjuk üdvözölni körünkben. Bizonyos lehet felőle hogy a londoni polgárság épp oly szívesen és épp oly örömmel fogja fogadni, mint a bécsi és a római.

A csehek diádalja. Annak a nevezetes ténynek a jelentőségét, hogy a király Prágában nemzeti muzeumot létesített, azonnai megérezték Péterváron is, A *Journal de St.-Petersbourg* ezt írja: *Ferenc József* császár és király ő felsége uralkodása alatt az uralkodó iniciatívája mindig az egyes nemzetségek egyetértésének fenntartására irányult. Iniciatívájával az uralkodó mindig abban a pillanatban lépett közbe, mikor

erre legnagyobb szükség volt és mindig a közérdek legnemesebb felvételéről tett tanúságot. Most egy császári leirat elrendeli, hogy Prágában szépművészeti muzeumot létesítsenek. A leiratban fenkölt fel-fogása nyilvánul annak a nagy jelentőségnek, amely-lyel a művészet, mint a népek közt való közlekedés egyik tényezője bír. A művészet, míg egyfelől föl-emelni a lelket, másfelől elfordul minden kicsinyes előítélettől és mindentől, ami visszavonást szül. A művészet tanulmányozása a megnyugvás nagy iskolája és a cseh királyság, ha a leg-őbb ideálok felé fordul, egyike a legszebb drágaköveknek Ferenc József császár és király ő felsége koronájában. A két nemzetiség, amely Csehországot lakja, az emberi tudás minden ágá-ában kiváló férfiakat produkált. Csehország civilizációja nagyon messzire nyúlik vissza és gyökere lakosságá-nak erős természetű tulajdonságaiban van. Az uralkodó ennek a szívének oly drága országnak olyan ajándékot ad, amely lehetővé teszi a modern művészet termékeinek összegyűjtését, amelyekre Csehország méltán büszke s amelyeknek minden nemzet egyenlő tisztelettel adozik.

A leirattal egyidejűleg jelent meg az osztrák felsőház új tagjainak kinevezése. Ezek a kinevezések nem kevésbé jellemzik a fenkölt uralkodó nemes intencióit. A tudomány és művészet markans egyéniségeit, köztük Csehországnak néhány kiváló fiát hívta meg az uralkodó ebbe az előkelő gyűlésebe. Így megy végbe az elmék megnyugvásának nagy munkája, amely annyira megfelel az osztrák népek valódi szükségleteinek.

Prága, április 17.

A tartományi bizottság mai ülésén egyhangulag elhatározta, hogy legalázatosabb és legszünetteljesebb köszönetét teszi az ő felsége elé abból az alkalomból, hogy nagylelkűen szándékozta, hogy Prágában modern festészet, szobrászat és műépítészeti muzeuma állíttassék fel, mely annak idején a cseh királyság tulajdonába megy át.

A délafrikai szabadságharc.

London, április 17.

Tudvalevőleg *Botha* annak idején a békealkudozások első feltételeként *Milner* följelölti kormányzó elmozdítását kívánta. *Milner* most egyelőre két havi szabadságot kapott és Angliába utazik. Ebből a tényből némelyek azt következtetik, hogy a béketárgyalások újra meg fognak indulni és *Kitchener* ajánlatára az angol kormány arra határozta magát, hogy *Botha* egyik föltételét elfogadja, amennyiben *Milner* alig fog visszatérni a Fokföldre.

London, április 17.

A *Daily News* értesülése szerint *Milner* *Alfred* föbiztos szabadságot kért, hogy Dél-Afrikából elutazhassék. A szabadságot megkapta. A nevezett lap hozzátéveszi ehhez a hírhez: Meglehet ugyan, hogy *Milner* nek Dél-Afrikából való ideiglenes távoztása egészségi állapotával függ össze, de azért mégis azt hisszük, hogy Angliába hívták, hogy elmondja nézetét a helyzetéről. A *Daily Chronicle* megerősíti ezt a hírt és azt mondja, hogy *Milner* május elején megy Angliába, de két hónapnál tovább nem fog ott időzni.

London, április 17.

Mindaddig hivatalosan nem erősítették meg azt a hírt, hogy *Milner* főkormányzót vissza fogják rendelni Dél-Afrikából. Ez a híresztelés arra vezethető vissza, hogy a kormány elállott előbbi szándékától és most már szó sincs arról, hogy *Milner* nevezik ki Transvaal kormányzójává és az újabb béketárgyalásokat sem *Milner* fogja vezetni. *Kitchener* és *Botha* legközelebb ismét megkezdik a béke-alkudozásokat.

A Fokvárosba menekült boerok egyre-másra engedelmet kapnak, hogy visszatérhessenek Johannesburgba s ez is annak a jele, hogy a háború nagyjában már be van fejezve.

London, április 17.

Middleburgból jelentik a *Times*nak: *Keleti* Transvaalban megkezdtek a hadműveleteket. *Schalk-Burger* a kormány székhelyét Rossnekaiból Ermelóba tette át. A múlt héten találkozására volt *Bothával*, *Stejn*nel és *De Wet* tábornokkal. *De Wet* és *Stejn* mozdulatai homályba vannak burkolva, de nem lehetetlen, hogy arra gondolnak, hogy *Krüger* példáját kövessék és portugál területen át elhagyják az országot. Amióta a middleburgi kerületben *Blood* tábornok vette át a parancsnokságot, azóta megszűntek a vasúti vonatok ellen való támadások.

Pretória, április 17.

Celliers boer tábornok, akiről azt jelentették, hogy Lichtenburgnál elesett, megadta magát az angol-

oknak, mikor elfoglalták Warmbadot, ahol a Lichtenburgnál megsebesült tábornokot ápolták.

Brüsszel, április 17.

Krüger több küldöttség előtt úgy nyilatkozott, hogy most még beláthatatlan, mikor fog véget érni a háború, mert a boer vezérek vagy kivívják hazájuk függetlenségét, vagy az utolsó emberig meghalnak a harctéren.

London, április 17.

Az angol hadsereg szervezőteréről és az angol katonák ellátásáról jellemző részleteket mond el egy levél, amelyet Tint-Ratiefből írt egy angol katona: Igazán siralom, mondja a levél, hogyan bannak itt velünk. Múltán nyolc hónapon át szakadatlanul *French* tábornok vezetésével a boerok nyomában voltunk, végre új egyenruhát kaptunk, mert a régi rongygyá foszlott és egyszersmind az orvosok által előírt haskötőt kaptunk. Képzelték meglepetésünket, amikor egyszerre nyolc nap mulva barmadél silingett voltak le mindenikünkötől a zsoldból a haskötő arában. Karácsonykor állítólag ingyen, sört kaptunk, a nélkül, hogy megkérdezték volna bennünket, akurunk-e sört és a legközelebbi zsoldfizetőkör mindenikünkötől egy silingett voltak le. És az ehhez hasonló esetek nem ritkák. Bolond dolog ez, meg se kérdeznék bennünket és mégis fizetnünk kell még hogy gyakran alig marad valami a zsoldunkból. Ez természetesen növeli az elégedetlenséget. Gyakran, hetekig egyáltalán nem kapunk zsoldot.

HIREK.

A család védelme.

Elhangzott egy szó, még pedig a legkopárabb területen — a politikában.

Rosszul mondtuk. Nem elhangzott, hanem megcsendült. Mintha csak dal volna, úgy érezzük, ritmusokban kellene szárnyára bocsátani a hírt, hogy a magyar parlament kapuja előtt a család védelmének gondolata kér meghallgatást.

Idegenből hozott szó kiséri a gondolatot. Homesteadnak nevezik az Egyesült-Államoknak azt az intézményét, amely védelmet biztosít az apró vagyonnak, a szegényes tűzhelynek, a szorgalmas családnak — és az által, hogy a jelennek létfeltételeit megőrvi, egyuttal biztosítja a becsületes jövőt az ott-honnan angyalokai: a gyermekek számára.

Az idegenből importált új eszme úgy köszönt be hozzánk, mintha régi ismerősünk volna. És tényleg régi ismerősünk az. Nem ugyan az amerikai szellemmel kifundált terv, de az a magyar szivekből sarjadoszó vágy, a mi régi ismerősünk, hogy meg kell védelmezni a kisiparosokat, a paraszt-gazdákat, általában a nemzetfenntartó elemeket a pauperizmustól és az abszolút elszegényedéssel együtt járó elzüléstől. Igaz ugyan, hogy a hitelező követelési joga, az adós fizetőképességének kiaknázásáig terjed és az is kétség-telen, hogy ezt a jogot biztosítani tartozik a törvény. Amde a fizetőképesség hátrára nem terjeszkedhetik ki arra, amit nélkülözni nem lehet. Ott, ahol a vagyon-beli létminimum, vagyis az ingó-bingó dolgok nélkülözhetetlensége kezdődik, ott csak egy jogot legyen szabad a törvénynek tiszteletben tartania: az élet jogát.

A homestead alapvető gondolatainak megfelelő tervezetet hazánkban első gyanánt Szabadkátörvényhatósági közgyűlése fogja meg és hó folyamán tárgyalni. A jó példát követni fogják széles e hazában mindenfelé. Nincs és nem lehet kétségünk az iránt, hogy a magyar parlament is minden erélyét és politikai bölcsességét koncentrálni fogja, mikor a családi tűzhely megvédésének nagy kérdése kerül majd napirendre. Ha az eredmény nem is lesz több, csakis annyi, hogy a nélkülözhetetlen háziutorokat semmitféle követelés érdekében nem szabad elárverezni, akkor is száz és száz családot óv meg a törvény a földönfutó hajléktalanságtól és ugyanannyi számára biztosítja az otthonot.

Már pedig családi otthon az a szentély, ahol a jelen a jövővel kezeti fog; a családi otthon a nemzet erejének és a társadalom

fennállásának oszlopos intézménye; a családi otthon — kisebbitett méretekben — maga a haza.

F. G.

Budapest, április 17.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 15-én ui előfzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfzetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— A király látogatása. Ő felsége, mint nekünk Bécsből jelentik, ma délután 1 órakor megnézte az Osztrák Muzeumban a szakiskolák kiállítását. A Muzeumban *Hartel* közoktatásügyi miniszter és *Skala*, a muzeum igazgatója fogadta ő felségét, aki a miniszter-től, a muzeum tisztviselőitől és az iskolák képviselőitől kísérve, bejárta az egész kiállítást és ismételten meglegedését nyilvánította. Távozáskor úgy nyilatkozott a király, hogy a kiállítás gazdagsága és szépsége valóságga meglepte. A Muzeum előtt összegyűlt néptömeg lelkes ovációkban részesítette az uralkodót.

— A bécsi nunciusz Budapesten. *Taliani* hercegek, bécsi pápai nunciusz, mint Bécsből táviratoz-zák, Budapestre utazik, hogy jelen legyen az új bibor-nokok felavatásán és az udvari bálon. *Taliani* meg fog látogatni székhelyén több magyar püspököt, a többi közt vendége lesz *Hettyey* Sámuel pécsi püspöknek is.

— Császári utasítások. Vilmos császár szobrot készített magáról és pedig szép magosat, három métereset, fehér karrarai márványból. Begas tanárral készített ezt a szobrot, amelyet a Pantheonba szánt. Az is szokatlan már egy kissé, hogy elő uralkodó egy Pantheonba vezényli be a szobrot, de még különösebb az, hogy Begas professzor fantáziájának nagyon kevés dolga lesz ennek a szobornak a megalkotásánál. A császár ugyanis maga fosztotta őt meg ettől a művészi kiváltságtól. Megmondta, hogy milyen legyen a taglejtése, a tartása, még az arkitejezését is megrendelte a legapróbb részletességgel. Hajadon fölvel álljon, egyik kezével a kardjára támaszkodva, másik kezével kissé megemelve a fekete sasrend válláról leomló koponyét, a távolba néző szemmel, átszemléltül arccal. Mintha szónokolna.

— A királygyakorlatok. Az őszi nagy záró-hadgyakorlatok, amelyekben a király is részt vesz, szeptember 10-ikétől 13-ikáig lesznek a Duna-Dráva szögén. A hadgyakorlatok fővezetősége az első napokban *D. Mihály*ácson, gróf *Mailáth* kastélyában, az utolsó napokban *Görcsönyben*, Pécs mellett, *Benyovszky* László főbirtokos kastélyában tartja szállását. A fő-vezetőség már 8-ikán, ő felsége 10-ikén érkezik Mihályába. A hadgyakorlatokban a 13-ik és 14-ik hadtestek és az 5. hadtest egyes részei szerepelnek. Erdekes, hogy a gyakorlatokban három honvéd-hadosztály vesz részt. A nagy hadgyakorlatok előtt Veszprémmegyében ugyancsak a leg-őbb hadur előtt éles töltevényekkel próbálövészeket rendeznek az új ágyukból.

— Az új poszonyi gróf. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király erdődi gróf *Pálffy* István császári és királyi kamarásnak, Vöröskő örökös vár-urának és Poszony vármegye örökös főispánjának, mint a Pálffy-grófi család legidősebb fiutódának és a Poszonymegyében kebelezett várkapitánysági szeniorátus jelenlegi törvényes birtokosának a poszonyi grófi és örökös fővárbirtokány címet az azzal összekötött jogokkal adományozta. Gróf *Pálffy* István a nemrég elhalt gróf *Pálffy*-Daun Lipót Nándor teánói hercegnek utóda a poszonyi grófságban. Vöröskőn 1828. június 3-án született s 1848. előtt tisztviselő volt a magyar királyi udvari kancelláriánál. Résztvett a szabadságharcban is s az ötvenes években mint magyar helytartósági tanácsos szerepelt. Utóbb hivataláról lemondott s megyéjében az iskolaiügy és a gazdasági élet föllendítésének szentelte idejét. A poszonyi gróf rangban az ország zászlócai után következik és a főrendiháznak tagja.

— Tavaszi szemle. Báró *Beck* tábornagya, a vezérkar főnöke a jövő hónapban tábornoki utra indul a Vág völgybe és azután az ország erdélyi részeibe. Az utat a tábornagya és kísérete lóbaton teszik meg.

— A műegyetemi tanács a miniszternél. Dr. *Ilosvay* Lajos műegyetemi rektor vezetésével ma délb-ten tisztelt gr. *Wlassics* Gyula vallás- és közokta-tásügyi miniszternél a kir. József-műegyetem rektori tanácsa, hogy a miniszternek köszönetét fejezze ki a műszaki doktorátus dolgában kifejtett sikeres tevékenységéért. A miniszter nagyon szívesen fogadta a küldöttséget és örömet fejezte ki, hogy a műszaki tudomány emelése érdekében ezt a korszakot jelentő intézkedést megvalósítani sikerült.

— **A gödöllői Erzsébet-szobor érebe-öntése.** Ma öntötték érebe Róna József gyönyörű alkotását, Erzsébet királyné gödöllői szobrát, a *Beechornér-féle* érebeöntés-gyárában, amelynek vezetősége díszöntést rendezett erre a nevezetes alkalomra. A váci-úti gyárban fényes társaság gyűlt egybe. Eljött *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter, nemeskéri *Kiss Pál* államtitkár, *Deininger Imre* és *Nick Ede* koronauradalmi jószágigazgatók kíséretében. A szintén meghívott *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter dr. *Andor* Endre miniszteri segédtitkár, rá képviseltette magát. A vendégek sorában voltak továbbá *Tisza Kálmán*, *Csiky Kálmán* leányaival, özv. gróf *Telesi Sándorné*, báró *Kemény Kálmán*, báró *Prónay Gáborné*, báró *Bánffy Györgyné*, gróf *Pejacsevich Tódorné*, háji *Patay Gyuláné*, *Rudnay Józsefné*, özv. *Arany Lászlóné*, *Róna Józsefné*, *Kapczy Vilmosné*, *Magyar Kázmérené*, *Rippka Ferencné*, ifjabb *Gulber Gyuláné*, *Garam Dánielné*, *Nick Edéné*, *Vésszi József* országgyűlési képviselő, *Kapczy Vilmos* főszolgabíró, a szoborbizottság elnöke, *Rippka Ferenc* végrehajtó bizottsági elnök, s a sajtónak több, előkelő képviselője. A vendégekkel *Róna József*, az Erzsébet-szobor megalkotója, s *Titteldorf* és *Hoffmann* gyárigazgatók fogadták; a minisztert *Rippka* Ferenc elnök üdvözölte a szobor végrehajtó bizottságának nevében. Miután a társaság elhelyezkedett az öntőműhelyben, bevonultak az öntést végző munkások az öntőmesterral élükön. Ünnepies, hangulatos jelenet volt, mikor a munkások levették kalapjukat és körülállva a formákat, elmondták halkan, egyhanguan az évszázadok óta hagyományos, rövid imádságot, amelyvel munkájukra áldást kérnek. A *Glocke* hangulata szállotta meg egy percre a nézőket és az urak akaratlanul is a kalapjukhozaptak. Az ima után keményen, kurtán felhangzott az öntőmester szava; a munkások nyugodt bizottsággal megragadták egy nagy fogó két hosszú rudját, lesüllyesztették a fogót a földre, ahonnan zöldség csapott fel. Es egy pillanat alatt magasra emelkedett a fehéren izzó, hatalmas chamotte-tégely és pöfögve, forrva, vakitra patkzott belőle az 1200 fokra hevített ére a vörös agyaggal kitömött formába. Az öntéshez 730 kiló bronzot használtak. Öntés után a vendégek a gyárigazgatók vezetésével megtekintették az érebeöntésben részt vevő, részint készülő szobrokat, alakokat, a királyi palota Mátyás-kúrára jövő két mellékalakot, a *Róna József* által mintázott *Zrínyi Miklós* és a *Tóth István* mintázta *Hunyadi János* szobra (mindkettő a királyi 10 szobra közül való), az aradi Szent-Háromság-szobrot, amely szintén *Róna* mesterműve, a *Fadrusz* János által mintázott kolozsvári *Mátyás-szobrot* és a *Sennyey Károly Beke* című allegorikus csoportját, amely szintén a királyi palota számára készül.

— **Klotild főhercegnő új palotája.** Klotild főhercegnősszony. József főherceg felesége, akinek két palotája az újjáalakított Belvárosnak igazi ékessége. Ujabbán még egy harmadik palotát épített, amelyvel harmonikusá teszi a Kossuth Lajos utca és az eskütéri hid környékét. Ez a palota a mostani párisi ház helyére. A Koronaherceg-utca sarkára fog épülni, ha ugyan sikerül a kétszáz négyzetölményi telek megvásárlása, amelyre névbe most Jolánka a tárgyalások. A telek maga körülbelül egy millió forintba fog kerülni és a rajta építendő új palota pendantja lesz a királyi belvárosi házáknak, amely ez év őszére teljesen készen lesz.

— **Házasság.** Örgöf *Csáky-Pallavicini* Roger es. és kir. huszárnagy ma kötött házasságot baji *Patay Mártha* kisasszonnyal. A polgári esketés délután 12 órakor volt a VIII-ik kerületi anyakönyvi hivatalban, az egyházi esketést *Hock János* végezte délután 4 órakor Kőbányán a plébánia-templomban; fél 5 órakor pedig a Káivín-téri református templomban egyházi áldásban részesült a mátkapár és más mondott *Happal* Benő budai lelkész. Az esküvőn mint násznagyok szerepeltek: gróf *Cappy Albert* huszárnagy, gencsi és érmbályaiva *Gency* Albert országgyűlési képviselő és bernátváli *Bernáth* Dezső, mint násznagyok: gencsi és érmbályaiva *Gency* Albertné és özvegy baji *Patay* Gyuláné. Völétely voltak: herceg *Liechtenstein* Alajos es. és kir. ulánus főhadnagy, gróf *Pallavicini* Alfréd, baji *Patay* József, *Tibor* és *Sámmel*; nyoszolyóleányok pedig: örgöf *Pallavicini* Vera, báró *Böckl* Vera, baji *Patay* Anita, *Gency* Ella és *Juliska*. Az előkelő vendégsorban ott voltak: *Béldy* László főispán, *Leóthy* Pál és neje, *Bernáth* Zsigmond, *Bárczay* Pál, *Csuha* István és neje, *Sándor* Árpád es. és kir. kamarás és *Lukács* huszárfőhadnagyok, *Tamásy* Árpád *Vessey-Olah* Miklós országgyűlési képviselő és mások. Az esketési szertartás befejeztével a násznép a Hungária-szállóudobán üt díszes lakomához.

Czeisel Gyula bács-kulai kereskedő eljegyezte *Krawsz* Lipót leányát, *Laurát* Bács-Madarasról.

— **Életunt kazánkövacs.** Aradról táviratozzák: *Schrankó* Viktor fiatal győri kazánkövacs Aradra jött munkát keresni, de nem kapott. Elkeseredésében a sinekre feküdt és a vonat elgázolta. Holtan találták meg. Hosszu levelet találtak nála, amelyben élesen megítámadja a munkaadókat, akik a német munkásokat dádóztatják.

— **Afér az egyetemen.** A legutóbbi egyetemi tüntetéseket követő esendét megzavarta egy pamflet, amely néppárti tendenciákkal telítve egyenlenséget kíván szítani az egyetemi polgárok közt. A pamflet szerzője már nem egyetemi hallgató és kívülről fújja a harci riadót. Közben vádol és téltre nem érthető módon stigmatizál egyeseket a hallgatóság közül. A fűzet a volt radikális párttal hozza összefüggésbe a tavalyi kereszt-affert, ami a párt vezetőségét nyilatkozatra bírta. A nyilatkozat a fűzet inszinuációit visszautasítja, a terjesztőket rágalomzással vádolja és tudatja, hogy a szerző ellen sajtópört indítanak a párt volt vezetői. A nyilatkozat miatt különben lovasgás affér keletkezett *Ötvös* Leó és *Brázovay* Kálmán között.

— **Az országos statisztikai hivatal igazgatója.** Mint értesülünk, a király a kereskedelmi miniszter előterjesztésére az elhunyt *Jekelfalussy* József helyére a m. kir. központi statisztikai hivatal igazgatójává *Vargha* Gyula aligazgatót, aligazgatónak pedig *Vizánai* Antal miniszteri osztálytanácsost nevezte ki. E kinevezés kétségtelenül általános meglepetést fog kelteni, mert mindenki jól megérdemelt jutalmát látja benne annak a nagy szaktudásnak és lelkes egyszerűségnek, amely a statisztikai hivatal új igazgatóinak hosszú hivatalos pályáját jellemzi. Kinevezésük biztosítéka annak, hogy a vezetőség alatt álló nagytanúságú intézmény magas színvonalra még inkább emelkedni fog és az országos statisztikai hivatal ezennel is becses tényezője lesz a nemzeti fejlődés munkájának.

— **Beszélgetés Tolsztoj Leóval.** Érdekes megfigyeléssel van telve az a cikk, amelyet *White*, a berlini amerikai nagykövet tett közzé egy angol folyóiratban s amelyben beszámol azokról az órákról, amiket Tolsztoj társaságában eltöltött. Mikor Tolsztoj házába belépett Moszkvában — írja *White* — két fekete-tébe öltözött szolgáló fogadta, akik egy fényes szalonba vezették. De nagy volt az ellentét a szalon és a dolgozószoba között, amelybe néhány perc múlva belépett. Ugy nézett ki ez a szoba, mint egy parasztkunyhó s a tipikus paraszt, aki az egyszerű, faragott asztal mellett ült, Tolsztoj volt. Mások szántás-nál találta *White* Tolsztojt, amint az eke szarvát fogta. Társalgás közben Tolsztoj a legkülönbözőbb tárgyakat érintette, de mindig visszalért a szociális kérdésekre. Egy ízben angol és amerikai felelősről esett szó és szoba kerültek a kvekerek is. Tolsztoj ekkor csodálkozott, hogy a kvekerek eismerek a magántulajdon jogát; ez — ugymond — az ő szempontjukból nem helyes, mert a magántulajdon mindig jövitételez egy hatalmat amelynek az a célja, hogy megvédje. Radikális nézete volt az írók tulajdonjogáról is. Ő — ugymond — nem ismeri el az írónak azt a jogát, hogy munkáért pénzt kérhessen. A felesége más véleményen volt, mire a gróf úgy vélekedett, hogy az asszony mindig kevésbé áldozatkész mint a férfi. Tolsztoj csak föltelesen hiva a nőemancipációnak. Politikai jogokat nem akar adni a nőknek. Mert az asszony szerinte mindig konzervatív. A világ bárhogyan is halad, az asszony mindig régi ideák szerint cselekszik s hisz babonában, spiritizmusban és homeopatiában. Az orosz egyházról úgy vélekedett Tolsztoj, hogy az minden bizonnyal megreformálódik nemsokára. Tolsztoj a zsidókat nagyra becsüli és nem tudja megérteni, hogy nagyműveltségű államférfiak hogyan ringathatják magukat olyan illúziókban, mintha más vallásnak üldözése valami nagy eredménnyel járna. Arról, amit az orosz kormány ellene készül tenni, úgy nyilatkozott Tolsztoj, hogy minden reggel, ha fölkel, olyan érzés támad benne, mintha aznap fogna internálni. Majd nagy lelkesezéssel beszélt Tolsztoj a szabadságról, amely Oroszországban hirtelen fel fog támadni s nagy erővel terjed tovább. E beszélgetések, amelyek jóval kiterjedtek az irodalomra is. A francia írók közül Balzacot és Maupassant-t becsüli nagyon Tolsztoj; Zolaért és Daudetért nem igen lelkesedik. *White* külön különösen Tolsztoj szívzűrságát, a szegények állandó támogatását; zsebei mindig telve vannak apró éztűspénzekkel, amelyeket a szegények közt szétoszt. Végül megjegyzi, hogy eszméire nagyon rátartós; ellenvéleményt alig tűr s szinte veszedelmes ideáiról vele vitatkozni.

— **Hó és zivatar.** A wörthi tó melől *Veldenböl* jelentik, hogy ott tegnap ritka természeti tűnemény ment végbe. Reggeltől fogva déig langyos eső esett. Egyszerre csak két óra tájban, a levegő 15 fokról 3 fokra hűlt le s az eső hóförgéteggé változott át, miközben szakadatlanul dörgött az ég és cikáztak a villámok. A villámás annál rémesebb volt, mert a nap-pali világszűrséget alkonyati sötétség váltotta föl. A hó még későn este is esett, jóllehet már akkor 35 centiméternyi vastagságot ért el.

— **Szivarról, dohányról.** A magyarországi dohánymonopólium központi igazgatósága minden esztendőről kiad egy statisztikát. Hogy ebből és abból a szivar-, cigarett-fajtából mennyi fogy el. Akinek a szeme szerezet káprázni a milliós számadatoktól, az csak ebbe a statisztikába pillantson bele. Aki pedig szeretne szivarozni és nincs módja hozzá, az keressen magának más olvasmányt, mert már a sok finom szivarnemű felsorolásától is kiesordul a nyála a nagy vágyakozástól. Az ilyen statisztikai kimutatásokat következő hírforrások címül állandóan ilyen címet aggnak a rengeteg számadat élére: *Elűstölt milliók*. Ebből, mintha csak az a néma szemrehányás áradna ki:

— Ime, mennyi kincs megy el csak úgy a levegőbe, pedig még mi mindenre kell a drága pénz. Az idén ez a szemrehányás nem is árad ki már csak úgy szeliden a címbe, hanem ugyszólván harsog. Azt mondja: *Elűstölt milliárdok*. Ez könnyen esábit sopánkodásokra, de hagyjuk ezt. Füstölni jó; a világ úgy, ahogy van jó, s úgy se lehet más, mint amilyen, azért gyujtsunk rá inkább, ha van szivarunk, ha pedig nincs, kérjünk a szomszédunktól. S lássunk néhány adatot ebből a dohánystatisztikából. Az általános forgalomban szereplő szivarfajtákból összesen 492,295,444 darab fogyott el a múlt esztendőben. Legtöbb kelt el a kurta szivarból 224,245,500 darab. Aztán következnek sorra a többi polgári szivarok, fokozatosan az öts kuba, a portoriko, a hosszú szivar, a britanika, a trabukko, a virginia, a regalitás, millaresz és úgy tovább. A különlegességi szivarokból összesen csak tíz milliót és néhány százezeret füstöltek el, de ez érthető. A polgári cigaretták között a király, a hölgycigaretta, abból 362,851,250 darab kelt el. Cigaretta összesen egy milliárd pusztult el a közönségesekből. A specialitás cigarettákból azonban csak 39,573,840. Dohány 521,094 kilogramm, 549,206,411 esomag. Különlegességi dohány 258,165 kilogramm. Végül tubákformában 46,528 belföldit és kilenven kilogrammot. Az összes bevétel 102,068,380 korona, 735,980 koronával több, mint tavaly.

— **Tragikus családi viszok.** Az anyai szeretet borzalmas formában nyilvánkozott meg a napokban Hódáságon. Egy *Jung* Antal nevű embernek a felesége inkább megölte a gyermekét, s magát is halálra szánta, csakhogy ne kelljen odaadnia az urának, aki elakarta tőle ragadni. Az esetről a következőket jelentik: *Jung* Antal lakos nem a legjobb egyetértésben élt a feleségével, aki több ízben ott is hagyta. Két kis gyermeke volt a házaspárnak, egy nyolc éves és egy négy éves fiú. A múlt héten ismét összeveszett a házaspár, s az asszony, amint térje elment hazulról, mindkét gyermekkel ott hagyta a házat. A férj ura fölkereste feleségét és megkérte, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony hallani sem akart erről és ez alkalommal a férj a nagyobb fiút hazá vitte. Szombaton ismét fölkereste *Jung* a feleségét s újra kérésre fogta a dolgot, de ezáltal is eredménytelenül. *Jung* ekkor a kisebbik gyermekét is el akarta vinni, ami miatt a házaspár összekapott. Jungné látva, hogy a gyermeket nem tudja kivenni az apja kezéből, egy nagy konyhakést kapott elő és azzal előbb a gyermeket, azután pedig önmagát szurta mellbe ezekkel a szavakkal:

— Ha az enyém nem lehet, a tied se legyen.
A kis gyermek rögtön meghalt. Jungné még él, de aligha gyógyul fel.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Temesvárott nagy feltűnést kelt ómoravieai *Heinrich* Dezső földbirtokos öngyilkossága, aki ma *Buziáson* föbelőtte magát. Senki nem sejtte, hogy mi kergette halálba a duszagad földbirtokost, mert boldog családi életet élt fiatal nevével és két gyermekével. Feleségét, aki *Tatarczynak*, a Herkules-fürdő bérőlőnek és a Carl-színház volt tulajdonosának leánya, Temesvárról érte a gyász hír. Az öngyilkos földbirtokos nem hagyott semmi levelet.

— **Kivándorlók bajban.** Brémából jelenti egy táviratunk, hogy ott egy magyar kivándorlónak, aki néhány nappal ezelőtt 35 honfitársával együtt odaérkezett, a *Weserzeitung* jelentése szerint himőt konstaláltak. A betegét kórházba vitték, honfitársait pedig orvosi megfigyelés alá helyezték. A közegészségügyi hatóság rögtön megfelelő intézkedéseket tett.

— **A Dunáról.** A földművelésügyi minisztérium vizárai osztályába érkezett jelentések szerint Strudentől felfelé apadó, felefele pedig lassan áradó jelegrő. A fővárosnál tegnap óta 12 centiméterrel emelkedett a víz s mai magassága 464 centiméter. Az áradás különben csakpár napig tarthat, úgy, hogy még emelkedhetik a víz néhány decimétert de az öt métert nem fogja meghaladni, s a fővárosnál az alsó rakodópartot nem önti el. Veszedelem a Duna mellettén sehol nincsen.

— **Uj vidéki lap.** *Zempléni Ujság* cím alatt *Sátoralya-Ujhelyen* új lap indul partonkívüli programmal. Felelős szerkesztője, *Biro* Pál, a vidék egyik legtelentumosabb újságírója, mint szerkesztő is működött több évig a Felsőmagyarországi Hírlap élén. A lapot kiváló helyi erők, mint ifjabb *Meczner* Gyula főszerkesztő és dr. *Ham* Sándor főmunkatárs és fővárosi újságírók támogatják törekvéseiben.

— **A veszprémi sorozás.** A híres bakonyi virtus — elhagyjuk-e? — tünőben van. A veszprémi sorozáson, ha igazat mond a híresztelés, csupa vézna és beteges, csupa fegyverviselésre alkalmatlan legény ment a sorozó bizottság elé. És a katoná, meg a civil urak száztizenhat legény közül csupán nyolcat válogattak ki a regrutaságra. Ez a nyolc legény persze hogy mélyeséges szánozkodással néz most a kimustrált, száznolcra. Mert nekik van csak igazán joguk rá, hogy büszkén főlpántlikázzák a kalapjukat és tüzes kedvükben parancsoljanak a csárdában urnak, parasztnak, közönséges civil népeknek. Lám, ők kiválasztattak. Bennük buzog a vér, ők az erősek, az izmosak. Telik a bátorságukból, hogy a legények satnyáját is megvédjék, ha majd jön a muszka vagy a német. Hanem a sorozó bizottság tiszt urainak aligha volt jókedvük a válogatás után. Ha már a Bakony erdősége mellett ilyen a világ, maholnap lejjebb kell szállni a mértékkel. Mert katoná kell mindenképpen esztendőről-esztendőre. És ilyenkor gondolkodóba esik az ember, mi módon jut ez a fiatalság a legénykorba? A melle beesett, az izma cerna-szal, a válla feloldalas, a lába gémberedett, a keze remeg és nagyot hall meg rövidlítő... Kórházat csináljunk-e, vagy labdázó teregeket? A szomorú számot pedig a vidék, a mi bizodal-munk, küldi a statisztikusoknak, egy egészséges, fajtisza magyar vidék. Szinte jól esik kétkedni, talán még se igaz, talán csak csodás lehetetlenséget akar nekünk mesélni a hírforrásnak? Ha van rá lehetőség, csak rácafol majd erre a hirre a veszprémi büszkesége. Mert a száznolc kimustrált legény csunya módon megvádolja a Bakony-vidéket. Az erő onnét eszálta, a bátorság elröppent. És ez már nem csak a katonaságot sújtja, hanem a magyarságot is. Egykedvűen meg nem állhatja ezt Veszprém.

— **Felrobbant templom.** A berlini katolikus Szent Mihály-templomban, mint egy táviratunk jelenti, ma délután énekpróba alatt eddig ismeretlen okból robbanás történt. A baloldali torony keresztboltozata és tetőzete légberőpült, az összes ablakok összezúzódtak és az orgona hátsó része teljesen összetört. Két fiú és egy leányka súlyosan megsérült.

Egy későbbi táviratunk jelenti: A robbanás a Mihály-templomban a bal orgonaszárny hátsó részén abban a pillanatban, mikor a Sándor-ezrednek egy katonája a gyermekkoros énegyakoriata közben az orgonafutatóra lépett. Az orgona mögötti tér és a templom baloldaltornya teljesen szét van rombolva. A torony tejeje elpusztult. A megsérült fiúk számát még nem állapították meg. A katoná súlyos sebesülése ellenére azon a keskeny léposón, amely az orgonához vezet, a templom bejáratához jutott, ahol közvetlenül a robbanás után megtalálták. Gázrobbanás nem történt, mert a gázvezetékek és a gázcsapok értetlenek voltak. A tüzőltök egyelőre abban hagyták a munkát, hogy a vizsgálatot meg ne hiúsítsák. A megsérült katonát a kórházba vitték és még nem volt kihallgatható.

— **Minden német egy kalap alatt.** Az a pángermán, aki azt kívánja, hogy minden germán nemzet egygyé váljék — Bjornson — tegnap tósztot mondott Berlinben a sajtóklubban s elmondta, hogy valahányszor a hazájában német halászt lát, arra a gondolatra jut, hogy ő is germán. Több annál, pángermán, akinek az a vágya, hogy minden germán nép egy eszme köré csoportosuljon, egy központból vezettessék s ez a központ — Berlin. A cél pedig az, hogy béke adassék a világnak. Ha a német mind együtt dolgozik ennek az ideának a szolgálatában, az egyesített germánuság békét diktál nemcsak Európának, hanem a világnak is. A költőt ezek után nagyon megjelenezték s ha Bécs rosszul érezte magát tegnap éjjel, hát annak ez a tósztot az oka. Bécs azonban nyugodtan és mélyen aludt. Egy pótválat nem sokat tördök a politika. Ha valami kis attasé beszélt volna ilyesmit, az már egészen más volna.

— **Koch tanár munkatársa.** Mint a *Berliner Neueste Nachrichten* jelenti, Kohlstock főorvos és hó 15-én Tienocinben, hastitus következtében beállott vérmérgezés következtében meghalt. Kohlstock a német gyarmatokban való működésével és azzal tette ismeretű nevét, hogy Koch tanárral közösen küzdött a marhajárvány ellen dényugati Afrikában és Dél-Afrikában.

— **A belvárosi merénylet áldozata.** *Blasz Zsigmond* pálinkakerő még mindig súlyos betegleg fekszik a Rókus-kórházban, de az orvosok remélik, hogy életben marad. A szerencsétlennek így is hónapokig kell a kórházban maradnia, mert koponyacsontjából jó darab hiányzik s ezt majd pótolni kell, ami súlyos operációval jár. A hiányzó koponyacsontszét platiná-lappal pótolják.

— **Két muzsik.** Hogyne lenne iszonyatos az idegenbe vetődött magyar munkás sorsa, ha még a hatalmas orosz náció se képes mindenfelé biztosítani a maga véreből való számára azt, hogy emberségesen bánjanak el velük. Hogy nem képes erre, azt a *Novoje Vremja* egyik legutóbbi száma bizonyítja. Ebben egy Perziából érkezett tudósítás alapján ez a rémtörténet van elmondva:

A Kaspi-tó partján levő Rest közelében négy orosz munkás dolgozott az utépitésen. Éjszaka a munkások kunyhójukban iddögáltak, amikor egy katonai őrszót ért oda. Az egyik katoná belépett a kunyhóba és ott hamarosan összeveszett az oroszokkal, akik ekkor késsel rontottak neki. Kiáltására rohant a többi katoná, s míg ezek a két fellegyzert orosz megkezezésével voltak elfoglalva, a másik kettő kifutott és a resti orosz konzulátusra menekült. A két foglyot a perzsa börtönben aztán a legszörnyűbb kínzásokkal illették. A börtönőrök öt kopekért minden perzsnak megengedték, hogy a két oroszt kinezthassa. A bestiális emberek így sorra kiveték az oroszok fogait, húsdarabokat vágják ki testükből és a legválogatottabb módon kinezik őket. Egy ügyetlenebb perzsa aztán oly mélyen találta az egyik fogolyba főni kését, hogy az ott kiszenevedett. Ekkor kivezették a másikat is a börtön előtti tere, ahol aztán a hóhér fojtotta meg. A resti kormányzóban pedig még annyira merészség volt, hogy az orosz konzulátustól a másik két munkás kiadatását is merte követelni. Az orosz követség a perzsa kormányznál a legszigorubb megtorlást fogja követelni.

Hogy Oroszország megszerzi magának az elégtételt ezért a kis perzsa tréfáért, az bizonyos. A diplomáciában is orosz vér folyik, a muzsikban is.

— **A fővárosi kórházak.** Az országos közegészségügyi egyesületnek este 6 órakor ülése volt, amelyen dr. Jurkiny Emil tartott felolvasást a székesfővárosi kórház-ügy fejlődéséről.

A felolvasó azzal kezdte előadását, hogy a székes főváros nagy anyagi áldozatok árán javított egészségügyen egy. hogy most már a legegészségesebb nagyvárosok között foglal helyet és közegészségési intézményei és berendezései sok tekintetben mintaképpé szolgálnak. Ezekhez tartoznak új kórházaink is. Előadó méltatja Gerlóczy Károly volt alpolgármester érdemét, aki rendkívüli kitartásával, buzgóságával és széles látókörével a főváros érdekeit pártfogolta és megvalósította. A kórházügy rendezése is Gerlóczy érdeme. A főváros egyesítése óta a kórházakban 755.299 betegét ápolták, akik közül 65.366 meghalt. A halálozási arány 10 yton áadt. míg 1873. évben 11 5% volt, addig 1899-ben leszállt 7 3%-ra. E csodó számításra szerint az új kórházak fennállása óta több mint 100.000 embernek élete mentett meg, mert ennyivel kevesebb halt meg a régi viszonyokkal összehasonlítva. *Jurkiny* sürgeti a megfigyező osztály építését és ajánlja a gyermek-osztály építését a Duna balpartján és a magánkórházak istápoását. — Javasolja, hogy az üdülő-betegék ne tartassanak a kórtermekben a többi betegek között, hanem rendezzenek be részükre 4 pavilont 100 ágyval. Ez által elérhetők hogy az üdülő gyorsabban felépüljenek és a kórház is évenként 400 ágyat kapna. Iy módon a zsufojának is elejét lehetne venni.

A tetszéssel fogadott érdekes előadás után általános vita indult meg e tárgyban. A vitában orvosi karunk több előkelő tagja vett részt.

— **A világ diákjai s az orosz diákok.** Turinból nagy diákmozgalom indult meg. Világra szóló — s az a célja, hogy a diákok ne nézzék el só nélkül azt az embertelen bánásmódot, a mivel az orosz diákokat legázolja a hatalom. Nemzetközi kérelmet akarnak intézni a cárhoz, arra kérve a hatalmas urat, hogy tartsa meg jóindulatában az orosz kollégákat. A mozgalomhoz eddig egész csomó egyetem hozzájárult, a többi közt a budapesti is, amelynek egy része pedig a maga kis szféráján nem valami liberális eszközökkel dolgozik. A mozgalom vezetője dr. Efisio *Giulioti*, aki Turinban a Via Cernara-n lakik a negyvennegyedik szám alatt. A jövő hó huszonötödikéig mindenki bejelentheti nála azt, hogy részt akar venni az emberséges mozgalomban.

— **Gyilkosság a korcsmában.** *Nemes-Bükk* községben a vendéglőben a bírő három esküdttel beszélgetett. Egyszerre betoppant két parasztelegény borsan. Az egyik oda ment Öreg *Kiss* János 56 éves esküdthez és a borából öntött magának. Ezért *Kiss* részölt. Szóváltás kerekedett, mire a bírő az egyik legényt kituszkolta a szobából, a másik még mindig lármázott. A korcsmáros, hogy elejét vegye a verekedésnek zárórt jelentett s a lámpát kivitte a szobából. Amint ura bejötték látták, hogy Öreg *Kiss* János halva fekszik a szoba közepén. Szívét a rövid pár perc alatt bioskával keresztül szurák. A gyanu természetesen a lármázó, kötekedő legényre hárul.

— **Betörés.** A zemplénmegyei *Nagy Mihályon* a mult éjjel betörték a kereskedelmi bankba. A wertheim-kassa felső részét kitérített, próbálták keresztülfúrni az alsó részét is, de nem tudták, pedig ott hatvanezer korona volt. Munkájuk sikertelenségén annyira felbőszültek, hogy szétépték a pénztár felső részében talált részvényeket.

— **Hírek egy kis udvarból.** A kis udvarok között a belgrádi a legnevezetesebb, abban minden történetnek van valami háttere, valami oka-foka s abban cáfolnak egymásra a leggyakrabban az események. Ime itt van például a gyermekhistória. A jól értesültek tudniillik már nem is rebesgetik, hanem hetek óta kiabálják, hogy Draga királyné már régen anya. Egy kis lány anyja. Belgrádból pedig az a hír érkezik a legkomolyabb hivatalossággal, hogy a királyné lebetegedését két héten belül várják s hogy a király egy párisi és egy moszkvai orvost hívatott le a nagy eseményhez. — Péntekre tervezték az új alkotmány kihirdetését. Ettől a tervtől azonban elállottak, mert éppen pénteken lesz ötven esztendeje annak, hogy a törökök kivonultak Belgrádból. Az ünnepség megsérthető Törökország érzékenységét. Tehát valamelyik más napon hirdetik ki az alkotmányt és pedig Topesiderben, a város valamelyik nagy terén.

— **Letartóztatott szélhámos.** *Bécsből* jelentik, hogy az odaváló rendőrség ma délelőtt egy wieneni szállóban letartóztatott egy veszedelmes szélhámost, aki *Werner Edgar* néven szerepel. Ő volt az, aki a mult hónapban Pozsonyban azon a címen, hogy Bécs és Pozsony között építendő villamos vasut engedélyesének képviselője, különféle csalásokat követelt el. A szélhámost igazi névén *Güttler Eduárdnak* hívják. Berlini születésű és 31 éves. Legutóbb a düsseldorf-i törvényszék 18 havi börtönbüntetéssel sújtotta. A világlátott embernek kalodokban bővelkedő multja van. A 97-es számú porosz gyalogezredben teljesítette hadkötelezettségét és hadnagyi rangra vitt. Később azonban különféle bűnös visszaélések miatt lefokozták 1897-ben Kölnbe került. Ott megismerkedett egy örmény földbirtokossal, akivel elment Konstantinápolyba. Később elvetődött Skutariába és Szófiába, taval pedig Dél-Magyarországon, Fehértomplomban tünt fel. Rövid idő alatt magába bolondította egy gazdag pékmester leányát. Házasságot ígért neki el is jegyezte és ezen a réven nagy pénzsözveget csalt ki tőle mire megszökött. A véletlen ezután Zágrábba vitte, ahonnan Pozsonyba ment. Vakmerően beállított a polgármesterhez, magánmérnöknek mutatkozott be és elmondotta, hogy mint a bécs-pozsonyi villamos vasut engedélyesének megbízottja eljött hogy hozzáfogjon a vasut építésének előmunkálataihoz. A polgármester lépre ment a furfangos embernek és nagy örömmel fogadta. *Güttler* pár hétig időzött Pozsonyban és a Duna partján, amelynek mentén a vasutnak épülnie kell, hozzáfogott a nyomjelzési munkálatokhoz és ezen az ürüggyen szerződéseket is kötött a helybeli ia- és vaskereskedőkkel, akiket pár ezer forinttal megkarsított. A lapok sokat írtak a villamos vasut előmunkálatairól, amire kiderült a turpisság. A *Siemens* és *Halske*-cég, amelyet a csalo szinten belekevert ravasz fondorlataiba, cáfolatot tett közzé. *Taber* mérnök pedig, a vállalat engedélyese, Pozsonyba utazott és bejelentette, hogy senkit sem bizott meg képviselőivel. A pozsonyi rendőrség erre le akarta tartóztatni *Güttler*-t, de ez jókor nesztét vette a dolognak és odébb állott. Mielőtt elszökött volna, egy pozsonyi nagykereskedőtől 20.000 koronát akart kicsalni, de ez már nem sikerült. Január 17-ikétől március közepéig Bécsben volt, rövid ideig eltűnt, azután ismét visszatért a császárvárosba, ahol most a rendőrség kitűnő fogást csinált vele. A rendőrség ma déiben kihallgatta, azután pedig átkísérte a tartományi törvényszékhez.

— **Titokzatos eset.** Dr. *Szatmári* Jakab ügyvédjelölt még mindig eszméletlenül fekszik a Ferenc József kereskedelmi kórházban. Az orvosok megállapították, hogy mérgezésről egyáltalán nincs szó, hanem nagyon súlyos jelellő agyhártya-gyuladásról. A gondos kezelés remélhetőleg megmenti az életnek.

— **Rendőri hírek.** *Contos* Verona jászberényi születésű 23 éves eszedé ma reggel a Próféta-utca 5. szám alatt lévő lakásán marólugot ivott. Súlyosan összegeve vitték a Rókusba. — Tegnap hajnalban Ó-Budán egy pénzügyőri biztosi ruhába öltözött férfi holttestét lopták ki a Dunából. Ma megállapították, hogy az illető *Kelenen* János hevesmegyei, káli születésű 52 éves pénzügyőri biztos, aki a mult héten Esztergornán vetette magát a Dunába. — *Meisinger* Rezső 16 éves mázolossegéd, aki tegnap este a 16-kapitányság ügyeletes szobájában melibe lötte magát, oly könnyű természetesü sebet szenvedett s oly jól van, hogy holnap már elhagyhatja a Rókus-kórházat.

Vass József könyvkereskedésének és minta-antiquariumának Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. Eppen most megjelent GAZDAG KÉSZLETÉT FELŐLELŐ és mélyen leszállított áru könyvárjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

(x) **Fuha padlóra** a legolcsóbb és legalkalmasabb más a hírneves Eilfried-léle *Herkules padlóma*, mely gyorsan szárad, rendkívül tartós és tűlkörényes. Kapható kizárólag Eilfried J. és Fia padlóma-viasz és festékárak raktárában Budapest, József-körút 31/b.

(x) **Elsőrendű**, a fővárosban és az országban elismert műterem *Kossák József* os. és kir. udv. fényképészé, Kossuth Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejártnál.

(x) **Körjünk mindent** Emke-gyűjtőt!

A Schenk-teória ellen.

— Lenhossék előadása. —

Budapest, április 17.

(Ókori vizsgálódások. — A statisztikusok. — Házasságok nagy körkörüben. — Az anya. — A táplálkozás. — A cukorkiválasztás. — Soványító kúra. — Harmíchnál cet.)

Dr. Lenhossék Mihály, egyetemi tanár, az anatómiai intézet igazgatója érdekes előadást tartott a Természettudományi Társulat ma esti ülésén a nem keletkezéséről az állatvilágban és Schenk tanár nagyhirű elméletéről.

A tudós tanár azzal kezdte, hogy a nem képződésének kutatása régi kérdése már az emberi vizsgálódásnak. A régi görög természettudósok közül Aristoteles Hippokratés is foglalkoztak a nem képződés okával s a talmadnak is van erre vonatkozó megjegyzése. A középkorból származó iratokban szintén találunk erre vonatkozó elméletekkel.

Csak a tizenkilencedik század elején indult meg a kérdés igazi tudományos vizsgálata s főleg a statisztikusok vonták ezt először vizsgálódásuk körébe. Sokáig biztosnak látszott az az állítás, hogy olyan házasságban, amelyben a házastársak között nagy a korkülönbség, a gyermekek inkább az idősebbik szülő nemé felé tendálnak, azonban az újabb vizsgálatok ennek a tételnek teljesen ellentmondanak.

A biológiai vizsgálatokból, amelyek anyagukat főleg a zoológia köréből merítik, az a tény domborodik ki mindinkább növekvő biztonsággal, hogy az ivadéknak nemek oka az anyai szervezetben gyökeredzik, hogy az apai szervezet arra befolyással nincs. Pontos e tekintetben egy *dinophilus* nevű lérgen tett észlelet; ennek az állatnak kétféle petéje képződik, amely egymástól már a termékenyítés előtt alakra, nagyságra, benső szerkezetre nézve különbözik. Az egyikből himállat lesz, a másikból nőstény. Olyan eset ez tehát, ahol a természet másutt gondosan rejteit titkát feltárja. Ugyanígy eredményre jutunk ha az ugynevezett parthenogenezis jelenségeit elemezzük, vagyis azt a különös tümenényt, amely szerint egész alsórendű állatok (mint a filloxera, a méh, a darázs) ivadékaikat ki tudják fejleszteni a himállat hozzájárulása nélkül is. Ugyanezt az eredményt vonta le Plünger bonni professzor a békára nézve tett kísérleteiből s ugyanazt a tényt bizonyítja emberen az ugynevezett egyetűjű ikrek egyeneműsége.

Az újszülöttek nemének arányszáma ugy az emberre, mint azon állatokra nézve, amelyeket eddig megvizsgáltak, bizonyos fókig állandó szám. Az emberi újszülöttek nemi arányszáma 106:3, azaz ennyi fiu születik 100 leányra. Kérdés már most: milyen tényezőknek van befolyásuk az újszülöttek nemének arányszámára? Egyes alsórendű állatokra vonatkozólag a kísérletek sorozatából az derült ki, hogy ott a táplálkozás szabályozásával az ivadéknak nemére nevezetes befolyást gyakorolhatni. Ha egy *hydantina* nevű férget bő táplálékkal látunk el, az csak nőstény ivadékokat hoz világra, ellenben, ha szűken tartjuk, csak hímeket. A magasabb rendű állatokra nézve a táplálkozásnak e döntő szerepe az ivadéknak nemére bizonyos kimutatta ninos, bár egyes statisztikusok már a múlt század eleje óta a táplálkozásnak tulajdonítják az irányban a legfőbb szerepet.

Ezen az alapon áll Schenk bécsi professzor elmélete is, amely valamely új elvet a sokat vitatott kérdésbe nem visz be, hanem alagodatát a kérdés történetének régebbi mozzanataiból veszi át. Schenk első művében elmondja, hogy miképp támadt benne, évekkal előbb már, rendszerének alapfogolata. E szerint egy nőnek már öt fia volt s cukorbetegségbe esván, két izben leánya született. Ebből és más esetekből kifejtette, hogy a cukorkiválasztás és a leány születés közt okozati összefüggés van, pedig mindannyian tudjuk, hogy a cukorbetegségben szenvedő anyáknak éppen úgy van fiuk, mint leányuk. Ezt a hamis alapot Schenk még meg is fordítja. Ha igaz, hogy a cukorkiválasztás leánygyermeket hoz világra, akkor meg kell akadályozni a cukorkiválasztást, akár milyen kis mértékben legyen is jelen és akkor fiuk fognak születni. Megakadályozza pedig a cukorkiválasztást diétával, mely szerint épp úgy, mint a cukorbetegségben szenvedőknél, meg-

tiltja a szénhidrátok élvezetét. Ehhez a diétához már 2-3 hónappal előbb hozzá kell fogni.

Schenk jobb táplálkozással akarja elősegíteni a fiu születését, holott elődei, Wilkens és Plosz megjegyezték abban, hogy az állatvilágban jobb táplálkozás a leánynevelésket szaporítja. Még inkább furcsa következménye ennek a rendszernek, hogy Schenk elmélete szerint, teljesen egészséges nő voltaképpen csak fiu- gyermeket hozhatna létre. Különös volna az is, hogy a természet beteg jelenségre alapítaná a két nem rendes arányának fenntartását. Schenket bizonyíval egy sereg olyan nő kereste fel, akiknek csak leányuk volt s akiknél bizony hiába igyekezett a cukorkiválasztást kimutatni. Ilyen körülmények közt Schenk fordít egyet az elméletén. Most már azt mondja, hogy fódolog, hogy a koncepció idején fiuk legyen a fehére-jorgalom s a fehéreje teljesen feibontassék. A szébtontást fehéreje napokint legalább 110 grammot tegyen ki, akkor fiu fog születni. A szébtontást odáig viszi Schenk, hogy a szervezet saját szövetének fehérejét is feibontatja, azaz most már soványító kúrának veti alá az anyát, holott az előbb éppen a jó táplálásban látta feltételt a fiu születésének.

Baj az is, hogy Schenk mindössze harminchat esetet hoz fel elméletének bizonyítására. Harminchat olyan esetet, amelyben sikerült elmélete s elhallgatja eseteinek bizonyíval nagy és óriási részét, amikor nem sikerült az eljárás. Tudományos következtetést csak az esetek összeségéből lehet vonni. Ilyenfórmán elmondhatjuk, hogy Schenk ugy első, mint második elmélete csak tapogatózás, valószínűtlen hipotézis. Legjobb lenne, ha az orvosok a leirt eljárásokat egyes anyáknál végigpróbálnák, ugy, amint Schenk leirta és gyakorlatilag is kimutatná annak helytelenségét, amiről az elmélet már ugyis kimondja az alaptalanságot.

A nagy figyelemmel hallgatott, érdekes előadás után a társaság választmányi ülést tartott. Felolvasták a közoktatásiügyi miniszter levelét, melyben köszönet mond a társulatnak, hogy a párisi kiállítás sikeréhez hozzájárult. Tárgyalták a növénytanai szakosztály előterjesztését magyar botanikai repertórium készítése ügyében s örömmel értesült a választmány Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elhatározásáról, mely lehetővé teszi, hogy a társulat könyvkiadó vállalatának tagjai Herman Ottónak *A madarak hasznáról és káráról* szóló ismertető könyvecskéjét megkaphassák. A társulat új otthonát a nyáron az Esterházy-utca 14-16. számú házban berendezi. 34 új rendes tagot választottak még be, velük a tagok száma 8358-ra emelkedett, akik között 261 alapítványos tag van.

A Vigadók beszélnek...

— Dialog. —

— **Ninos bérlő!** A fővárosnak vendéglő- és mulatóhelyiségei bérlésével az utóbbi időben nincs szerencsége. Legújában ismét két nagyobbszabású mulatóhelyét nem tudja értékesíteni, holott az egyik régi és hajdan igen népszerű vendéglő, a másik pedig a nagy reményekkel megnyitott budai Vigadó. A Korvin-téri Vigadó bérlésére kiírt pályázat ma dében járt le, az eredmény azonban itt is elszomorító, amennyiben csak egy ajánlattevő jelentkezett, s ez is csak czernyolcszárnyegyen korona évi bért ígér. Természetesen kénytelen lesz a tanács mindkét bérlésre újabb pályázatot kiírni, mert a nevétségesen csekély bért a Vigadót oda nem adhatja.

A budai Vigadó:

Jó reggelt, — aróán mért e fájdalom!
Kolléga, ott a pesti oldalon?

A pesti Vigadó:

Ez aztán kérem existenciát, —
Mégint ninos bérlő, oh uramfia!

A budai:

Még maga is mer szólni, kollégám,
Hallgasson inkább és nézzen reám!

A pesti:

Ez az öregség sorsa; — gyönyörű,
Hogy bánik vélem, ifju parvenü!

A budai:

Az ön erényi vének és nagyok, —
Enyém az élet, mert ifju vagyok!

A pesti:

De ninosen élet. Csak haláltusák,
Ah, hova lettél régi ifjuság?

A budai:

A Korvin-téren nincsen, mondhatom,
De volna, kérem, egy gondolatom...

A pesti:

Nem bánom, mondja el, Isten neki, —
De akkor tisztelettel fejtsé ki!

A budai:

Hát nem találja, mily irtóztató,
Hogy a nevünk még mindig: Vigadó?!

A pesti:

Már gyakran gondoltam, bevallom im,
Hogy kissé stilszerűtlen ez a cím!

A budai:

Meglátom most, hogy gyáva vagy vitéz, —
Mít gondol ön, ha a Dunára néz?

A pesti:

Azt, hogy folyik, amint régente folyt,
És hogy nem szöke, sőt hogy soh'se volt.

A budai:

Nem gondolt arra, hogy nagy az adó,
S hogy ily időknék nem kell Vigadó?

A pesti:

Oh mire ólóz?! Leikem már gyanit...
Kedves kolléga, ön mond valamit!

A budai:

Ugorjunk a Dunába, ön meg én,
Feledjünk mindent lent a fenekén!

Mind a ketten egyszerre:

Isten veled te táj, te völgy, te hegy, —
Két Vigadót most a halálba megy!

(A Dunába ugranak.)

— Vége. —

X.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyűlése.** Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága ma délután közgyűlést tartott Márkus József főpolgármester elnöklése mellett. Fájdalommal jelentette be az elnök Dr. Kresz Géza fővárosi bizottsági tag elhalálozását és indítványára a közgyűlés Kresz Géza emlékezetét jegyzőkönyvileg örökítette meg s elhatározta, hogy a családhoz részvértait intéz. Kresz Géza helyébe Neumann Káfael lép.

Falms János polgármester választott Kasics Péternek a legutóbbi közgyűlésen tett interpellációira és kijelentette hogy Barnum nemcsak mutatványi díjakat fizet, hanem államadót s így ez után községi pótléket is, ugy hogy a főváros mintegy 2000 koronát kap Barnumtól.

Ezután *Dezsenyi József* interpellált, a miatt, hogy az utóbbi hónapokban a vízvezetési viz több izben élvezhetetlenül zavaros volt. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Bejelentette a polgármester a 30 millió kölcsönkötvények aláírásának az eredményét. Aláírt 1755 fél összesen 47,471.900 koronát. Ebből esik a főváros központi pénztárára 803 féltől 10,166.600 korona, a budapesti 16 pénzüintézetre pedig 1452 féltől 37,305.300 korona. Minthogy tulajegyzés történt, a nagyobk aláírásokat redukálni kell. E szerint 10.000 koronán alul a teljes összeget kiadják, 20.000 koronán alul 10 százalék levonás történik, 30.000 koronán alul 20 százalék, 50.000 koronán alul 30 százalék, 300.000 koronán alul 40 százalék s azon túl 50 százalék. A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette.

A napirendre érve, előadásra került az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat* kérvénye az iránt, hogy a VI. ker. Kmetty-utcaban lévő két telket méltányos árban engedje át neki a főváros műterembérlés céljaira. A tanács azt javasolja, hogy a főváros a telkeket engedje át négyeszőgölenként 20 koronáért, a tanügyi bizottság s a tanács részéről megállapított további feltételek mellett.

Fülepp Kálmán tiszti főügyész ma azt a javaslatot tette a közgyűlés előtt hogy a telkeket csak használatra s meghatározott időre engedjék át és a feltételeket a főváros hatósága és a képzőművészeti társulat együttesen állapítsa meg.

A többség elfogadta Fülepp tiszti főügyész indítványát.

A csömöri-úton levő *milennáris versenypályát* további hat évre átengedték a sport-egyesületekből alakult pályaszövetségnek a tanács által javasolt feltételek mellett.

A hirdetésügy rendezése szükségessé vált, mert az a szerződés, amelyet a főváros Emmerling Vilmos Károly vállalkozóval 30 évi időre kötött, a főváros anyagi érdekeinek nem felel meg. Hogy a szerződés felbontása megtörténhessék, a jogügyi- és szervezőbizottság az ügy rendezésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetet dolgozott ki, a tanács azt most elfogadásra ajánlja azzal, hogy a tarifát a szabályrendelet elfogadása után állapítsák meg.

Gerő Lajos felszólalása után aki halasztó indítványt is tett, *Palotai Rozsó* intézkedéseket kíván az iránt, hogy az ugynevezett repülő hirdetéseké szigorúan megkülönböztessék a kölpörtázst újan eladott lapok hirdetéséről, nehogy az esetleges bérlő ez utóbbiakra is igényt formáljon; kívánja továbbá, hogy,

az illetéktalajdonosok, a saját illetékre vonatkozó hirdetéseiket szabadon s díjtalanul kitehessék a kirakataikba.

Kasics Péter, Polónyi és Sümegi felszólalása után **Gerő Lajos** visszavonta indítványát, mire a közgyűlés szavazás útján a szabályrendelet-tervezetet általánosságban, majd némi módosításokkal részleteiben is elfogadta.

Még kijelölte a közgyűlés a Lipót-körtől két ház építkezési költségeinek fedezetét, mire a napirend több tárgyat holnapra halasztotta.

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető bizottságok e hó 18-ikán (esztendőnkön) a következő helyrajziszámú házakban összeírt adókövetésekre vonatkozó III. osztályú keresetadó-javaslatokat fogják tárgyalni. u. m.: az I. ker. a tabáni fehérvári-úti külön meghívottakét; a II. ker. a 3609—3961. hrsz. külön meghívottakét; az V. ker. A) bizottság a 792—820. hrsz., az V. ker. B) bizottság az 1462. hrsz.-től végig; a VI. ker. A) bizottság a 3863—3873/45—3884. hrsz. külön meghívottakét; a VI. ker. B) bizottság a 3203/a—3205. hrsz. külön meghívottakét; a VII. ker. A) bizottság az 5125—5233. hrsz. külön meghívottakét; a VII. ker. B) bizottság a 4250—51—4206—4716. hrsz. külön meghívottakét; a IX. ker. a 9086—9089/a. hrsz. alatt lakó külön meghívottakét.

SZÍNHÁZ. ZENE.

Az afrikai nő. Arról kellene referálnunk, hogy **Vasquez** grófné ma énekelte először **Selica** szerepét, de alakításáról semmi mondanivaló sincsen. A primadonna, akinek szerződése értelmében kötelessége volna, hogy szerepeit magyarul énekelje, **Selica**t is megint csak olaszul tanulta be, nyilván a külföld számára, a hová, mint a jelek mutatják, komolyan gravitál. Ha Operaházunk vezetősége tizenötször forintot fizet egy énekesnek, amért ez nálunk képezi ki magát a külföld számára, akkor kritikánk csak a vezetőséget érheti, de az énekesnőt nem. Ugyancsak olaszul énekel **Alberti** Werner is, aki még egyetlen szerepet se tanult be magyarul; bizonyára nem reflektált jobb szerződésre. — **Várdy** Sándort először látnuk **Nelusco** szerepében; ezt a hasznavehető énekest intelligenciája segíti át, valahányszor valami földad megoldásánál organuma és egyénisége eszerben hagyja; így ma is. Szívesen látnuk **Nelusco**-ját, mert a kettős szereposztás mindig erőssége a műsornak. — **Szilágyi-Bárdossy** Ilona asszonynak ének és játék dolgában egyaránt előkelő **Inese** képviselte a mai előadás keretében a nőiesebb költészetét. **Szendri** hatalmas organuma és jellemző alakítása sok méltósággal ruházta föl a főinkvizitort, **Ney** Dávid brahminja pedig fénypontja az ensemblenak. **Kornai**, mint rendszeren ezuttal is elsőrangú színészi kabinet-alakítást nyújtott **Don Pedro** szerepében. Egyébiránt pedig bizonyára nagy volt a közönség **Barnunál**.

(G.)

Jóteköny előadás a Vigszínházban. A **Vigszínházban** e hónap 30-ikán érdekes előadás lesz a fővárosi m. kir. államrendőrség tisztúrájának nyugdíjpótló- és segítő-egyesülete javára. Az előadás **Herceg** Ferenc pártatlan sikerű darabja, az **Ocskay brigádéros** kerül színe. Az előadás sikerét s érdekességét fokozza **Geyer** Steffko, az oly gyorsan nagy híre vergődött fiatal hegedűművész közreműködése, aki a felvonások között több hegedűszámot ad elő. **Manheít** Jakab, az ismert operanékes, a darabban előforduló kuruc-dalokat adja elő zenekari kísérettel. Az előadásra szóló jegyek már holnaptól kezdve kaphatók az összes kerületi kapitányságoknál, valamint a Vigszínház pénztáránál.

Vendég az Operaházban. Az Operaházban holnap esztendőnkön **R. Bethy** Laura asszony, a kitűnő művész vendégfellépéssel **Carren** kerül színe. A címszerepet a vendégművész önékeli. A többi szerepekben **Kann** M., **Berts** M., **Payer** M., **Kertész**, **Takáts**, **Várdy**, **Kiss** B., **Kornai** és **Mihályi** lépnek fel.

Népszínház. A Népszínház legközelebbi újdonsága egy **reprise** lesz: **Charles Lecocq**nak már évek óta nem adott operettje, a **Kisasszony féltéségem** (*La Marjolaine*) kerül ismét színpadra, Marjolaine szerepében **Fedák** Sáriával. A Marjolainet annak idején **Blaha** Lujza asszony kreálta (1877. szeptember 14-én) s ő játszotta is számos egyéb szerepe mellett 23-szor. Ugyanez szerepben mutatkozott be **Pálmay** Ilka először a Népszínházban 1878. március 4-én. A nagysikerű operettnek 1884-ben is volt már egy **reprise**-e, ugyancsak **Pálmay** Ilkával. Mostani, **première**-számú menő újabb bemutatója lesz egyuttal a darab 50-ik előadása. — Holnap esztendőnkön gróf **Kinsky** **Pálmay** Ilka a **Népszínház** **Denise de Flavigny**-jét játssza, szombaton pedig újra a **Huszár** szerepében lép föl, amelynek tegnapi előadására zsúfolásig megtelt a Népszínház nézőtere. Pénteken a **Mézesetek** című énekes boház kerül színe ötödik, vasárnap este pedig újra föllep **Kury** Klára a **Cirkusz** színdarabján. Vasárnap délután **Tóth** Ede **Tolonea** kerül színe, Angyal **Liszka** szerepében **Blaha** Lujza asszonnyal.

Bemutató a Kisfaludy-Színházban. A **Kisfaludy-Színházban** szombaton lesz **Krémer** Jenő **Falusi**

nász című népszínművének bemutatója. Ebben az előadásban lép föl e öször, mint szerződött tag **Tomory** Melitta énekesnő. A darabhoz **Kováry** Ernő, a III. ker. református iskola tanára írta a zenét.

A Magyar Színház bérbeadása. A **Magyar Színház**nak hosszú idő óta bizonytalan sorsa ma eldőlt, még pedig olyan módon, ahogy azt biztos információink alapján már korábban megmondtuk. A színház **Leszky** Andrásnak, az ismert **aradi** színházgátnak került, mint bérlő-igazgatónak a kezébe. Az április 7-ikére kitűzött eredménytelen közgyűlés után a színház egyes vezető emberei részéről történtek egyes kísérletek arra nézve, hogy a színház megmaradjon a részvénységi kezében, de minthogy ezek a kísérletek, mint előre látható volt, eredményre nem vezettek, az alapszabályok értelmében mára összehívott második közgyűlés helyben hagyta azt a bérlési szerződést, amelyet az igazgatóság **Leszky** András aradi igazgatóval már megkötött volt. A bérlési szerződés értelmében **Leszky** a színházat hat esztendőre bérelte ki, további négy esztendőre pedig elsőbbségi joga van. **Leszky** 1901. évi október 1-én veszi át a színházat, amelyért évenként 36 000 korona bért fizet s ezenkívül a színház biztosítási díját s egyéb mellékiadások terheit is magára vállalja. A bérlési szerződést a közgyűlés tizenhat szavazattal nyolc szavazat ellenében hagyta helyben. A szerződés egyik pontja a **Magyar Színház** személyzetének ügyeiről olyképp intézkedik, hogy **Leszky** mindazokat a szerződéseket, amelyeket a színház mostani vezetősége a társulat egyes művészeivel már megkötött, magára nézve is kötelezőnek ismeri el. E pont értelmében a **Magyar Színház** új társulatának a kötelezőbe már most beletartoznak: **Szojyer** Ilona, **Ledovsky** Gizella, **Ráthonyi** Akos, **Szilágyi** Vilmos, **Dalmóki** Viktor, **Palásti** Sándor, **Beross** Endre és **Donáth** karmester. Ezekkel a tagokkal a színház mostani vezetősége rögtön a közgyűlés után tudatta a színház bérbeadását s felhívta őket nyilatkozatukra az iránt, vajjon hajlandók-e szerződési jogaiknak éppszegben tartása mellett **Leszky** igazgatása alatt a **Magyar Színház** kötelezőbe megmaradni. A nevezett tagok erre írásbeli nyilatkozatokat adtak, hogy igenis megmaradnak a színház kötelezőben. A **Magyar Színház** fentebb megnevezett elsőrendű művészein kívül **Leszky** még a női és a férfiak, továbbá a segéd személyzet egyes tagjait veszi át társulatába. A színház művészet igazgatója, mint már szintén hírt adtunk róla, **Szilágyi** Vilmos lesz. A **Magyar Színház** sorsának illetően előlése után bizalommal nézünk a színház jövődjére előre, minthogy **Leszky** aradi igazgató nemcsak mint jeles színházi szakember ismeretes a színészvilágban, de tudunkkal első feladatát az tűzte ki, hogy a színházat művészi színvonalra emelje egy játékkendő, mint az előadások dolgában is. **Leszky**, mint értesülünk, már a lozsvidebbi idő alatt hozzátog a **Magyar Színház** újraszervezéséhez s a jövő évadot már erős műsorról s igazi művészi ensemblé-vel óhajta megkezdeni.

Strausz hátrahagyott balletje Berlinben. A **Hamupipóka**, **Strausz** Jánosnak, az elhunyt bécsi keringőkirálynak hátrahagyott balletje, e hónap 23-ikán kerül bemutatásra a berlini udvari operában. **Berlini** újságok írják, hogy a német császár maga is nagyon érdeklődik a ballet iránt s a második felvonás kiállítását az ő kívánságára egészen meg kellett változtatni. A ballet szövegkönyve szerint ugyanis a második felvonás színhelye egy álarcosból s ezt szecesszió modorban akarták rendezni. A császár azonban, aki nem barátja semmitlé szecesszióknak, úgy rendelkezett hogy a bált a régi jó idők modorában mutassák be. A császár maga is jelen lesz a bemutatón.

Hannele Párisban. **Hauptmann** Gerhardt ismeretes **Hannele** című zenedrámája nagy sikert aratott a napokban a párisi Antoine-színházban.

Chopin, mint operai hős. **Chopin**, a világhírű komponista, az operai színpadra kerül, mint egy dalméka hős. Az operának **Chopin** lesz a címe is s **Giacomo** **Orafice** olasz zeneszerző komponálta a zenéjét. A libretto **George Sand**nak egy regénye után készül, amelynek szintén **Chopin** a hőse aki tudvalólag benső barátságban volt a birneves francia regényíróval. A da műnél érdekesebbnek ígérkezik, mert az olasz komponista **Chopin** melódiáiból állítja össze zenéjét.

Theater An der Wien — népies opera. Megemlékeztünk arról a mozgalomról, amelynek az a célja, hogy Bécsben népies operát létesítsenek. Az új színházat a Ring Strassen akarták léltépitni, de az **An der Wien** színház ismeretes bukása és bezárása következtében a népies operát ebbe a színházba tervezik. A színháznak **Neumann** Angelo, a prágai opera ismert igazgatója, állana az élére.

Vidéki színeszet. Kolozsvárt a közönség élénk pártfogásban részesíti **Megyeri** Dezső társulatát, amely művészi nívón álló előadásokat produkál. Tegnap a **Népszínház**ot adták nagy sikerrel. A címszerepet **Perényi** Margit játszotta, aki évekkor elzött már fellépett a kolozsvári színpadon. A közönség zajos

tapsokkal honorálta a játékát. **Celestint** **Papp** Mihály játszotta; a jeles tehetségű művész diskrét finomságu játékával és énekelvél nagy sikert aratott. A közönség nyílt színen is megtaposta és a felvonások után többször hívta a lámpák elé.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírműdö-ban. A **Telefon Hírműdö** a kis előfizetők szórakoztatására ma — esztendőnkön — délután 5 órakor gyermekhangversenyt rendez. A hangversenyt, melyet a gyermekek lelkes barátja, **Zörgő** bácsi rendez, közreműködnek: **Kováry** Gizella, **Szenecy** Tilda és **Vidár** Laura úrnők, **Odry** Zsuzs, **Pápay** Lajos és **Tekés** Kálmán úrnak. — Este a **Telefon Hírműdö** a m. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni teljes egészében az előfizetők lakására. Színeket **Bizet** operája a **Carmen**, mely előadásnak kitűnő érdekeséget fog kölcsönözni, hogy fellép benne **R. Bethy** Laura asszony, a vidéki színpadok elismert énekesnője. Az operaközvetítés után a rendes esti felolvasás következik, annak végével pedig még 11 óráig **éjfélizene** átviteli lesz hallható a kagylóton keresztül, melyet az Émke és az Élte kavaházból közvetít a **Telefon Hírműdö**.

Jászai Mari Elektrája.

— A második fellépés. —

Budapest, április 17.

Jászai Mari első fellépése **Rákosi** Jenő **Endre** és **Johannajában** csak szép prologus volt a mai estéhez.

A felsőleges színjáték ma következett el, amikor **Jászai** Mari másodsor lépett föl; másodsor lépett a nemzeti színpadra a legnagyobb gőrgög tragédia-író, **Szofoklesz** karján, **Elektra** íekete jelmezében.

Ma látnuk megint egész nagyságában azt, aki a nemzeti színpadra visszatért. És ma éreztük egész nagyságában azt: mit jelent **Jászai** Mari a nemzeti színpadra nézve; hová emeli a **Jászai** Mari művésze ezt a színpadot; és mi volna ez a színpad a **Jászai** Mari művésze nélkül.

A hegy legfőbb dísz a csucs. Igazi magasság mintha nem is lenne ott, ahol ez a merészen kiszögellő, nagy vonalakban égre nyúló orom hiányzik. A magasság mértékét ez a csucs adja meg. A színpadon ennek a csucsnak a neve: **tragédia**. És annak a neve, aki a nemzeti színpadon ezen a csúcson áll: **Jászai** Mari.

Egész Európán végig mehetünk és hozzá hasonlít nem találunk. Ismerem a német, az olasz, a francia, az angol színpad mostani kiválóságait. Vannak közöttük fényes tehetségek, kiművelt intelligenciák, akik bámulatosan analízálnak és az emberek — különösen a hozzánk közel álló, kisebb emberek — jellemzésében a valóságot meglepően tükrözik vissza. De **Jászai** Mari egy fejjel magasabb valamennyinél, mert a művészet legnagyobb igazságait, a drámai poézis legnagyobb szépségeit testetíti meg; azokat az alakokat, akik e földről valók és arányaikban mégis emberöltöttek, mint az óriás szobrok; akikben az ember mintegy hatványra van emelve; halandó test dolgában közönséget tartanak velünk, de lelkük viharos energiája tulmegy a közönséges emberek mértékén; erejük már isteni erő; azon a ponton csapong, ahol a természetföltötti kezdődik; ahol megkap bennünket a természetföltöttinek babonás sejtelve és a lehetőség határai annyira kitágulnak, hogy fogékonyság támad bennünk a csodák iránt és az ember úgy áll előttünk, mint egy rejtélyes tünemény.

Minden nagy tragikai alakban megvan a természetföltötti erőnek az a rejtélyes, égháboruzserű megnyilatkozása. Minden nagy tragikai alak egy-egy fenomén; tüneménye az erőnek a szenvedélynek, az energiának. Ilyen alak a **Szofoklesz Elektra** is. Irtozat elgondolunk, még akkor is, ha visszahelyezkedünk a **Szofoklesz** korába és a hellen világnezet álláspontjára, hogy ez a leány a büntető igazságot maga akarja kiszolgáltatni az anyjának; maga akarja elpusztítani, megöletni azt, aki a világra szülte. De borzadásunk mellett föltillkerekedik bennünk az esztétikai gyönyörűség ilyen erő, ilyen akarat, ilyen elszántság, ilyen glóriózus szenvedély megnyilatkozásán. Ez a szenvedély nagyszerű és méntégsére szolgál **Elektrának**; annyira méntégsére szolgál, hogy közelebb hozza a szívnkhöz; vele sírnak, amikor meggyilkolt apját és és halottnak gondolt testvéröcsőjét siratja; vele ujjongunk föl, amikor **Orestesz** megérkezik és tudjuk, hogy a következő felvonásban ez a visszatért **Elektra** örömrivalgásai közt forgatja meg a kardját **Aegisztoz** és az édes anyja szívében. Annyira elragad bennünket ennek a vulkanikus szenvedélynek a fényes erupciója, hogy nem érezzük **Elektra** bosszuszomjának és kítőró örömeinek a mi erkölcsi érzésünkbe, morális fölfogásunkba ütköző brutalitását. Mi nem tudnánk így bosszút állani az anyánkon; mi nem tennők meg azt, amit **Elektra** cselekszik; de föllelemmel vegyes gyönyörűséggel szemléljük, hogy vannak ilyen hatalmas karakterek is a világban; vannak, akik nem paktálnak a biborruhába öltözött bűnel, nem tudnak kibékülni az alávalóval, ámbár érdekük ezt javalná; nem tudnak egyebet, csak fenséges daccal, titáni akaratúval szomjazni és követelni az

igazságot. Milyen darab ez! Nem ebből a tragikus ösforrásból merített-e *Shakespeare* és *Racine* s nem ismerjük-e föl Elektra igazságszeretében az ibseni alakok igazságért való rajongását? Nem Hamletet halljuk-e, a mikor Elektra így szól a szelid és óvatoss Chrysothemishez: *Süss anyánkhoz és mondj el mindent neki!* („Hadd osajjon ágyba a pöffedt király — s tálalj ki mindent!”) És *Racine* Fédrájában a Hippolit halálát elbeszélő *Therameu* nem a szofokleszi *Nevelő* szájával beszél-e, amikor ez elmondja Elektrának, hogy a szekérversenyen miképpen pusztult el Oresztész?

Nagy, rendkívüli erő nélkül ki vállalkozhatik arra, hogy ennek a tragédiának a hangulatát felkötse bennünk? Ki adhat nekünk illúziót Elektra szerepében, ha nincs meg benne az elektrai egyéniség izzó heve és könnyzaporos vihara?

Ünnep volt nekünk és a közönségnek, hogy *Jászai Mari* Elektráját újra láthattuk a nemzeti színpadon. És bár sokszor csodáltuk ezt az alakítást, bár februárban mult egy esztendeje, hogy *Jászai Mari* utolsószor játszotta ezt a szerepet. ma mégis úgy hatott ránk, mint egy reveláció és úgy kísértük végig jelenetéről jelenetre ennek a roppant alakításnak minden részletét, mintha ma láttuk volna először.

Nekem ezt az eleven plasztikát épp olyan élvezet volt látnom, mint a Laokón-csoportot és a belvedere Apollót a vatikáni szobrok közt, a haldokló gladiátort a capitolói muzeumban, Michel Angeló Szibilláját a Sistine-kápolna falán. Eszembe jutott a világhírű Doryphoros, a *Kánon*, a minta alak, akiből minden idők szobrászai számára le lehet szűrni a szép emberi idom törvényeit. *Jászai Mari* Elektrájából minden idők színésznői számára megállapíthatók a nagy sülly tragikai ábrázolás mintáit.

A lájdalomnak a kétségbeesésnek, a jajgatásnak, a sötét merengésnek, a féktelen bosszúvágyának, a hajthatatlan dacnak és az eget ostromló örömeinek olyan gazdag skálája van itt, hogy minden kifakadásnak és siralomnak más-más a jellege, ámbár az alaphang mindig egy. És a játékokat lüktet a valóság, benne ég, vonaglik a legközvetlenebb realizmus, és mégis egy lényegesen plasztikus, klasszikusan egyenes Elektra áll előttünk, akinek a mozdulatai olyanok, mintha Agrokritosz Nemezise elevenednék meg a vatikáni rotundában.

Nemcsak a nagy erőt a síró és ujjongó szenvedélyt, hanem az intelligenciát, a figyelmet, a kisebb árnyalatok művészi kiemelését is csudáljuk *Jászainál*. Páthosza mintegy szünetet tart, amikor közbevetve megjegyzi: *Igy hallám ezt*. Mások az ilyen közbevetelt mondatokat is összevegyíték az egész monológ deklamáló hangjával. *Jászai Mari* különválasztja; és ezzel a legmagasabb pathetikus stílusban megközelíti a legnagyobb természetességet.

A realizmusnak és az ideális szépek harmonikus összeolvadása teszi ezt az alakítást olyan igazzá megragadóvá és egyetlené. *Jászai Mari* bizonyos lelkiállapotokban a legnaivabb mozdulatokat teszi; simogatja Oresztészt és a *Nevelőt*, mint a bízog gyermek; ül a földön és karjait tehetetlenül csapkodja térdeibe, amikor Oresztész halálhíre valóságos kábaság fogja el. De ezekből a naiv, öntudatlan mozdulatokból egyszerre csak átmeleg a leglényegesebb állásokba és a meggörnyedt gyermek helyén egy meggörnyült Nióbét, egy *Pieta*-szobrot látunk. S ez is épp olyan természetes, mint amaz, mert itt Elektra lelke már fölemelkedett, megszállardult egy-egy erős, magasztos indulatban és ennek a külső kinyomata plasztikussá mereríti a test formáit. Sir, tépi a haját, őrjöng és fetreng bánatában, ugrál és táncol örömben; hangja majd lágy, panaszos zene, majd félrevert harang és véreszerű visongás; s mindez a legtekélyesebb kifejezése Elektra jellemének; a legművészebb és a legtermészetesebb játéka.

Egy esztendői szomjazás után hálás, örvendező megindulással élvezte a zsutolásig telt nézőtér ezt a hatalmas tragikai vénát és a nagy színházi esték frenetikus tapsaival ünnepelte *Jászai Mari* a Nemzeti Színházban. A külső siker mértékét hadi jelezzék a következő adatok: a második felvonás után tizszer, a negyedik után tizenegyszer hívták ki, de a közönség a vasfüggöny legördülése után is látni kívánta *Jászait* és addig tapsolt öt-hat percen át, amíg a vasfüggöny újra fölhozódott és *Jászai Mari* még háromszor-négyszer mélyen meghajtotta magát ez előtt a pihenni nem akaró lelkesedés előtt.

Gondos, jeles ensemble vette körül ami visszatért Elektrának. *Alszeghy Irma* nagyon báos, kedves ellentéte volt Chrysothemis szerepében és *Fáy Szeréna* a szép és bűnös Klytemnesztra parancsoló hangján kitűnően beszélt. *Szacsay* nevelője nemes, egyszerű és imponáló, *Mihályfi* Oresztész tüzes és férfias, A mikéni asszonyok kórusa kitűnő.

A. E.

Franciák a Magyar Színházban.

Budapest, április 17.

A Magyar Színházban ma este egy igazán élvezetes operett estét élünk át. Öszintén megvallva, nem rajongunk valami különösen idegen társulatok vendégzerepléséért, de ha hásszonnal járhatna a magyar színművészetre nézve, akkor örömmel látjuk a külföldi bármely nemzetének művészeit színpadjainkon. És az a francia operett-társulat, amely ma kezdte meg vendégjátékát a Magyar Színházban, ezek közé a külföldi művész-ensembloek közé tartozik. Nemcsak a társulat starja, *Mealy* kisasszony maga, tartozik a legjelentősebb francia szubrettek közé, amelyeket látunk, de az egész társulat a francia operett-színpad java-színészei foglalja magában. Mindegyik művészember a javából.

A *Mam'zell Nitouche-t*, *Hervé* elhervadhatatlan *Nebántsvirág*-ját adták, — de mielőtt az előadásról beszámolnánk, nem tehetjük, hogy általánosságban előre ne bocssássunk valamit, amit különösen a mi operett-színházaink szempontjából fontosnak tartunk elmondani. *Mealy* kisasszony maga és társulata mai *Nebántsvirág*-előadásával első sorban azt mutatta meg, hogy az operett — amit mi különben már évek óta hirdünk — nem pusztán móka és a léhaság genre-ja, amely a színpadi kacérság és a frivolság kedvéért létezik. Az énekes színpadon, a legtréfásabb operettben is lehet komolyan számbavehető és művészi értékű produkálni, csak nem szabad szem elől tévesztetni a színpad és a színjátszás célját még az operettben sem. Nálunk az törte le a finom francia operettet, hogy az operett műfajból az alantasabb, csaknem tisztán az érzékekre apelláló pose-ok, attitűdök és a mókák műfaja lett. Ezek a franciák ma este erősen rációfoltak erre a színpadi felogásra. Ezek komoly művészzel játszanak meg mindent s még a pikantiájuk is távol áll minden léhaságtól. Az operett az ő előadásukban egy ellentétlenül bájos, finom színpadi genre, amely tele van bolondos jókedvvel és tréfasággal, de alapszabályait elismerjük benne az élet igazságát akárcsak a magasabb társulatú vígjátékban vagy drámában. Még a legpajkosabb jelenetekben sem az orium levegője árad le a nézőtérre, hanem a művészet szolgálatában álló színpad. Ez az, amit a mi operett-színészeink megtanulhatnak ennek a francia társulatnak az előadásából s akkor a közönség izlése, — amelyet, mondjuk ki nyíltan, ők maguk rontottak meg, — az operett-léhaságok és mókák kutszától vissza fog vágyódni a finom, bájos francia operetthez. Ha semmi másért, már ezért a fontos tanulságot is hálásak vagyunk a Magyar Színházban, a mért *Mealy* kisasszonnyal és társulatával megismertett bennünket.

Mealy kisasszony, a társulat star-ja, igazi star. Nem abban az értelemben mintha vakított külső előnyök fölött rendelkezne. Talán éppen ellenkezőleg. Csaknem egészen jelentéktelenül lép elénkbe, ugyanarra, hogy ki se néznék belőle a jelentős szubrettek, aki benne rejteződik. Csak mikor a *Nebántsvirág* hősnőjének az alakját kezdi finom vonásokkal megrajzolni előttünk és a kellő pillanában kipattan belőle az „isteni szikra,” akkor veszszük egyszerre észre, hogy komoly művésznővel van dolgunk, akinek nincs egy szeme rebbenése, amely ne lenne öntudatos. Egyszerre megnő előttünk az igénytelen *Mealy* kisasszony és előttünk tréfál, pajzánkodik, ha kell rakoncátlanodik a nagyszabású szubrett. *Denise de Flavigny* első sorban az jellemzi, hogy az operett legburleszkebb helyzetében is mindig az a finom, arisztokrata leány marad, aki születésénél és nevelésénél fogva voltaköppen. Milyen diskrét finomsággal játszza meg ez a színésznő a spanyollal-jelenést! Nem ugrándozik és nem kapkod, hanem mindvégig *Denise de Flavigny* marad. És ugyanaz marad — pedig ez a legnagyobb dicsőret, amit szubrettről mondani lehet! — mikor kurta ruhában és erősen dekolletálva jelenik meg a színészkompániában és a sziklandós *Jani-Juczi* kuplét adja elő.

Itt mindjárt megjegyezhetjük röviden, hogy *Mealy* kisasszony a legjobb kuplé-énekesnők közé tartozik, akit valaha hallottunk. Először is egy nagyon kedves csengő, tiszta s ami francia kuplé-énekesnőknél ritkaságszámba megy, eléggé erős énekhanggal rendelkezik s ami előadását illeti, nemcsak kitűnően pontiroz, de művészi karakterizál is egyuttal. E mellett soha nem lépi át a jóízűs határt még a kuplé legkényesebb helyein sem s hogy úgy mondjuk még érzékiségben is művészi ideális.

Ezek után főszéles mondanunk, hogy *Mealy* kisasszony ösztönösen megnyerte a közönség tetszését s régóta hallottunk külföldi művésznőnek szóló olyan igaz, őszinte tapsokat, mint amilyenek *Mealy* kisasszony igazi szubrett-művészetét jutalmazták. És ez annál nagyobb dicsőség rá nézve, mert hiszen éppen

most időzik nálunk a szubrettek szubrettje, a mi nagy *Pálmay* Ilkánk...

A *Mealy*-társulat többi tagjáról is megmondhatk már, hogy java-művészek *Landrin*, aki *Celestint* és *Boursier*, aki *Loriot-t* játszotta, a komikum terjedelmese skálája fölött rendelkeznek. Mindig jellemzők s a burleszkben sem túlzók s a jóízűs nevetőket okvetlenül a maguk részére hódítják. *Boursier*nek ezenfelül pompás énekhangja is van. *Moré* örmága a megtestesült vén katona-trotli, akit *Corinnája* az orránál fogva vezet. *Champtreux* személyesítőjében, *Andrés*ben is a legkellemesebb énekes-bonvivantal ismerkedtünk meg. Még alakjának kissé fogyatékos voltát is elfelejteti velünk szeretetreméltóságával és kellemes énekhangjával. *Lacombe* kisasszony (*Corine*) a legügyesebb segédszínésznők közül való s még *Doré* kisasszony is figyelmet keltett a fejedelemszöveg szerepében.

Mindezek után a legnagyobb érdeklődéssel nézünk előre a francia társulat vendégjátékainak s azt hisszük, így fog tenni velünk együtt a közönség is, amely a mai első előadáson nem valami nagyon sűrűn lepte el a nézőtér.

(M—s.)

Mealy kisasszony operett-társulata holnap, esütörtökön, legérdekesebb előadásával lép a közönség elé. A *Madame Mephisto* című vaudeville-operette kerül ugyanis szíre, mely a franciákat jelmezese darab keretében mutatja be. Ebben a darabban van *Mealy* kisasszony legjobb szerepe. *Madame Mephisto* előadásának egyik főérdekessége az az előkép is, amely az üdök táblában fordul elő és amelyben *Delacour*, *Doré* és *Magali* kisasszonyok, a párisi színházak ismert szépségei, *Falconnet* szobrászának híres *Óra*-csoportját (*La pendule*) ábrázolják. A *Madame Mephisto* iránt az érdeklődés oly nagy, hogy annak előadását a franciák péntekre megismétlik.

A berlini színészek vendégjátéka.

— A vigszínházi vendégjáték kulisszái mögül. —

Budapest, április 17.

Még fülünkben cseng az a fejedelmi felköszöntő, a melyet a németek ifju császára, győngyöző serleggel a kezében, a hatalmasan fejlődő magyar metropolisra néző királyi várpalatóban „*Arpád* nemzetére”, ránk magyarokra mondott és sohase is fogjuk elfelejteni, hogy Európa egyik leghatalmasabb uralkodója meghajtotta zászlaját a magyar nemzet géniusza előtt...

Ezért a történelmileg nevezetes fejedelmi ténnyért mi magyarok is tartozunk valamivel a nagy német nemzetnek, — és ebből a szempontból nézzük a berlini *Deutsches Theater* társulatának azt a vendégzereplését, amelyről csak két nap választ el bennünket a *Vigszínházban*.

Megmondtuk ezt már néhány hónappal ezelőtt, mikor *Sorma* Agnes asszonynak, a berlini drámai művésznőnek budapesti vendégzerepléséről volt szó és megismételjük most, amikor Németország színpadi művészetének legjelentősebb művészerői készülnek hozzánk, nem azért, hogy itt erőszakot tegyenek a nemzeti szellemnek, de hogy bemutassák művészi tudásukat a magyar főváros közönségének.

Annál őszintébben és nyíltabban kijelenthetjük ezt, mert legelől állunk a csatasorban ott, ahol a német színházak minden germanizáló törekvése ellen küzdeni kell.

A *Deutsches Theater* budapesti vendégzereplésének különböző kommentárjaival találkozunk két nap óta a sajtóban s mert ezekben a kommentároknak nyomát találtuk annak, hogy ezuttal is a germanizáció törekvésevel állunk szemben, méltányosnak találtuk, hogy megismerkedjünk magának a *Vigszínház*nak az intenciójával, a szóban lévő vendégzereplés dolgában s lapunk egyik dolgozó társa felkereste ma *Faludi* Gábor urat, a *Vigszínház* bérlet-igazgatóját, s elmondta a berlini *Deutsches Theater* vendégzereplésének nem érdektelen előzményeit.

Dolgozó társunk az alábbi sorokban számol be a *Vigszínház* vezetőjével folytatott beszélgetéséről:

— *Brahm*, a berlini *Deutsches Theater* hírneves igazgatója már hetekkel ezelőtt is ismételtén fordult hozzám azzal a kéréssel, hogy a vezetése alatt álló művésztételnek engedjem meg, hogy néhány estén át a *Vigszínházban* vendégzereplessen. Mindannyiszor a meghatározottabb *nem*-mel feleltem, mert dacára annak, hogy a *Vigszínház*nak már az alapító oklevelében benne van, hogy jogában áll évenként ötven idegen nyelvű előadást rendezni s én művésziileg a magam részéről nem tudok különbséget tenni francia, olasz, angol, vagy német vendégzereplések közt, mindig elkerültem a *Vigszínházban* a német vendégzerepléseket, mert tisztában voltam mindig és vagyok ma is a dolog kényes volta felől. *Dr. Brahm* azonban körülbelül egy

hétél ezelőtt ismét hozzám fordult s én egy új nemmel feleltem. Minthogy azonban az újságokban akkor merült fel első hire annak, hogy a mi Nemzeti Színházunk vendégszereplési fog a berlini *Deutsches Theater*-ben, hozzátettem a következőt: „Csak egyetlenegyel előfeltétel mellett vagyok hajlandó belemenni a vendégjátékba, ha a Nemzeti Színháznak az ő színházában leendő vendégszereplése befejezett tény lesz s ő nekem a Nemzeti Színházzal megkötött szerződését bemutatja.”

Három nappal ezelőtt történt, hogy a *Deutsches Theater* igazgatója telefonon személyesen közölte velem Berlinből, hogy a Nemzeti Színház berlini vendégszereplése befejezett tény.

— Ez nekem nem elegendő, — feleltem neki, — a szerződést látnom kell és akkor állani fogok adott szavamnak.

Erre dr. Brahm igazgató nekem a következőt mondta:

— Értesitem önt, hogy egyik író barátom, Vacano ur. még ma elindul Berlinből és holnap délután öt órakor felkeresi önt a Vígyszínháznál, hogy bemutassa önnek kétségtelen irásos bizonyítékát annak, hogy az önk Nemzeti Színházának a *Deutsches Theater*-ben való vendégszereplése befejezett tény.

Másnap délután a mondott időben csakugyan beköszöntött hozzám dr. Brahm megbízottja és felmutatta nekem azt a táviratot, amelyet Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatója, a Berlinben időző Ivánfi Jenőnek, a Nemzeti Színház tagjának küldött. A táviratnak következő volt a tartalma: „Intendáns bejegyzésével kösse meg azonnal a *Deutsches Theater*-rel a Nemzeti Színháznak vendégszereplésére vonatkozó szerződést.”

— Ez még nem a szerződés maga, — feleltem Vacano urnak.

Erre Vacano ur becsületszavára kijelentette, hogy a megkötött szerződés mindkét részről már postára van adva.

— Ön tehát nyugodt lélekkel beválthatja szavát. Ezután kijelentettem Vacano urnak, hogy igenis hajlandó vagyok a *Deutsches Theater*-nek ugyanannyi estére megnyitni a Vígyszínház kapuját, ahány estét át a mi Nemzeti Színházunk az ő színházukban játszanék.

Igy jött létre a berlini színészeknek tíz estére terjedő vendégszereplése, amely szombaton fog kezdődni. Ebből láthatja, hogy itt egy művészi viszonyosságról van szó, amelyben két nemzet első színpada kíván megszólalni a másik országában. A berlini művészek a magyar nemzet és a nemzeti kultúra teljes tiszteletével jönnek hozzánk, erről biztosíthatom önt és reményem, hogy itt olyan fogadtatásban lesz részük, amely nem lesz megszégyenítő sem rájuk, sem ránk. Ez az erős hitem és reményem.

A Vígyszínház vezetője a következő szavakkal fejezte be mondanivalóját:

— En nem vagyok hivatásos politikus, de önk akik foglalkoznak politikával, bizonyára sokkalta jobban tudják mint én, hogy a berlini színészek vendégszereplésének van bizonyos politikai vonatkozása is és a magyar közvélemény mindig higgadt és bölcs volt, amikor hazájának érdekéről volt szó.

... Ezekhez a szavakhoz nincs hozzáadni valónk!

MŰVÉSZET.

□ Az Iparművészeti Múzeum kiállítása. Az Iparművészeti Múzeum igazgatósága a közoktatásügyi minisztérium által utalványozott összegből számos lakásberendezést, butort, bronz, majolika és egyéb dísz tárgyat vásárolt, hogy művészi és technikai tekintetben e tárgyakkal gyakorlatilag is irányt adjon a magyar műiparosoknak. A párisi szerzeményekből a múzeum igazgatósága külön kiállítást rendezett, amelyet ma dében tekintett meg *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Radvits Jenő* miniszteri tanácsos igazgató és *Mihalik József* muzeumi őr kalauzálása mellett. A minisztert meglepte a beszerzett tárgyak művészi kivitele és ismételtlen megelégedését fejezte ki a múzeum gyarapodása fölött. A kiállítást vasárnap mutatják be a sajtó képviselőinek és kedden, április 23-án nyitják meg a nagy közönség számára.

□ A műtárlatok szezónja. Sobasem volt még nálunk akkora a kiállítási mozgalom, mint ebben a hónapban. Néhány nappal eze őt megnyitott a Képzőművészeti Társulat nemzetközi műtárlata. két-három hét leforgása alatt egész sora következik a tárlatoknak. Az Iparművészeti Múzeum néhány nap múlva mutatja be Párisban szerzett érdekességeit a közönségnek. Az Országos Képtár vasárnap nyitja meg portáit, amelyeken belül XVIII. századbéli angol művészek bárosnyos metszetei lesznek láthatók Térey Gábor rendezésében. Ugyancsak néhány nap múlva nyitják meg Istvánfi Gyula külön kiállítása az Andrássy-uti

Belleueben. Rövid idő múlva meglesz a városligeti Iparosarnokban a magyar művésznők kiállítása, amelyet báró Huszár Ilona rendez. Azután megnyitják a Nemzeti Szalon tárlata, amely, mint halljuk, egy bécsi festő Napoleon-otklusát mutatja be. Néhány szoborleplezés tetézi a művészeti szezon érdekese eseményeit.

□ Épésorsolási a Műosarnokban. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat minden esztendőben nagyobb összegű nyeresémvértékeket sorsol ki tagjai között, akik a reájuk esett összeg erejéig a társulat kiállításain látható magyar művek közül szabadon választhatnak. Erre az évre a sorsolás előjaira 22.000 korona van fölvéve, amely összeg 36 nyeresémvértékre van fölosztva. Ezek közül egy 2000 koronás, kettő 1500 koronás, három 1000 koronás, öt 800 koronás, tíz 500 koronás, tizenegy 400 koronás, kettő 200 koronás és kettő 100 koronás. Terve van véve, hogy mostantól a rendes tagok tagságuk három első évében egy számmal, tagságuk minden további három éve alatt pedig eggyel több számmal lagnak a sorsoláson résztvenni, úgy hogy a legrégibb rendes tagok közt vannak olyanok is, akik tizennyolc számmal játszanak. A társulat az összes tagokat értesíteni fogja, hogy az e hó 26-ára kitűzött sorsolásban mily számokkal vesznek részt. Mindazok, akik április 24-ikén déli 12 óráig a tagok sorába való belépési szándékukat a társulat titkári hivatalánál írásban közlik, már résztvesznek a 26-iki sorsolásban.

□ Művészi szövegek. Annak a kiállításnak, amely magyar művésznők műveiből május elején megnyitják, bizonyára nagy érdeklődést fog kelteni néhány selyemszövegi, csomózott szönyeg, amely *Kabay Dániel* műtermében készült, részint klasszikus minták, részint *Horti Pál* modern tervei szerint. A technika, amelyekkel ezek az unikumok készülték, a magyarországi szönyegszövésben páratlan, a színek izlées megválogatása és mély színe valóságos remekművekké emelte ezeket a munkákat, amelyekről már *Hegedűs és Wlassics* miniszterek s meghívott szakemberek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. A kiállítás különben is gazdagnak ígérkezik.

Nyiltér.

Lubi Erzsébet
GYÓGYVIZ.
gyomorbetegségek minden nome ellen, ugyisntén a torok, sege és hörgők idült burzsa állapotában kiváló alkalommal alkalmazható.
Megrendelhető a forrásbirtólagnál, Szolyván, (Beregmegye).
Budapesti Braktár: VIII., Kerepesi-ut II., I. em.

**Mértékszerinti elsőrangú
uri-szabóság**
Ifj. Deutsch Manó
Budapest, V. Ferenc József-tér 3. I. em.
Különlegesség: Ruhabérletek 150 forintért, mely összeg negyed vagy felévenként fizetendő. A bérlet 2 évi időtartamra terjed, de bármikor felbontható, mely esetben csakis a szállított ruhák fizetendők. A következő ruhákat az első részlet lefizetése után bármikor szállítom.
1 felöltő, 1 télikabát, 5 elegáns öltöny, 1 divat-nadrág.

Inspektorok

magas illetékek mellett, fixfizetés, jutalék és költségmegtérítéssel, elsőrangú életbiztosító-intézet részéről keresetnek. Kimerítő ajánlatok csakis apróbbázt szakemberek részéről „Inspektor” jellegű alatt e lap kiadóhivatalába címzendők. Diszkreció biztosítva.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

• Labdarugó mérkőzés. Vasárnap f. hó 21 én délelött 10 órakor a II. od. osztályú mérkőzések legérdekesebbje kerül döntésre az Erzsébet királyné uti pályán. Ez a katonai Magyar Football Club és a „33” Football Clubja mérkőzik. A két klub tavalyi mérkőzése 3 : 2 eredménnyel végződött; mind a két csapat kiváló formáját tekintve, igen erős küzdelemre van most is kiállít.

• Bécsi löversenyek. Egészen eleven a programja a holnapi versenynapnak ha nincs is valami szenzációja, melylyel előre foglalkoznának a sportsmanek. Csak az 5000 koronás schwechati díj a fősza

és szinte csodálatos, hogy erre a handikapre olyan lovak készülnek, mint a Leger-győző *Garabonciás*, a Királyné-díj győztes *Diadal*, a Leger és krakói Derby nyerő *Per Butters*, a Kanca-díj nyerő *Quóta* és még egész sora a legismertebb lovaknak. Aránylag igen kedvező a terhe — tavalyi rossz futásai miatt — *Per Butters*nek, amely, ha csak árnyéka is egykori képességének, akkor bizonyosan megszerzi *Dreher* Antainak a schwechati díjat. Jól fog futni még *Áldomás* és *Topromene* is, míg a kisebb terhek közül *Szomoru* és *Tolone* jó outsiders. A Zsupán-verseny hároméveseknek szól, s résztvevői sorában nyilvános forma szerint *Schwaajdnitz*, *Kalupri* és *Esros* a legjobbak. A tipeket holnapra itt adjuk:

I. Szemere-istálló—Florestan.

II. Ladro—Espanrette.

III. Delyár—Beza.

IV. Per Butters—Áldomás—Topromene.

V. Schwaajdnitz—Kalupri.

VI. Pharissær—Malteser.

VII. p. p. c.—Vértes.

• Doggett és Cleminson. Szemere Miklós két jockeyt szerződötetett ez idén: régi jockeyján, *Cleminson*on kívül, az amerikai *Doggett*-et, aki pár héttel ezelőtt érkezett volt meg Tatára. A két dudás azonban nem igen íért meg egy csárdában s *Doggett* csakhamar el is hagyta állását. Franciaországba ment, de ott nem tudva állást kapni, visszajött hozzánk, hogy itt szerződés nélkül lovagoljon. A két dudás esetében most az érdekes fordulat állott be, hogy *Doggett* lovagol a Szemere-istállónak, *Cleminson* pedig már nem is ült tegnap nyeregbe régi gazdája lovain. Ugy látszik tehát, hogy végül mégis az amerikai dudás lett a kettő közt a győztes.

• A bécsi löversenyek eredményét minden más orgánomtól megelőzve a Telefon Hirmondó közli legelőször a budapesti fogadó közönséggel, mert a Hirmondónak kiküldött tudósítója közvetlenül az egyes versenyek lefutása után telefonjelentést ad le, melyet a Telefon Hirmondó azonnal publikál rádiójele segítségével előfizetőinek. A versenyeredmény jelentések a mellett, hogy öt-tíz perccel a verseny lefutása után már felolvastatnak, kimerítően adják az eredményt a legnagyobb precizitással. Az összeredmény felolvasására fél 7 óra tájban kétszeres rádiójellel hívja fel az érdeklődők figyelmét a beszélő-újság.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ A kuria új tanácselnöke. Az *Oberschall Adolf* kuriai tanácselnök távozásával megüresedett díszes állásra a király, a hivatalos lap mai közlése szerint, dr. Csathó Ferencet a szegedi tábla elnökét nevezte ki. Csathó, aki a negyedik polgári (váltó-kereskedelmi-és esőd) tanácsot fogja vezetni, a jövő héten teszi le hivatali esküjét a legfelső bíróság teljes üléseben. Utód a Szegeden, mint beavatott forrásból értesülünk, *Horváth Jenő*, a budapesti tábla tanácselnöke lesz, kinek kinevezése a hivatalos lap egyik legközelebbi számában jelenik meg.

A tendencia.

— A Kuria az antisemitizmusról. —

Budapest, április 17.

Weisz Dánielt, a *Zsidó Híradó* szerkesztőjét a királyi ügyészség tavaly pörbe fogta, mert óvadék nélkül közölt harcias cikkeket az antisemitizmus ellen. A királyi ügyészség úgy vélekedett, hogy az antisemitizmus is politika. Weisz Dániel a törvényszék előtt lefolytatott tárgyaláson fényes dialektikával védekezett a vád ellen. Megmagyarázta, hogy ő mint az orthodox zsidók hivatalos lapjának szerkesztője nincs is abban a helyzetben, hogy politizálhasson. Az orthodox zsidóknak mint olyanoknak, nincs politikai hitvallásuk. Viszont igen méltánytalan dolog azt kívánni tőle, hogy az antisemitákról kedvező véleményt tálpláljon. A törvényszék elfogadta Weisz Dániel védekezését és felmentette azzal a megokolással, hogy a miről írt, az társadalmi kérdés. A királyi tábla másképp vélekedett az antisemitizmus fölött. Kimondotta, hogy aki azzal akár pro, akár kontra foglalkozik, az eo ipso politizál. Ehhez képest elítélte a szerkesztőt hat napi fogházra és százhusz korona pénzbüntetésre.

Weisz Dániel a tábla ítéletét megkontrázta. A legfelső bíróság *Szekács Ferenc* bíró előadásában ma foglalkozott a vitás kérdéssel, s Weisz Dániel megnyerte a kontrát.

A Kuria ugyanis kimondotta, hogy annak a kérdésnek a megválaszolásánál vajjon a cikk politikai-e vagy nem a cikk tendenciája határoz. Az inkriminált cikk tendenciája tisztán zsidó társadalmi és vallási, s ebből a szempontból kiméletlenkedik az antisemitizmusról. Ez a kiméletlenség bármily vehemens is, nem állapítja meg a pozitívást.

Erdekes feljegyezni, hogy a kir. Kuria ebben az esetben a sorok között olvasott, s a szerint ítélt az inkriminált cikk fölött.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Néprajzi Társaság) ma délután Munkácsi Bernát előnökele alatt ülést tartott, amelyen Kovács László bemutatta Csádrán Gyula aradmegyei földbírtokos dolgozatát Csádrán az aradmegyei oláhok karácsonyi házali szokását, a kolindálást tette tanulmány tárgyává. Utána dr. Sebastyén Gyula felolvasa jelentését a Párisban tartott 1900. évi nemzetközi vallástörténeti és folklorisztikai (néphagyományi) kongresszusokról.

(Tanárok gyűlése.) A kereskedelmi szakiskolai tanárok országos egyesülete április 21-én, szombaton este fél hatkor Aradi-utca 10. szám alatt levő helyiségében rendes ülést tart.

(A hivatalozók egyesülete) április 21-én, vasárnap délután 3 órakor tartja XXX-ik rendes évi közgyűlést a nemzeti zenede Ujviág-utcai helyiségében disztermben.

(A női ruha-készítő segédok körében) Vajda Ernő leolvasást tartott a Képzőművészeti társulat jelenlegi kiállításáról.

TÁVIRATOK.

Az osztrák Reichsrath.

Bécs, április 17. Holnap újra összeül a képviselőház, amely június közepéig együtt marad. A kormány jövő héten terjeszti be az új csatorna-javaslatot.

Ma délelőtt a szociál-politikai bizottság ülést tartott, amelyen a bányamunkások munkaidéjéről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. A napokban a csehországi német-haladók képviselői ülést fognak tartani, amelyen Urban képviselő parlamenti reformjavaslatát fogják megvitatni.

Bécs, április 17. A német haladópart mai üléséről a következők kommitmentek adták ki: A német haladópart ma erősen látogatott ülést tartott, amelyen a politikai helyzetet behatóan megbeszéltek. A tanácskozás folyamán különösen a párt álláspontját a kormányval és a többi német párttal szemben világították meg. A vélemények e tárgyban teljesen meggyeztek. Végül a pártviszonyairól huszét előtt megjelent újságközleményekre való tekintettel a párt elnökségének egyhangulag bizalmat szavaztak.

Bécs, április 17. A képviselőház szociálpolitikai bizottsága befejezte a bányászati munkaidő megrövidítése tárgyában benyújtott indítványok általános tárgyalását. Cinger szociáldemokrata indítványát, amely a nyolc órai munkaidő behozatalát követeli, 19 szavazattal 11 ellenében elvetették. Azután Kolischer indítványára elhatározták, hogy a kormány javaslatát elfogadják a részletes tárgyalás alapjául. A részletes tárgyalást holnap este kezdi meg a bizottság.

A pápa, a cár és Franciaország.

Páris, április 17. A pápa legutóbbi allocúciójáról írva, azt mondja a *Libre Parole*, hogy Leo pápa nem fogja beérni pusztán intelmekkel, hanem szükség esetén cselekedni is fog. A pápa környezetében állítólag azt beszélik, hogy a pápa kész a nunciust is visszahívni, ha a *senatus* ellogadja az egyesületi törvényt. — A *Gaulois* azt mondja, hogy a francia köztársaság támaszai az európai koncerben az orosz cár és a pápa. Néhány héttel ezelőtt a szövetséges Oroszország intette meg Franciaországot, most pedig a pápa is föleleli intő szavát. Ez talán még komolyabb szimptóma, mint amaz.

A touloni ünnep.

Páris, április 17. *Lonbet* köztársasági elnök a touloni ünnepségek alkalmából levelet intézett *Lannessan* tengerészeti miniszterhez, amelyben megdicséri a hajóraj meglátogatását szabatosságát és gyorságát, valamint a legénység ügyességét és derék magatartását s arra kéri a minisztert, hogy ezt *Maigret* tenger-naggyal és tisztjeivel is közölje.

Vilmos császár nyilatkozata.

Berlin, április 17. A *Reichsanzeiger* írja: A *Deutsche Tageszeitung* még egyszer visszatér arra a már megcélolt hírre, amely a császárnak a vámtarifa és a csatorna-javaslat tárgyában tett állítólagos nyilatkozatáról szól és most annak a híresztelésnek ad tért, hogy nem nyilatkozatról, hanem a császárnak egy újságszemelvényre írt széljegyzetéről van szó. Fel vagyunk hatalmazva arra a kijelentésre, hogy ennek a híresztelésnek sincs semmiféle lényeges alapja. Ó felsége sem ebben a formában, sem más formában nem nyilatkozott abban az értelemben, hogy a vámtarifák kérdésének a birodalomgyűlésen való tárgyalását a csatorna-javaslatnak a porosz országgyűlésen való tárgyalásától kell függővé tenni.

A kongregációk.

Páris, április 17. A Havas-ügynökség jelenti Madridból: *Lisaboni* hírek szerint ott még egyre folyik az izgatás a kongregációk ellen. A republikánus

lapok keményen megtámadják a pápát a kongregációk ügyében a lisaboni patriarkhához intézett levele miatt és azt mondják, hogy a pápának ezt a levelet a konkordátum értelmében a külügyminiszter útján kellett volna a patriarkháknak elküldenie.

Az új szerb alkotmány.

Belgrád, április 17. A radikális és a baladópartok vezetői ma meglelték a király előtt s elhatározták, hogy fuzionálni fognak és új pártot alakítanak. Az új alkotmányt proklamáció alakjában maga a király fogja kihirdetni a szkupstina-mezőn Topcsiderben.

Belgrád, április 17. A trónörökösre vonatkozó rendelkezései az új alkotmánynak most már végleg meg vannak állapítva. E rendelkezések kizárólag Sándor király leszármazóira vonatkoznak a ma létező oldalágak kizárásával. E szerint a királyt a trónon első sorban az egyenes ágon leszármazó egyenes fiutódai követik; ha a királynak nincsenek fiutódai, úgy a trónörökös az oldal-ágra megy át. Ha ilyen nincs, akkor a törvényes háaságból származó egyenes fiutódok következnek. Ha a király meghal, özvegye veszi át a régensséget az esetleg kiskorú trónörökös nevében.

Politikai látogatások.

London, április 17. A *Daily Chronicle*nak jelentik Rómából, hogy Vilmos császár júniusban meg fogja látogatni az olasz udvart.

Róma, április 17. A *Patria* megerősíti azt a hírt, hogy az angol közleplengeri hajóraj május második telében meglátogatja Speziát, ahol akkor nagy páncélos hajót fognak sik tengerre bocsátani.

Páris, április 17. *Waldeck-Rousseau* vasárnap Velenőbe érkezik, de előbb meglátogatja Génúát és Veronát. A *Siecle* szerint ennek az utazásnak politikai jellege lesz és ki fogja egészíteni a touloni ünnepséget. *Waldeck-Rousseau* találkozni fog több olasz államférfival. Ugyanakkor *Delcassé* külügyminiszter Péterváron lesz.

Páris, április 17. *Delcassé* külügyminiszter szombaton utazik Pétervárra s hétfőn érkezik oda. A cár még aznap fogadni fogja a külügyminisztert, akinek a tiszteletére gróf *Lambsdorff* külügyminiszter és *Witte* pénzügyminiszter ebédet fog adni. *Delcassé* április 27-ig marad az orosz fővárosban.

A bolgár-macedon-bizottság.

Szófia, április 17. *Mahmevve*. Oroszország itteni diplomáciai képviselője, egy itt akkreditált diplomatának azt mondta, hogy Oroszország semmi szin alatt sem fogja megtérni, hogy Bulgária Macedóniában átvegye a hegemoniát és a szerbek, románok és görögök érdekeit teljesen háttérbe szorítsa. Oroszország föltétlenül elítéli a macedóniai bizottságok tevékenységét.

A khinai bonyodalom.

London, április 17. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: *Linnak erős pozíciója van Huiluo*, Paotingfutól 110 mérföldnyire, 5000 fónyi német és 3000 fónyi francia seregből álló expedíciót küldtek ki ellene. Holnap még több csapat indul el Pekingből. Az expedíció parancsnoka *Gayl* vezérőrnagy. A khinai sereg száma állítólag 10,000 ember. Azt hiszik, hogy kemény harcra kerül a dolog. A khinai sereg pozíciója több mérföldnyi területet foglal el azon a területen belül, amelyet gróf *Waldersee* a szövetséges csapatok hadműveleinek körül kijelölt. *Liu* odig vonakodott visszavonni csapatait s azt mondta, hogy ha a szövetségesek azt akarják, hogy visszavonuljon, *kényszerítsék rá*. Egy ma érkezett forrásból eredő jelentés szerint azt hiszik ugyan, hogy *Liu* most visszavonul, de föltézik, hogy ha igazán úgy van, csak azért vonul vissza hét-nyolc mérföldnyire, hogy még sokkal erősebb pozíciót foglaljon el. A követek elhatározták, hogy a cunghijámen irattárát ismét kiszolgáltatják Khinának.

London, április 17. A *Daily Mail* pekingi levelezője szerint nagyon valószínűnek látszik, hogy a hatalmak kártérítési követeléseiket öven millió fonttal le fogják szállítani. Ily módon a legtöbb államnak még a költségei sem térülnek meg. A *Standard* szerint a Japán és Oroszország közt folytatott tárgyalásoknak az lesz a vége, hogy a két állam közt barátságos egyezség jön létre.

London, április 7. A *Daily Telegraph* jelenti Washingtonból: *Rockhill*, az Egyesült-Államok pekingi biztosa azt táviratozta a külügyminiszternek hogy Németország olyan kombinációt létesített a hatalmak között, amely a kártérítések kérdésében biztosítja neki a szavazatok többségét. Majdnem valamennyi kormány, hír szerint Oroszország és Franciaország is támogatja Németországot. Amerika, Anglia és Japán e szerint kisebbségben maradnak.

Berlin, április 17. Jól értesült részről közlik, hogy Németország 240 milliónyi márka hadikárpótlást követel Khinától, Oroszország 340 milliót, Franciaország 260 milliót, Angolország és Japán pedig megelégszenek 100—100 millióval. Amerika azt a javaslatot terjesztette a hatalmak elé, hogy

részéről nem kíván hadikárpótlást, ellenben a hatalmak állapodjanak meg olyan összegben, amelyet Khina azonnal képes kölcsön útján megszerezni. A washingtoni kormány javaslata szerint 800 millió márka megfelelő összeg volna s ezt a méltányosság szerint kellene a hatalmaknak egymás között felosztaniok s nem, mint eddig tervezték, egyformán. E javaslat szerint a magánosok kártérítési igényeit is ebből az összegből kellene kielégíteni. Ezek szerint a hatalmaknak tetemesen le kellene szállítaniok követeléseiket, mert a 800 millióból kellene jutni Ausztriának, Magyarországnak, Belgiumnak és Hollandiának is. Az amerikai javaslat felett a hatalmak pekingi követői fognak dönteni.

A genfi oroszok.

Bern, április 17. A szövetség-tanács hat külföldi embert utasított ki a genfi orosz konzulátus ellen e hó 5-ikén rendezett tüntetés miatt. A kiutasítottak nagyjából oroszok.

A mérgezett pástétom.

Tourcoing, április 17. Itt megmérgezett huszpástétomtól tízenegyszer ember megbetegedett. A betegek közül kettő már meghalt, kettő élet és halál között lebeg.

A macedon kongresszus.

Szófia, április 17. A macedon kongresszust váratlanul megnyitották; e nökké Mihailovski tanárt választották.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 17. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A külföldi piacok ma sem elejtettek kezdeményező magatartást s így az üzlet általában csendes volt s ettől belőlyósoltatva, az irányzat eleme hanyatlott. Buza és rozs egy fillért veszítettek, tengeri egy árnyalattal szilárdabb, zab pedig arra való tekintettel, hogy ebben a cikkben 9000 mm. felmondás történt s ez a mennyiség könnyen talált elhelyezésre és fedezeti kereslet is jelentkezett, később emelkedett s tavaszra 11 fillérről, május—júniusra 6 fillérről javult. Kötötték: buza május—júniusra 7.57—7.56, buza őszre 7.91—7.90, rozs május—júniusra 7.87—7.81—7.85, őszre 7.04—7.05, zab tavaszra 6.75—6.83, május—júniusra 6.90, tengeri május—júniusra 5.46 K.

Jegyzettük: buza tavaszra 7.83—7.84, rozs tavaszra 7.95—7.96, tengeri július—augusztusra 5.58—5.59, repace augusztus—szeptemberre 13.—13.10 korona.

Figyelemreméltó üzlet nem fejlődhetett s eladott 3000 mm. buza 74.6 kg. pertovoszelői 7.67½ K. és 3000 mm. 74.8 kg. Kuláról 7.70 K. három hónapra, szállítás nélkül Győről.

New York, április 17. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 8½/16 8½/16, májusra 8.11 (8.04) Júliusra 8.06 (7.96). New-Oreansban helyben 8½/16 (8½/16). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphian 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.70 (8.70). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír*: Western steam 8.60 (8.65). Robe és Brothers 8.85 (8.85). — *Tengeri irányzata* tartott. — Májusra 50.— (48½). Júliusra 49.— (49.—). — Szeptemberre 48½ (48½). Buza irányzata szilárd. Piros ősz helyben 79¼ (79¼). áprilisra — (—). Májusra 77¼ (76¾). Júliusra 76¾ (76¾). Szept-re 76.— (75¾). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1¼ (1¼). — *Kávé*: air Rio T. sz. 6½ (6½). Áprilisra 5.15 (5.20). Júliusra 5.35 (5.45). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.70). — *Cukor*: 3½ (3½). — *Olaj*: 26.47 (26.25). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 17. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

irányzata szilárd. — Májusra 70¼ (70¼). Júliusra 71½ (70¾). *Tengeri irányzata* tartott — Májusra 44¼ (44¼). — *Zsír*: Májusra 8.07 (8.15). — Júliusra 8.— (8.22). — *Szaconna* short clear 8.42 (8.42). — *Serlisius*: Májusra 14.20 (14.12). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

B-a. 1. Semmi oka sincs a szegyenkedésre. Okosan és tapintatosan viselkedjék és senki sem fog megütközni a jelenléti. 2. A levelet címezze Király-utca 2. szám alá. 3. Bátoran kérdezze meg, hogy megtekinthet-e az igéretéről. 4. Orvos adhat csak tanácsot.

Vig asszony. Az *Ocskay brigád* roshan a koldus a zenekar egy tagja s ő játszik a targonán is. Az éjjeli zenés részletnek szintén a szinpadon hűgödnének. — *ösy*. Valamennyi együtt csak a lexikonokban van meg. A Pallas nagy és az Athenaeum kis lexikonban olvashat rólok eleget.

E. J. Kisvárdá. Köszönjük, el vagyunk látva.

KÜLÖNFÉLEK.

Az én lelkemnek . . .

Az én lelkemnek fíniesen mérés álma,
Az én lelkemnek röpte nem sebes,
S szemem a köklő, ködös messzeországban
Csodavilágot, kincset nem keres.

Az én lelkemnek álma szerény álom,
Szöke fejecskéd, s vidám két szemed,
S boldogságom, ha szóltanul sokáig
Közembe tartom reszkető kezed.

Kemény Simon.

Londoni élet.

London, április.

Elmultak a husvéti ünnepek s a londoni előkelő társaság lassacskán kezd visszafoglalni a fővárosba. A tulajdonképpeni season csak május elején kezdődik meg ugyan, de már a husvét után való első héten megélelni a társadalmi élet. Már legalább az upper ten thousandhoz tartozó boldogok társadalmi élete, mert a business-man életmódján bizony nem sokat változtat a szezon. Aki nem él benn a londoni jó társaságban, az alig fogja észrevenni a szezon kezdetét, ha csak délutánokint nem megy a Hyde-Parkba, melyben olyankor csak úgy hemzsegnek a magánfogatok.

Az idei szezon különben rendkívül érdekesnek ígérkezik. Hivatalosan tudvalevőleg az első udvari „levé”-vel kezdődik s így az idén az első brée az új királynak, III. Edvárdnak első megjelenését jelenti a társaság körében. Még nincs meghatározva ennek a napnak a dátuma, de értesüléseim szerint alighanem a jövő héten történik meg a dolog. Az egész előkelő angol világ most nagy feszültséggel várja ezt a napot, amelyen a társaságba ujjonnan bevezetett hölgyek az új király színe elé járulnak.

Különösen nagy érdeklődéssel várja mindenki a koronázást. Angol szokás szerint az új uralkodó csak a gyászév eltelte után szokta megkoronáztatni. Ha azonban most is megvárják a gyászév elmúlását, a koronázásnak tél idején kellene végbemennie, az időjárás pedig ebben az évszakban nem igen alkalmas az e fajta ünnepegek megtartására. Ha pedig megvárják a gyászévet s azután még elhalasztják a koronázást a következő nyárig, úgy ez tizenhét hónappal késleltetné a koronázást, ami tekintetbe véve, hogy Edvárd király nem fiatal ember, nem volna nagyon kívánatos. Azért azt tervezgetik, hogy a koronázás még a nyár folyamán menjen végbe. Ez természetesen az idei szezon legnagyobb attractionja; s minthogy még semmi sincs véglegesen elhatározva érhető a feszültség, amivel az előkelő angol világ az ideit szegve várja.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(30)

Az asszonyi kíváncsiság azonban meglátszott még a kölesönös szeretet édes percein is. Bizonyos titkos összeesküvés keletkezett arra nézve, hogy Göttersen Zelma szíve hajlamát kikémleljék. Göttersen Zelma ma különösen kedvesen fogadta Djerbulesku mindegyre megújított ostromlásait. Hamar kész volt az a meggyőződés, hogy a kíváncsított Djerbulesku lesz. Djerbuleskun meglátszott, hogy ma kitűnő napja van. Orosz őrnagy ruháján ott csillogott a török Medjidje-rendjel. Erőteljessége a tiszt ruhában teljesen érvényre jutott. Mintha lelkebe átszűrődött volna az a nagy hatalom, melynek külső jelvénye az a kozák őrnagy ruha is. A milieu, amely minden embert környezete szerint alakít át, rá lehelte fagyát és fényét képzel hazájának, Oroszországnak. Elegánsnak, hidegnek és gögsőnek látszott, alig törődött a „szabadkőmives menyecskekkel”, kiknek bemutatták. Pedig mindenikről külön is megmondta Göttersen Zelma, hogy régi barátom az Orsolya-szüzek zárdájából.

— Nem lesz boldog Zelma! — ez volt az általános vélemény. — Úgyes jól megtermett férfi, de nekem nem kellene.

Zelma pedig boldognak látszott. Amint telt az idő, a szerint nőtt boldog jó kedve. Még sógoránkéhez, Rodvitz grófnőhöz is volt egy pár jó szava.

— Olyan fényes minden, a fény központja te vagy, igazán boldog lehetsz.

— És nem vagy te is boldog, hisz két sötét szem összes fénye mindig csak rád tapad és

A koronázásra különben nemcsak az előkelő angol világ tett előkészületeket. Az ilyen ünnepekre rengeteg sok vidéki és idegen özönlök Londonba, minek természetesen az a következménye, hogy a lakbérreket hihetetlenül magasra csigázzák fel. A kensingtoni házakból kivándorolnak a tulajdonképpeni lakók s a lakásokat borsos áron bérbeadják a jövővényeknek, ők maguk pedig valami, Londonhoz közel fekvő faluskába mennek erre az időre. Ezekre a családokra a koronázásnak üzleti jelentősége van, s minthogy az angol a „business“-t minden egyébnél többre becsüli, természetes, hogy csakis érhető feszültséggel várják a lord chamberlain (főkamarás) hivatalos értesítését.

Egyébként azonban mindez nem zavarja meg a londoni tevékeny élet folyását. Sőt még a délafrikai háborúról is csak elvétve beszélnek az emberek. Eddigi tapasztalataim azt bizonyítják, hogy ma már minden angol a háború ellen van; ez a hangulat különben kitejeszre talál a sajtóban is. A háború kezdetén a Morning Leader volt az egyetlen lap, amely a háború ellen nyilatkozott; ma, többé-kevésbé, minden lap az „anti-war“ álláspontját foglalta el. Mervád körökben azt hallottam, hogy a háború befejezése május végére biztosan várható; hanem persze senki se számíthat biztosan Chamberlain ur szeszélyeivel.

Nem csekély jelentőségű az a hír sem, hogy a hónap végén vagy május elején egy nagyobb expedíció indul a Kelet-India észak-nyugati határán lakó afrikai ellen. Ez a gazdag és hatalmas nép még csak részben bódult meg az angoloknak s folyton háborog, úgy hogy Lord Curson, a kelet-indiai kormányzó szükségesnek látta teljes leigázásukat. Véletlenül volt alkalom megismerkedni egy előkelő, fiatal afrikával, akinek atyja elismerte az angol fennhatóságot s épp az ő territoriuma teszi az új expedíció kiindulási pontját. A fiatal kham — Abdur Raman a neve — a Cambridge egyetemen tanul s igen finom, értelmes fiatal gentleman. Az ő nézete szerint az angoloknak meg fog gyűlni a bajuk az afrikákkal, mert ezek vagy háromezer modern ismétlő-fegyver birtokában vannak s pompás lövők, úgy, hogy a közel jövőben valószínűleg megint lesz alkalmunk véres csepatepatékról hallani a messzi gyarmatokban. Az afrikák mind mohamedánok s így inkább szívesen az afgán emirhez, mint a gyaur angolokhoz s Abdur Raman kham azt véli, hogy az angolok nem egyhamar fogják őket leigázhatni.

Az utóbbi napok nagy eseménye az első villamos közúti vasút megnyitása volt a london-kensingtoni vonalon. Ez az első földfeletti villamos vasút Londonban. Másfél évvel ezelőtt készült el a földalatti villamos, az úgynevezett „tube” (cső), mely Sheperd's Busht a Bank of Englanddal köti össze s mely valóban csodálatos alkotás. A földfeletti közúti vasutaknak az angol azonban egyáltalán nem barátja. Az omnibuszt sokkal jobb és praktikusabb közlekedési eszköznek tartja s ha már annyit engedett is, hogy a

milyen két sötét szemé? . . . Fürkészve nézte az asszony a lányt, azután suttogva folytatá: Ne tagadd, látom mint gyul ki arcod, ha ő közelit, miként szívárogo vissza a vér, ha ő távozik. E hullámzás egy szerető szív érzelmeinek megnyilatkozása.

Az enyegelő hang mind inkább vallatóra változott.

— Szeretsz és szeretve vagy. Neki is ég az arca, ha közelit, ő is halvány lesz, ha távozott. Ti érteitek egymást, esőkölozok, ölelőzködtök, ugy-e? Hisz a férfi attól lesz ilyen ittasult.

Rodvitz grófné einézett az illatszertől telített levegőben. Zelma nem felelt. Egyszerre a grófné megragadta a kezét.

— Beszélj! . . . sziszegte, mik szemében megjelentek a féltékenységtűzkarikái.

— Ne félj — szolt Zelma hidegen — a Szent-János-bogárnak nagyon setét kell, hogy fényleni tudjon.

Rodvitz grófné idogesen nevetett:

— En féljek téled? . . . én? . . . nézz végig rajtam és nézd meg magadat! . . . Gögsően hagyta ott Göttersen Zelmát és fölemelt fővel haladt át a tancstermon, keresve mintegy valakit.

A hatalmas államminiszter a buffet-térben volt visszavonulva. Körülötte hemzsegtek mindazok, kik egy-egy sugárt a vele érintkezés fényéből megszerezni akartak, hogy aztán szőttörölve társadalmi helyzetük különböző üvegprizmáin, maguk körül ők is legalább családok fényt árasztanak. Ott volt Djerbulesku is. Feltűnt az államminiszternek is hatalmas alakja, tudakozódott kiltéről. Djerbulesku bemutatatta magát. Így került az államminiszter közvetlen suitejébe és felejtkezett meg szép asszonyról, kábító keringőről és mindenről, mi különben előre kitűzött célja volt.

A vita éppen egy porosz diplomata és az államminiszter között folyt.

— Az nem elég — mondta az államminiszter — hogy levertük az olasz és a magyar forradalmat, a tabula rasa-ban alkotunk kell

külvárosokban megtűri a villamos, a város belsejéből kitiltotta. Így például az Oxford-Street összes lakói tiltakoztak az ellen, hogy a nagy forgalmi vonalon villamos közlekedjék s így az a vonal, mely a jövőben át fogja szelni ezt a városrészt, kénytelen lesz az Oxford- és Regent-Streetet megkerülni. Az új villamosok felsővezetékekkel vannak ellátva s a kocsik valamivel nagyobbak a mieinknél.

Ami a színházakat illeti, úgy azokban is csak a szezonnal kezdődik meg a tulajdonképpeni élet. A „Her Majesty's Theatre”-ben Shakespeare *Vízkeresztjé* adják Sir Henry Irvinggel a főszerepben, a „Duke of York Theatre”-ben pedig Anthony Hope *Adventur of Lady Ursula*-ját új betanulással. Az operett-színházakban a *San Toy* és a *Messinger Boy* (A postás fiu) járja. Említést érdemel a *Les Papillons* című balettel, mely márc vagy három hete tartja magát az *Empire* műsorán s amelynek főéremét a kosztümök káprázatos színpompája teszi.

Az egész élet azonban a várakozás jellegét viseli magán; az első udvari fogadás lesz az a varázs-szer, amely egyszerre felpezsdíti ezt a hatalmas hangyabolyt, amelynek London a neve.

— y — rd.

+ **Gounod felesége.** Érdekes története van annak, hogyan jutott a feleségéhez Gounod, a Faust szerzője. A 23 éves komponista találkozott egyszer az utóan Zimmermannal, a híres zongoraművészszel, aki kérdezte, hogy min dolgozik most. Gounod megmondja amire Zimmermann karónfogja a komponistát, elviszi a lakására, a zongora elé ülteti és kéri, játsza el az új műve partitúráját. Gounod aztán zongorán kezd és maga énekl a karszólomokat is. Az előadást végig hallgatta Zimmermann leánya is. A mikor Gounod befejezte a zongorázást, a leány nagyot sóhajtott és elájult. Esméleltre térítették és a leány megvallotta, hogy soha sem hallott ehhez fogható szépenet, amely megrázkodtatta a lelkét.

Két hónap múlva Zimmermann kisasszonyt oltár elé vezette Gounod.

+ **Akadémikusok tréfája.** I. Vilmos császár tudvalevőleg nem nagyon kedvelte a tudósokat és gyakran meg is tréfálta őket. Egyszer a tudományos akadémiától annak a kérdésnek a megfajtését kérte, hogy

— Miért pezseg a pezsgó?

Ezutal azonban az akadémikusok jól megfeleltek. A császártól ugyanis ötven üveg pezsgőt kértek, hogy a kísérleteket megtehessék.

A takarékos császár erre a kérésre aztán lemondott a válaszról.

+ **Edison legújabb találmánya.** A nagy feltaláló ismét a modern technika egyik legfontosabb feladatait oldotta meg. Olyan akkumulátorokat készített,

egészen új alapokat. Új alapokat, melyek elég szilárdak legyenek minden időben vérel is, vasal is összakapcsolni a széthúzó elemeket. Ausztria egysége Európa érdeke. Egy szilárd, egységes Ausztria zátony minden mérész kalandor hajójának, biztosítéka a felsőbb társadalom eddigi rendjének, a katolicizmus uralmának és a korlátlan császári hatalomnak. A német Bund ezen irányban biztos szövetségünk.

— Nem gondolja excellenciád — felelt a porosz diplomata — hogy az idők méhében a nemzeti érzés a vallás fölé kerülhet. E megoszlásnál mi lesz Ausztriával? Képes lesz-e minden nemzetiségét egy és ugyanazon nemzeti érzésben összeforrasztani? E nagy munkához marad-e elég idő és erő, ha hatalmas az olasz és német protektorátussal szétforgásoltatik?

— A fajok szerinti megoszlás két nagy és hatalmas testvérbirodalmat hozhat elő: a protestáns német országot és a katolikus német országot. Mind a kettőnek asszimiláló erejét fejteni és fokozni kell. Ez a mi feladatunk.

— Ezt kiegészítené két román birodalom — szolt Djerbulesku — uralkodók alatt. Egyik Olaszország, összekapcsolva mindazon apró államokat, ahol most a katolikus olaszok laknak, másik egy nagy román állam a Tiszától a Fekete-tengerig, a görög-keleti felhő követőivel. A vallás azonossága kifejtené mindenütt az esszetartozandóság érzetét. Az együvé tartozás tudata kifejtené a nemzeti önérzetet. Nemzetek keletkezének, amelyeknek csírája a köztudatban századok óta letéve van. E nemzetek fejlődési ereje elsodorná azt a pár apró sziget, amely diadalmas útjában feltartóztatni akarná.

Az államminiszter fürkésze nézgette Djerbuleskut, szavain gondolkozni látszott. Azután hirtelen kérdezte:

— Mi lenne e megoszlásban a magyar nemzettel?

(Folytatása következik.)

amelyek félannyit nyomnak mint a most használatos gépek. Edison az ólmat nagy sulya miatt mellőzte és helyette rézből és kadmiumból készített lemezeket használ, amelyeket azbesztfalaktal választ el. A batériához nagyon kevés folyadék szükséges. Az új találmány előnyei: könnyűség, olcsóság és nagy munkaképesség. Az áramot nem akasztja meg semmiféle rázkódás. Edison már szabadalmazta találmányát.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Duna Gőzhajós Társaság személyszállítóhajói Fischamend állomásán a jelenlegi magas vízállás miatt 17-ikétől kezdve egyelőre nem kötnék ki.

Fizetőkép telenségek. A bécsi Oróditőren-Verein a következő fizetőkép telenségeket jelenti: Fekete József kereskedő Torda, Deutsch Lipót kereskedő Lugos, Bader Antal kereskedő Szombathely, Kubes Mária szatócsnő Bécs.

Szészárak. A kontingens nyersesz ár Budapestén 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. Bécsben 40.20 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tóvárosi sertés-konzumvásár arányegye 1901. évi április 17. Készlet 561 darab. Elkészített 703 darab. Összesen 1270 darab. Eladott 800 darab. Maradt 470 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 86—92 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—92 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 84—90 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 76—84 koronáig. Malac — kgrig —74 korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, április 17.

Nyugodt üzletmenet mellett ma 20.000 méter-mázsza buza került forgalomba változatlan áron. Rozs, zab, árpa mérsékelt forgalom mellett változatlanok.

Eladott: Buza. Tiszavideki: 150 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 fillér.

Pestvidéki: 300 mm. 77-5 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 40 f., hibás.

Szent-látsai: 1540 mm. 75-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 3000 mm. 75-5 k. 7 K. 72 1/2 f.

Szentesi: 1000 mm. 77-7 k. 7 K. 87 1/2 f. T.-kanizsai: 2020 mm. 76-6 k. 7 K. 60 f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f. Riktváru: 2400 mm. 78-5 k. 8 K. 12 1/2 f.

Mind három hónapra. Zab: 200 mm. 6 K. 75 f. Árpa: 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 44 f. Rozs: 300 mm. 7 K. 90 f., 500 mm. 7 K. 55 f.

Készpénzfizetés mellett. A készára hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktörzsde sokasági szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for grain types (Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bicskai) and prices in various units (Kilós, K-tól, K-ig).

Table titled 'Egyéb gabonanevek' listing other grain types like Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Kepece, Kólis and their prices.

A határidőszület folyamán a következő költségek történtek: Buza áprilisra . . . 7.53—7.54—7.53 Buza májusra . . . 7.59—7.60—7.59—7.58—7.57 Buza októberre . . . 7.65—7.64—7.63—7.62—7.64 Rozs áprilisra . . . 7.69—7.70 Rozs októberre . . . 6.66—6.67—6.62 Zab áprilisra . . . 6.54—6.61 Zab októberre . . . 5.62—5.63—5.59 Tengeri májusra . . . 5.20—5.19 Tengeri júliusra . . . 5.32—5.31 Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing prices for Buza (April, May, October) and Rozs (April, October) in various units.

Table titled 'Délután fél 5 óraker zárul:' listing prices for Buza and Rozs for April, May, and October.

A budapesti értéktörzsde.

A mai előtörzsde tartott irányzatban nyílt meg s noha a forgalom a legszerényebb igényeket sem volt képes kielégíteni, az üzlet folyamán az internacionális értékek arbitrage és külföldi tételek alapján megszárdultak s szilárdan zárultak.

A helyi piacon csupán rimamurányi vasműrészevényekben volt üzlet amelyek árfojyama élénk vételek alapján emelkedett s magasabban zárult.

A déli tőzsde változatlan volt. A forgalom csekély, az árváltozások szűk határok közt mozogtak.

A járadék és helyi piac üzletelen. Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtörzsde javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 703.—705.—. Osztrák hitelrészvény 701.75—703.75. Államvasuti részvény 697.—698.25. Koronajáradék 92.55—93.—. Rimamurányi vasműrészevény 510.50—512.50. Városi vasut 307.50—308.—. Déli vasut 100.50—102.—. Közúti vasut 583 korona.

A déli tőzsde csendes. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 703.—704.50. Osztrák hitelrészvény 701.75—703.50. Államvasuti részvény 697.50—698.50. Jelzálogbank részvény 447.—448.—. Rimamurányi vasmű 511.50—512.75. Közúti vasut 584.—685.— korona.

Forgalomba került: Központi takarékpénztár 1400—1420.—. Bécsi élet és jár. biztosító 504.—514.—. Városi vasut részvény 308.—308.50 korona.

Utőtörzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 702.50. Magyar hitelrészvény 704.—. Leszámlító bank részvény 443.—. Rimamurányi vasműrészevény 512.—. Osztrák-Magyar államvasut 697.—. Közúti vasut részvény 584.—. Városi villamos vasut részvény 308.— korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szeszörzű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfojyomokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 42.—48.— korona, vörös aprószemű 40.—45.— korona, vörös erdőnyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 45.—51.— korona, nagyszemű 52.—58.— korona. Disznózsír: budapesti: 54.—55.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—44.50 korona, 3 darabos 46.50—47.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.75 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 14.—14.25 korona, 85 darabos 15.25—15.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.75 korona. 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 14.25—14.50 korona. Szilvai: szlavóniai 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.—18.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsden tartott a szilárd irányzat. Déli tőzsdén valamivel tartózkodóbb. Zárlat nyugodt, csendes.

Bécs, április 17. (Magyar értékek zárlat.) 4%-os aranyjáradék 117.70. Lissza és szegedi kölcsön sorsjegye 141.—. Magyar vasuti kölcsön ezüsten 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.—. Magyar leszámlító-és pénzváltóbank 446.—. Rimamurányi vasműrészevény 511.50. Magyar koronajáradék 92.75. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 92.75. Magyar hitelbank részvény 704.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 174.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 369.—. Magyar kereskedelmi bank 25.10. Magyar cukoripar 1900.

Bécs, április 17. (Osztrák értékek zárlat.) 4 2/10-os papírjáradék 98.40. 4%-os osztr. aranyjáradék 117.85. 1860-os sorsjegye 140.70. Osztrák hitelsorsjegye 399.—. Angol-osztrák bank 284.—. Bécsi bankjegyesület 494.—. Osztrák-magyar bank 1682. Déli vasut 102.—. Dunagőzhajózási részvény 852.—. Dohányrészevény 296.50 Császár és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.62. 4 2/10-os ezüst járadék 98.05. Osztrák koronajáradék 97.50. 1864-iki sorsjegye 207.—. Osztrák hitelintézeti részvény 702.25. Unionbank 665.—. Osztrák Lándherbank 425.50. Osztrák-magyar államvasut 697.25. Elbavölgyi vasut 518.50. Alpesi bányarészevény 486.50. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.30. Bécsi Tramway Litt B. 291.—. Bécsi Tramway Litt A. 295.—. Lipót kohó 463.—. Az irányzat tartózkodó.

Bécs, április 17. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 702.50. Magyar hitelrészvény 704.50. Angol-Osztrák bank 284.—. Bécsi bankjegyesület 494.50. Union bank 666.—. Lándherbank 426.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 697.—. Lombard 103.—. Elbavölgyi vasut 519.—. Északnyugati vasut részvény 499.—. Dohányrészevény 297.—. Rimamurányi vasmű 512.50. Alpesi bányarészevény 486.50. Májusi járadék 98.40. Magyar korona-járadék 92.90. Török sorsjegyek 106.—. Német birodalmi márka 117.68. Napoleon d'or 19.10.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, április 17. (Tőzsde tudósítás.) A mai tőzsde-forgalomban az árfojyalom csekély forgalom mellett általában tartották magukat. Kohórészevények, különösen Bochumi és Laurarészevények a kissé kedvezőbb felső-szleziai hírekre javultak. Járadékok nyugodtak. Vasutak közül dortmund-gronau részvények emelkedtek és lübeckiek hamburgi vételekre, amelyeket a kedvező esztálek híreikkel okoltak meg, szintén magasabbak. Svájci vasutak svájci vételekre emelkedtek. Northern-Pacific részvények szilárdak. A második tőzsdéforásban bányarészevények egy ideig gyöngöbbségek voltak. Dinamitrusz részvények gyöngöbbségek, illtőlag azért, mert az esztálek csak annyira leszt, mint tavaly. Zárlat szilárd. Magánleszámlítósi kamatláb 3 3/10.

Berlin, április 17. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjáradék —. 4%-os osztrák aranyjáradék —. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 149.10. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.85. Magyar vasuti beruházás kölcsön 102.50. Alpesi bányarészevény —. Disconto-Commandit 184.40. Általános villamossági Edison 202.—. Gelsenkirchener 178.60. Laura-kohó 211.—. 4 2/10-os ezüstjáradék 98.—. 4%-os magyar aranyjáradék 99.—. Osztrák hitelrészvény 219.80. Déli vasut 25.—. Károlyi Lajos vasut 102.10. Orosz bankjegyek 216.15. 4%-os uor uros kölcsön —. Török dohányrészevény —. Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.25. Harpeni 177.25. Az irányzat szilárd.

Berlin, április 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjáradék 99.—. Magyar koronajáradék 93.75. Osztrák hitelrészvény 219.90. Osztrák-magyar államvasut 149.—. Déli vasut 25.—. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz 216.06. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Ultimeo) Lombard —.

Frankfurt, április 17. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjáradék 98.10. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.05. Magyar koronajáradék 93.70. Osztrák-magyar bank 120.40. Déli vasut 25.—. Elbavölgyi vasut 131.10. Londoni váltóár 204.10. Bécsi bankjegyesület 124.80. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcsön —. 4 2/10-os ezüstjáradék 97.80. 4%-os magyar aranyjáradék 99.10. Osztrák hitelrészvény 219.70. Osztrák-magyar államvasut 149.—. Északnyugati vasut 122.60. Bécsi váltóár 84.85. Párisi váltóár 810.83. Unio bank —. Alpesi bányarészevény 240.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfojyalom januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 220.—. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Déli vasut —. Osztrák aranyjáradék 202.80. Olasz járadék 147.75. Laura-kohó 152.75. Harpeni 184.25. Discont 178.75. Alpesi 181.—. Bécsi bankjegyesület 210.80.

Hamburg, április 17. (Zárlat.) 4 2/10-os ezüstjáradék 97.70. 1860. sorsjegye 141.—. Déli vasut 24.75. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.—. Osztrák hitelrészvény 219.85. Osztrák-magyar államvasut 149.—. Olasz járadék 96.—. 4%-os Magyar aranyjáradék 98.90. Az irányzat nyugodt.

Páris, április 17. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4%-os osztrák aranyjáradék 753.—. Osztrák Lándherbank 78.85. 3%-os francia járadék 101.27. Ottomanbank 545.—. 3 1/2%-os francia járadék 102.82. Alpesi bányarészevény —. Déli vasut —. 4%-os magyar aranyjáradék 143.—. Párisi bankrészevény 99.75.—. Olasz járadék 96.50. Francia törleszt. járadék 19.92. Osztrák földhitelintézeti részvény 13.05. Török dohányrészevény 323.—. Az irányzat szilárd.

TÁJÉKOZTATÓ.

Utánasok miatt kérünk pontoran a Rosa Schaffer. névre egyenlő: Szépség gazdaság, szépség hatalom.

Ezt a legnagyobb kincset elérni eddig egyedül csak Mme. Rosa Schaffer szerb kir. udv. és kam. szállító, Bécs, I., Kohlmarkt 6.

Altal feltalált és használt és sok kiállításon és díjakat kinttől-től szépségcsodáknak sikerült.

Poudre ravissante kizárólagos szabadalm. minden bőrgyógyászati, kozmetikai, és egyéb célokra, a bőrre való fehérvörözt, csodálatos szomáca által előkészített, minden bőrkórt, még a himlőhályok és anyajegyek is, elsimítja a bőr ráncait, szépségben valódi csodák és fiatalító varázsa. Ez a porcsodát és minden bőrt arca a legújabb és legújabb varázsa. Ez az egyedüli porcsodát, melynek használata után mondani lehet annak, hogy a bőrrel személtés hatása eltűnt. Egy karton ára 5 kor. és 3 k.

Crème ravissante évszázadok fiatalít, a bőrt ruganyosra és ráncmentesre teszi és este minden bőrgyógyászati kórt 3 korona. Eau ravissante a bőr puhítottságát megakadályozza, megőrzi a viz. 1 tveg ára 5 korona. Savon ravissante fullmuhatásban szépségcsodáknak. A 160 és 2.40 korona.

Mme. Rosa Kinoir-é jával minden ósz hajnak ifju színt és a legnépszerűbb varázsa, a legpompásabb és a legnépszerűbb gesztioner báronyszerű fekete színt. A "Kinoir" egyszeri használata eleget, hogy a haj színt örökre szökének, barnának vagy fokotének teje meg. Semmi másra sem képes az életré árnyalatot elváltítani, a teljes útsza és fehér marad. Kartonok ára használattal utastással együtt 3 és 10 korona. A kánon utonban homlokötömet redőlen, márványos megföldelt ügyesség, a bőr és a magának szomáca megföldelt használata mellett minden bőrgyógyászati kórt 3 korona. Valamennyi szemem csodálatos hatásáról teljes garantált nyútok. Számtalan kősző és elismerő írásmat a legmagasabb körökben bírti megföldelt. Forrátk: Rosa Schaffer, Bécs I., Kohlmarkt 6. Budapestén: Török József, Király-utca 17. Dr. L. és J. Egger, Szégyesztár a "Nadorhó" Váci-kört 12. Sz. L.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.
R. Réthy Laura asszony mint vendég.

Carmen.
Opera 4 felv. Zenéjét szerezte Bizet. Szövegét írták Meilhac és Halévy L. Fordította Abrányi Emil.

Személyek:
Don José Kertész Lás Pastia Gonda
Escamillo Takács Carmen R. Réthy L.
Dancaire Váradi Micaela Kánn
Remondado Kiss Frasquita Bertis M.
Zuniga Kornai Mercedes Payer M.
Morales Mihályi
Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.

A bor.
Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:
Baracs Imre Gyenes Eszter Gerő L.
Matyi Rózsahegyí Újházi
Baracsné Alsógyöngy Göréné Vizvári
Szunyogné Györgyné Darabins Vizvári
Rósi Ligeti Kacska Faludi
Mihály Gabányi Bige Narcsisz
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.
Representation of Mile Méaly.
Madame Méphisto.

Operette-Folie en 5 actes de MM. Blondeau et Monreal, Musique arrangée par M. Halley.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.
Először:
Pényt vagy életet!

Vígjáték 4 felvonásban (5 képben). Irta Alfred Capus. Fordította Bálint Dezső.

Személyek:
Herbault Góti Pervenche Varsányi
Houlén Csillag Pigocho Vendrei
Le Houssel Fenyvesi A grófnő Harasztli
Brassac Hegedüs Oszkár Győző
Molineuf Biari Eglantine Pécsi
Plenisou Balassa Rendőrbiztos Tapolczai
Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.
Pálmay Ilka asszony mint vendég.
Rébántsivirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Írták Meilhac és A. Milland. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerezte Hervé.

Személyek:
Flavigny Pálmay Szinzigató Ujvári
Obateau Nemeth Rendező Nagy
Champlatreux Szirmai Gusztáv Deli
Celestin Tollagi Róbert Kálcsoai
Corinna Vidorné Loriot Solymosi
Apácafejed. Siposné Lydia Harmath
Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.
Zárva.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1901. április hó 18-án.
Próbahúzás.

Életkép 3 felvonásban. Irta Gerő Károly.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Dr. Renner vizgyógyintézete
bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valeró-utca 4. (Telefon).

Az intézet 24 év óta áll fenn, most teljesen új alakítva, a legmodernebb gyógyeszközökkel szereltetett föl.

Alkalmazásban levő gyógyszerkészületek:
A tudományos vizsgálatok összes eljárásai, masszázsa, villám- és fénygyógyászat (elhalásosoknál), az elektroforézis minden fajtája (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció, elektroforézis, elektroforézis), hűtőközlés (Psychrophor stb.).

SZÉNSAVAS FÜRDŐK
(Nauheimi eljárás, szilvásiak számára). Kezelés alá vételnek. Különböző ideg- és gerincbajok, ideges gyöngeségi állapotok: általános szédülés, a gyomor és belek renyhesége, illúzió izületi és izomszövet stb. Prospektus kívánatra. Árak mérsékelt.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar Színház
Péntek	Demimonde	Nincs előadás	Pényt vagy életet	Mézeshetek	Madame Méphisto
Szombat	Endre és Johanna	A walkür	Henschel-fuvaros	Huszárécsiny	Le pompier de service
d. u.	Az ember tragédiája		Ceska brigadéros	A tolong	Szulamit
Vasárnap este	A bor	Hoffmann meséi	Ifjúság	Cirkusz-élet	Az asszony-regement

FOLIES CAPRICE.
Ma:
Ein Chamer.
Bocska traktéros.
Végül:
Hotel Narrenhaus.
Cigányzene reggel 5 óráig a pompás télikertben.

Budapest a Tattersaliban. Határozottan utolsó hét.
Barnum & Bailey
a világ legnagyobb látványossága nagyszerű nemzetközi mulatóhely.

Alapítotatt Amerikában.

Jelenleg a Kontinens körutat tesz, saját, külön e célra épült 67 orás vasúti kocsijában, mely 4 teljes vonatot képez. A teljes "Ensemble" 12 hatalmas szőnyeg-pavilonban lesz elhelyezve, melyek nagyságukban kb. 12.000 négyzetméter teret foglalnak magukban.

10 16 egy „Mánegé”-han elővezetve
3 elefánt csorda 3 „Mánegé”-han elővezetve
75 akrobata 2 színpadon
50 zenekar és művészek
12 balettnövendék
20 állat mint bohóca
20 a világnak legelőcsébb bohóca.
100 számból álló válogatott műsor.
3 „Mánegé”-ban, 2 színpadon és 1 verseny pályán.

300 gyakorlott művész. 2 állatszerget.
A belépőjégek érvényesek a hirdett összes látványosságokhoz és jogot adnak a jogy birtokosok egy állomány elfoglalására. Utazásjegyek névelve.

Naponta 2 előadás, délután 2 órákor és este 7 1/2 órákor, az előadást megelőzőleg 1 1/2 órával a kapuk megnyitottak a nagy közönség számára, hogy alkalma legyen az állatszergetőket, az akrobátákat és a csodálatosnak és ritkaságoknak egész élő csodabemutatókat a gyönyörű látványosságok előtt megtekinteni.

Az árak a helyek kivételével az alábbiak szerint igazodnak:
Belépőjegy és állomány 1 kor. 20 fill. és 2 50 kor.
Zártkör 4
Fenn tartott hely 6
Fehélyszék 8
10 Áron állni gyűjtemények az összes helyeken, (Kivétel az 1 kor. 20 fill. helyen a teljes ártól). A helyek az 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill. helyek kivételével mind számozva vannak és megnyitáskor a bejáró előtt kaphatók az 5 és 6 kor. helyekre jegyek kaphatók Bárd Ferenc és Testvére zeneműkereskedésben, VI., Andrássy-ut 22.

Állandó
Butor
.. . . . Kiállítás
Budapest, IV., Kocszemlé-utca 6. I. em.
Nemes és Lengyel
kárpitos és butoriparosoknál.

Butorvénők figyelembe ajánljuk, hogy saját érdekükben tekintsek meg mielőtt szükségüket beszerzőnek.
Nagy választék mindenemű modern háló-, ebédlő-, szalon stb., berendezésekből. Elvállalunk tervrajzi megrendeléseket.
Pontos kiszállítás - Legszéresebb árak.

Petánovits
„Metropole-szálloda”
VII. kerület, Kerepesi-ut 58. szám.
Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
kolozsvári zenekara által.

A női szépség
előlése, kiképzése és fenntartása legkülönbb a
MARGIT-CRÈME,
mely vegyítiszta, zsírtmentes és teljesen ártalmatlan.
Ezen szódabírta arckozmikum pár nap alatt eltávolítja a szepit, májfoltot, pattanást, bőrtálat (mitesszer), ráncokat és minden bőrtálat.
Sem higányt, sem élmot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz.
Nagy tégely 2 kor., kis 1 kor., Margit-Hőgyögy 1-20 kor., Margit-zsappan 20 fill., Margit-férgőp 1-20 kor., Margit-aréz 1 korona.
Készíti és postán eljuttatja, vagy a pénz előzetes befizetése után küldi: FÜLÖP KILÉNYEK Győgyeszerés Árszen. Forgatók: Török József királyi. 12. és Andrássy-ut 29. gyógyszerüzletében.

Olecsó operák
zongorára 2 kézre.

Aubor. Portiel noma	1.80
Kömvés és lakatos	1.80
Beethoven, Fidelio	1.80
Egmont	1.80
Beellini, Norma	2.40
Alvajáró	1.80
Purliana	1.80
Bojádó, Fohár nő	1.80
Donizetti, Lucia	1.80
Lucra	1.80
Ezred leánya	1.80
Floret, Márta	3.60
Stradella	3.60
Halévy, Zsidóné	3.60
Händel, Mesias	2.40
Haydn, Teremtés	1.80
A négy óra	1.80
Herold, Zampa	2.40
Kreutzer, Granadal éji szallás	1.80
Meyerbeer, Ördög Róbert	3.00
Hugonoták	4.80
Proféta	4.80
Atrikál nő	3.60
Mozart, Don Juan	1.80
Figaró lakodalmá	1.80
Titus	1.80
Varkasfuvola	1.80
Nicolai, Waidner vig.	1.80
Rossini, Sevillai borbély	1.80
Schumann, Faust	3.60
Verdi, Rigoletto	4.80
Tevet	4.80
Trovatore	3.60
Weber, Bűvés vadász	1.80
Oberon	1.80
Preclona	1.80
Két korona	1.80

Képes levelezőlapok
a legkedveltebb budapesti színésznők
brom-erüst kivétel arc-képével díszítve.
Páratlan szép gyűjtemény.
Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 darab tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldésénél 1 ft 80 kor. (3 K. 60 fill.).
Az öszeg beküldése után küldi
„Budapesti Napló”
kiadóhivatala
József-körút 18. sz.
Aki mind a négy sorozatot egyszerre hozzája, az 48 helyett 82 képet kap.
A.)
Ábrányiné W. Margit
Blaha Lujza
Felekine Á. Flóra
Gazsi Marika
Gombaszögi Margit
Jaszai Mari
Küry Klára
Ligeti Juliska
Szejer Ilonka
Vasquez M. grófnő
Vizvari Marika
Szekely Irén.

Nőgrádi Laszló
Történetek
című munkája megjelent
a Franklin-Társulat
kiadásában.
Kapható
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában.
Ára 3 korona.
Hölgyek titkára.
Názi tanácsadó és levelező. Iskoláitól az életminden viszonyára, Szociális életvitelére, lelkületi szabályokra és higamodványainkra. Arany színyomat táblában, vászonba kötvé, ára 1 kor. 60 fill. Az öszeg előzetes befizetése esetén bérmentes eljuttatás. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fial) és. és kir. udvari könyvtároskereskedésben, Andrássy-ut 21. sz.

Elégedetlenség lehetetlen!
Meg nem felelőrt a pénz kifogás nélkül visszaadatik.
Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindez tiszta gyapjuból). Rothberger Jakab eszáz. és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

Somossy-Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárváltás 7-ker. Kezdeté 8-ker.
Az új ballet- és operett-társulatnak hatásos sikere!
Pontban 10-ker: Pontban 10-ker: Ma utolsó előadása

Vénusz a földön
a pazar pompával és fényesen kiállított balet-operette. Előadja 100 személy. Balten Beekertől, zenéje Lindau Páltól.
A táncokat és jeleneteket Gundlach Alajos balettmester tanította be.
Fellepte a 18 személyből álló eredeti amerikai
Aurora Zuávoknak
Mister Table parancsnoksága alatt
hámulatos kafozni mutatvány.
Hétfőnap pénteken, először:
„Ferde világ.”

Fantasztikus burleszk balet-operette L. Krean és C. Lindautól, zenéje Kappeller Károlytól. A kirográfiának része Gundlach Alajos balettmestertől.
Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagyszínházban, Károly-körút 26., Közsze Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt egyint a Somossy Mulató pénztáránál.

Dr. Budai féle Gyógygyógy-CRÈME
Ápolja, szerbíti az arc-bőrt, eltávolítja a májfoltot, a szepit, pattanásokat, bőrtálatkat és az arcnak bájít és üdőséget ad.
Próbátégely 50 fillér, nagy tégely 1.20.
BUDAPEST, 6
Városi
gyógyszertár
Váci-utca.

Kovács-Patak
klimatikus gyógyhely
a főváros-közelében minden közelében a budapest-bécsi vonalon, minden órában vonat.
Remek fekvés, szél- és pormentes vidék.
Árnyas sétányok, Duna- és kádfürdők, uszodák, az összes bel- és külföldi lapok és folyóiratok.
Hetenként kétszer katonazene.
Szobák a szállodában és magánnyaralokban olecsó kaphatók.
Külföldi magyar konyha, tisztán kezelt italok.
Méréselt árak. Pontos kiszolgálás.
Fürdőorvos helyben rendel.
Prospektust kívánatra küld a fürdőberlő.

Kerékpár-javítások,
szemánczások, nickelozések legjobban és legújabb technikával.
Beifeld Gábor és Társánál
BUDAPEST, VIII., József-körút 21. szám.
Nagy rakár használt kerékpárokról és kerékpáralkatrészekről.
Árjegyzék díjmentesen.

Levélboríték újdonság!

A magy. kir. szab. levélvédő borítékgyár.
(Képleti szabadalma)
Budapest, VI., Gyár-utca 22.
szives figyelmébe ajánlja szabadalmából borítékaikat minden nagyságban, minőségben és minden alakban, úgy a közönséges valamint a legelőnyösebb kivitelben. Ismét előnyösítők előnyben részesülnek. Képviseleik minden nagyvárosban felvétetnek.
A levélvédő borítékaink előnyei a következők:

Kényelmes és gyors felbontása
kés vagy olló nélkül; az átlukasztott esik használatára, az azon át nem csuszható levél és melléklete sérülésének kizárásával.
A levél kifosztása — a szabadalmazott borítékunk szerkesztése és ragasztása által — **ícheetlen.**
A postabélyeg — melynek kelte peres esetben mint bizonyíték gyakran szükséges — sérületlen marad.
Mind eme előnyök mellett az árakra nézve a közönséges leveleborítékok árával versenyezzünk.

Legszebb Legjobb Legelőszobb
PAP, PAP, PAP

1 öszebathható vasgőz 8 db	10.-	1 szőlő csodony egybetűs	4.50
kivágható matracok	1.80	1 teniszpárna	5.30
1 rongy paplan	2.80	1 ágytű	1.20
1 prima	2.80	1 lőszér	1.20
1 csachm paplan	3.40	1 ablak köpör függő	2.-
1 asztin	3.80	1 tunis	1.50
1 asztal csachm	4.80	1 gyapjú	4.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 nagy szobai szőnyeg	2.50
1 selyem selyem at. papl.	18.50	1 nagy gyapjú	1.20
1 jó váson paplan lepődő	3.-	1 nagy szobai szőnyeg	2.50
1 asztal	1.80	1 nagy gyapjú	1.20
1 asztali ágylakó pokróc	2.50	1 nagy gyapjú	1.20
1 gyapjú	5.50	1 nagy gyapjú	1.20
1 jó lepőkóc	1.00	1 nagy gyapjú	1.20
1 tép. pokróc	4.50	1 nagy gyapjú	1.20
1 tép. fal szőnyeg	7.50	1 nagy gyapjú	1.20

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac, és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vendéglátó stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem letendő árak kizárólagosak, vagy a pénz visszafizetéséig.

ROBORIN

legelőszobb idegerősítőszer.

Használatban kedvelt.
Vérszegénység, sápkor, elyengülés, scrophulosis, lábadozóknál, stb. orvosilag kipróbált.
Kapható minden gyógyszerháznál és droguista üzletben. **Kor. 2.- és 1.50 ével.**
Roborin-táblácskák. Cukormentes étvágytalannak.
Németorsz. Roborin-gyárak, Berlin N. W. 7.

B.U.T.O.R

a legősabb választékban.
szolid árak mellett a legerősöbbitől a legfinomabbig, kizárólag jó minőségben.
Két száz minta szoba készen raktáron, valamint egyes butordarabok is.

VARGA MIHÁLY és TÁRSAI
magyar butor-ípar-társasága
Belváros, Koronaherceg-utca 2. sz. Kigyó-tér sarok.

Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-társaság.

Kimutatás

Áttelelt árak utáni bevétel	kor. 241.423.-	kor. 261.130.-	+ kor. 19.707
Bevételek a hajózási kezdettől március végéig	1,590.092.-	1,127.727.-	- kor. 462.366
összesen	kor. 1,831.516.-	kor. 1,388.857.-	- kor. 442.659

Mohács-Pécsi Vasút.

Kimutatás

Bevételek január 1-étől március végéig	kor. 354.954.-	kor. 375.791.-	+ kor. 21.837.-
--	----------------	----------------	-----------------

Hazai Ipartermelők Ismertetője.

Ruházati ipar.
Legjobb egyenruhák, legszebb díszöltönyök, legelőszobb libériák, valódi olasz vivőzserók, Tiller Már és Társa cs. és kir. udvari szállítókál Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely.
Gyárt nyers, fehérített és színes pamutárakat.

Wolfner Gyula és társa
gyapjumosó Ujpesten.

Gép ipar.
Röck István Budapest, IX., Soroksári-utca 24 és Kulcsföld. Gőzmozgók, gőzkazánok, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vizmül., gőzmalai, gőztelep., olajgyári- és borászati berendezések.

Beschoner A. M. és fia, m. kir. udvari mű-éremzők, Budapest, VII. külső Váci-út 119. Éremzőnyékek, díszítmények és szoboröntvények.

Hangszer ipar.
Thék Endre
egydüli magyar zongoragyáros
BUDAPEST, Üllői-ut 66. szám.

hol nagy választék áll a t. közönség részére, különböző bel és külföldi fa-nemekből, német, francia és angol gépezettel a a legmesszebbben jó állás mellett. Raktárak vidéken is.

Műszerok.
Folgar Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és közönségszám. Budapest, VII. Erzsébet-körút 50. sz. jutányosan beszereshetők "hazai" saját gyártmányú serkítők, hátegyenesstartók, ortopédiai-készülékek, mű-láb, műkez stb. betegápoláshoz szükséges eszközök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Élelmi szerek.
Weisz Mór és Társa l. gyulai cognac és likörgyár, törköly és pálinka-főzde Gyula (Békés megye). Mindennem gyümölcsből párolt szeszes italok, cognac, szivórium, likörök és rumok.

Papir ipar.
Első magyar acéliróttól, tollszár- és indigo maszólap-írgyár. Schuler József, Budapest, Gyártelep és írda VI. Dalkok-u. 26. sz. Gyárt vegyi osztályában: Fényérékeny negatív és pozitív maszólapírt és vész-papírt. Szabadalmazott indigó és színes maszólapírt. Rajzmaszólapírt és olajlapokat. Fénymaszólapok azonnali eszközöltek: egy 30 méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Butor ipar.
Tornatermek teljes berendezését és felszerelését vidékre is, olvállal a legelőnyösebben Seffer Antal ipartelepe Budapest IV., Károly-utca 1. boltszám 12. (Központi városban épület) Árjegyzék kívánatra ingyen.

Bőr ipar.
Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest, Gyári Ujpest. Iroda: VII. Károly-körút 3. Ló-, juh-, gőpszől és kispórb, talp-, blank-bőr, hajtó-, varró- és kötőszaljak, hadfelszerelés: cikkek.

Uj Petőf.
Az első szabad képes Petőf-kiadás. Telogy. Tull és Neogrady festőművészek 62 rajzával. Minden rajz egy egész ojjal, foglalt el a három szímben van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendezte sajtó alá és látta el jegyzeteket. A szöveg tökéletes pontosságú. Dr. Ferenczi Zoltán, a legelőszobb és legelőszobb Petőf-monográfia szerzője, értekez, magvas életérőzt írt az első kötet elé. A könyv papíra fémmentes, színe pastel, a nyomás mintaszép, kitűnően olvasható. A művészi kötés, a művet Petőf dombornívál ardeje díszít, papír rükkelt, két kötet ára 10 kor. Kiadja Woldner F. és Fial (Lampel) Robert és. és kir. udv. könyvkereskedése Budapeston, Andrássy-út 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Élelmi szerek.
Weisz Mór és Társa l. gyulai cognac és likörgyár, törköly és pálinka-főzde Gyula (Békés megye). Mindennem gyümölcsből párolt szeszes italok, cognac, szivórium, likörök és rumok.

Vegyeszeti ipar.
Magyar gyártmány tengerentúli termékekből praeparált természetes pálmák, sirszkoszorú pálmákból készült, parafa és nyírfakéregből stb. különbözőlegok gyártása. Fodor József, Szabadka.

Bőr ipar.
Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest, Gyári Ujpest. Iroda: VII. Károly-körút 3. Ló-, juh-, gőpszől és kispórb, talp-, blank-bőr, hajtó-, varró- és kötőszaljak, hadfelszerelés: cikkek.

Ön jait!

Megfejt ez az átkozott köhögés!

A ki

EGGER MELLPASTILLÁK

Éljen!

EGGER mellpastilla csakhamar megszabadított!

csak egyszer is használd, meg van győződve arról, hogy azok köhögémet, rkedettségét, elnyághatósodását, a tüdőszereket minden savasalmát gyors és biztos hatással. 3 3 3 Doboz 1 kor. és 3 kor. Próbáldoboz 50 fillér. Fő- és ászéküldési raktár: NÁBOIT-gyógyszertár, Budapest, VI., Váci-körút 17.

HIRDETÉNY.
Ő cs. és apostoli királyi Felügyelőnek legelőszobb elhatározása folytán ezenel megindították a **XVII-ik magyar királyi államsorsjáték** rendezése. Az ezen sorrajtók után remélhető tisztá jövedelmek költségsu és jótékonyelőlekor fog fordítani.

Ezen sorrajtók összesen, 7691-ben magallapított nyereményei az alább következő játéktörv szerint **366,000** koronára ragnak, és pedig:

1 főnyeremény	100,000 korona	10 nyeremény	1,000 korona
1	50,000	20	500
1	20,000	50	100
1	10,000	100	50
2 nyeremény	5,000	1,000	20
5	2,000	6,500	10

Az összes nyeremények közszépen fizetőknek ki.
A hozzá visszavonhatóknál 1901. évi június hó 25-án Budapeston történek.
Egy sorrajtók ára 4 koronával van magallapítva.
Sorsrajtók kaphatók: a m. kir. fővárosi (Károly-utca) Budapesten (Csepel-rakpari, Vámpatota), a mely hatóságok a megrendelt sorsrajtók ára postautárványval előre beklendés, továbbá: valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legelőszobb dohány-töszédben és váltóüzletben.
Budapest, 1901. évi január hó 2-án.
A m. kir. lottó-fővárosi igazgatóság.

!! Most jelent meg!!
III-ik olcsó kiadásában
Dr. Kiss Arnold
veszprémi főorvos

MIRJAM
című imádkozó könyve, zaidók számára.

Ára csinos vászonkötésben 3 korona 40 fillér.

Kapható:
KÖVES BELA könyvtárolónál
Veszprémben és minden hazai könyvkereskedésnél

Titkok beférégek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőszobb ajánlható

DR. KAJDACS, V. cs. és k. erod orvos.

Electrotherapial rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.
A legelőszobbabb hurgcsőfolyások, legelőszobbabb hurgcsőfolyásokat, bujakóros sebeket, epyhiást, az éntörtétdés utóbatját

Elyengült férfierőt
az orvosi világ által legelőszobbabn olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikert

Electro-Massage vagy Psychropast
által, magümléseket, nőknél férférlővást befecskendezés nélkül, a legelőszobbabb börtbetségeket, valamint ifjúkori bünök követségében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létező jött hátrónobokat gyógyít a legelőszobbabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat
Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerkeztől is gondoskodva lesz.

AZ ANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselő: **BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám**
(Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858.

Összes vagyon 134 millió korona
Biztosítási állomány 500 millió korona
Eddigi kifizetések 221 millió korona

A nyeremény-részesüléssel biztosítottak a **vegyes és haláleseti biztosításoknál** A osztálytervez szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

A **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztálytervez szerint (évenként emelkedő osztály) az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak 1897 9%, 1898 12%, 1899 15% 1900 18% fizetett ki készpénzben.

Élőnyös kihazásítási és vegyes biztosítások.
Olcsó díjak. Kedvező feltételek.
A képzeltető legelőszobbabb biztonság.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselő, (bóvá ügynőkésgek iránti ajánlatok is intéződsék), valamint a társaság ügynökei.

A már 45 év óta díszretreméltólag ismert s a 71.012. sz. Bm. leltár követelményeinek teljesen megfelel

VUKOVÁRI

arctisztító kenőcs
vukovári
mely az arckenőccesél a használati utasítás szerint alkalmazva, még korasabb egyéneknek is viruló s fiatal kineztet költségsz.

bőrszépítő szappan
Egy nagy téglőly ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzároként óvakodjunk! Csak Krájesovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden téglőlyen Krájesovics, a készítő arképe látható.

FŐRAKTÁR: Török József győgyosztára Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 29.

